

Για το βιβλίο των Τζούντιθ Μπάτλερ & Αθηνάς Αθανασίου “Απ-αλλοτρίωση: Η επιτελεστικότητα στο Πολιτικό”

Του Σίμου Ανδρονίδα

*«Εσύ με τέτοιο πανικό νυμφόληπτος νέτιος ή όμβριος πού πας; Αποκοιμήσου φουκαρά μου στα άμφια. Ήσουνά μέγας ιερέας χρισμένος απ’ τη Σκοτία μητερούλα στα σωματίδια του Φωτός ήξερες απ’ έξω κι ανακατωτά την Παρουσία φόβος και τρόμος ήσουνά στην Ψυχολογία. Σήμερα νιώθεις πληθύνοντας την Κωμωδία. Πράγματι βρέχει και είσαι ολομόναχος, αποκοιμήσου, ανατριχιαστικά ανθρώπινος»
(Νίκος Καρούζος, ‘PRAXIS’)*

Το πόνημα των Τζούντιθ Μπάτλερ & Αθηνάς Αθανασίου, με τίτλο **‘Απ-αλλοτρίωση. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό’**, (μετάφραση: Αλέξανδρος Κιουπκιολής) προσδιορίζει εκ νέου την έννοια της απ-αλλοτρίωσης, συνδέοντας την με κυβερνολογικές τεχνικές διαχείρισης σωμάτων και πληθυσμών..

Μέσα από έναν διάλογο έκκεντρο, που διαχέεται σε διάφορες κατευθύνσεις, με έναν λόγο που συγκροτεί εγκάρσιες τομές (ρήξεις), στις πλαισιώσεις των «καθεστώτων αλήθειας», η Τζούντιθ Μπάτλερ και η Αθηνά Αθανασίου αναλύουν-αξιολογούν τις συνέπειες της απ-αλλοτρίωσης, τις άρσεις ή τις συρρικνώσεις που δύναται να αναπαράγει, λειτουργώντας παράλληλα ως ζωή επί της ζωής. Τα πλαίσια της θανατοπολιτικής, της διείσδυσης-εμβάθυνσης του θεωρούμενο «ανίερου» μπροστά στη δόμηση και στη δύναμη πυρός της διακυβέρνησης επί των αντικριστών ορίων και των αποκρίσεων συζητώνται..

Η Τζούντιθ Μπάτλερ και η Αθηνά Αθανασίου συζητούν και διερωτώνται για τα πρακτικά όρια του εαυτού, τη δόμηση και αποδόμηση ταυτοτήτων, την επεκτεινόμενη τρωτότητα, την κουλτούρα της κυριαρχίας, τον προσδιορισμό της σεξουαλικότητας-σχεσιακότητας & ρευστών ορίων του σε ένα περιβάλλον ρευστότητας..

Για τους συμβολισμούς που αποκτά η σεξουαλικότητα, για τη διερεύνηση του αρσενικού/θηλυκού, τα τμήματα του σώματος που λειτουργούν «φωνητικά», για τον ετεροφυλόφιλο-ομοφυλόφιλο εαυτό, τις συνηχήσεις τους, την αμφιφυλοφιλία (με ανάλυση της ταινίας 'Στρέλλα' του Πάνου Κούτρα) ως παρουσία επί της απώλειας, ή ως υπενθύμιση της απώλειας.. Ως η ενσάρκωση του ατελεύτητου σώματος. Επρόκειτο για μία «μύηση» στην πραγματικότητα και στο υπαρκτό σώμα που εμπεριέχει και προβάλλει την ερωτική πολιτική, την 'τελετουργία' της διάρρηξης και του διαμοιρασμού του πόθου. Και είναι και ένα ερώτημα για το τι σημαίνει να είναι κάποιος αμφιφυλόφιλους [1] στους σημερινούς κρισιακούς καιρούς, και να διεκδικεί τμήμα της ταυτότητας απέναντι στις απεικονίσεις της ρώμης, του σφρίγγους και του συλλογικού εξουσιαστικού 'σώματος'..

Μία παλαιόθεν μνήμη, μία επικοινωνία με το σώμα που 'παράγει' αλλαγές και που διεμβολίζει διαπροσωπικές σχέσεις, υπόνοιες, την κοινοποίηση-αξιολόγηση της επαφής. Επίσης, εξετάζεται η δυνατότητα της δράσης και της αμφισβήτησης.

Η ίδια η απ-αλλοτρίωση καθίσταται λόγος επί της πολιτικής, πλαίσιο ανα-δόμησης-φόρτισης ταυτοτήτων, όψη του εφικτού-δυνατού που δρα, επιδίωξη ευθυγράμμισης με το τρέχον υπόδειγμα. Και το ερώτημα δύναται να τεθεί: πώς συνδέεται πρακτικά η απαλλοτρίωση με τα σώματα, με τα υποκείμενα; Οι δύο συγγραφείς στοχάζονται επ' αυτού του ερωτήματος, αποφεύγοντας την ένταξη σε καθορισμένα αναλυτικά σχήματα και σε αξιωματικές κατηγοριοποιήσεις..

Η απαλλοτρίωση λειτουργώντας και αντίστροφα, μη-γραμμικά, από το μικρό προς το ευρύτερο, συνιστά **έγκληση επανερμηνείας**, η

οποία, αφενός μεν επανεγγραφεί τα σώματα (ατομικά & κοινωνικά) στη διαδικασία του «ορατού»-κανονικού», (η όψη του ιδιαίτερα κανονικού), αφετέρου δε διατρέχει κάθετα ιδέες εμπλοκής, ή την ιδεολογία της λανθάνουσας 'αυτό-θυματοποίησης: τα έτερα υποκείμενα απειλούν..

Όπως επισημαίνει στην αρχή του διαλόγου η Αθηνά Αθανασίου:

«Το υποκείμενο αρχίζει να «υπάρχει» εγκαθιστώντας μέσα του απολεσθέντα αντικείμενα μαζί με κοινωνικές νόρμες που τη διαθεσιμότητα του υποκειμένου προς το κάλεσμα του άλλου. Από την άλλη πλευρά (ο βαθμός στον οποίο αυτή η πλευρά μπορεί να θεωρηθεί ως «άλλη» παραμένει ένα εκκρεμές ζήτημα για λίγο), η απ-αλλοτρίωση αναφέρεται σε κοινωνικές διαδικασίες και ιδεολογίες με τις οποίες συγκεκριμένα υποκείμενα περιέρχονται σε κατάσταση αποστέρησης και αποβολής από κανονιστικές και κανονικοποιητικές εξουσίες που ορίζουν το πολιτισμικά διανοητό και ρυθμίζουν την κατανομή της τρωτότητας: αναφέρεται στην απώλεια εδαφών και κοινοτήτων· στην κατοχή του ζώντος σώματος του εαυτού μας από ένα άλλο πρόσωπο, όπως συμβαίνει στις ιστορίες της σκλαβιάς· στην υποβολή σε στρατιωτική, ιμπεριαλιστική και οικονομική βία· στη φτώχεια, τα καθεστώτα ασφάλειας, τη βιοπολιτική υποκειμενοποίηση, τον φιλελεύθερο κτητικό ατομικισμό, τη νεοφιλελεύθερη κυβερνολογική και την επισφαλειοποίηση». [2]

Μπορούμε να αναφερθούμε στο δίπολο (προσπαθώντας να διευρύνουμε τη σκέψη της Αθηνάς Αθανασίου) αλλοτρίωση/απαλλοτρίωση ως διαρρύθμιση των σημείων εκείνων που διέπουν την ανθρώπινη υποκειμενικότητα. Στις όψεις και τις εξουσιαστικές παισιώσεις ο έτερος από τη μία πλευρά ξεχωρίζει διότι είναι έτερος, και, από την άλλη πλευρά, διότι συνιστά πεδίο επανακαθορισμού ή μίας εκ νέου επιδίωξης ορισμού της σύγκλισης, της ένταξης και της απένταξης. Εαυτοί εν ιστορικό χρόνο.

Ο δυϊσμός αλλοτρίωση/απαλλοτρίωση συλλαμβάνει την ίδια την πολιτική ως κίνηση, ενώ σχετίζεται: η μεν αλλοτρίωση

επισυμβαίνει εντός πεδίων, διαδικασία μεταβολής & αφαίρεσης, διαδικασία «εμβάπτισης» στη μηχανική της κίνησης, στις ιεραρχίες του τώρα. Η δε απ-αλλοτρίωση διευρύνει τα όρια, ιδεολογικοποιεί τα προτάγματα, αποκτά την επιτελεστικότητα της πράξης, αλλοτριώνει για να απαλλοτριώσει δομικό χώρο.. Απαλλοτριώνει πρόσωπα υπό το προσωπείο του ιερού (ιερότητα/βέβηλη παρουσία-πράξη).

Την περίοδο της κρίσης του ελληνικού κεφαλαιοκρατικού κοινωνικοοικονομικού σχηματισμού, ενεργοποιούνται τα αντανεκλαστικά του δυϊσμού αλλοτρίωση/απαλλοτρίωση, αλλοτριώνοντας ταξικά & τείνοντας προς την έννοια-λογική της απαλλοτρίωσης του αξιοβίωτου βίου, για να παραπέμψουμε και σε έναν όρο της Αθηνάς Αθανασίου.. Η δυναμική της απαλλοτρίωσης έγκειται στη σχεσιακότητα της. Το κρισιακό περιεχόμενο μετατοπίζει τα όρια του δυνατού, διαμεσολαβείται στο πεδίο της βιωμένης ζωής, της μνήμης που αναθυμάται και αποκόπτεται από το κρισιακό-μνημονιακό παρόν..

Εννοιολογικά όσο και συμβολικά-πολιτικά, αποκτά μία ιστορικότητα εν καιρώ οικονομικής-κεφαλαιοκρατικής κρίσης.. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό του τίτλου αναφέρεται σε συμβάντα επικαρπίας της ανθρώπινης δυνατότητας-υποκειμενικότητας.. Κι η έννοια ή η εννοιολόγηση της απαλλοτρίωσης διαπλέκεται με τις διερωτήσεις και τις δράσεις των ατομικών-συλλογικών υποκειμένων..

Στη σημερινή κρισιακή περίοδο, η πολιτική απαλλοτρίωση, η ιδεολογική της δυνατότητα να κινεί και να κινείται, να αφηγείται, επηρεάζει το πλαίσιο της αναπαραγωγικής ικανότητας του μπλοκ των λαϊκών-υποτελών τάξεων, αλλοτριώνοντας και εγκιβωτίζοντας εαυτούς σε ένα περιβάλλον ανασφαλούς κοινωνικής επικράτειας.. Η κρίση, η αφήγηση περί καπιταλιστικής κρίσης καθώς και η διαχείριση της, συνιστούν το είδωλο της «κανονιστικής και κανονικοποιητικής εξουσίας».

Η όλη αναπαράσταση και νομιμοποίηση διαχείρισης της κρίσης (από πολιτικά κόμματα) συν-διαλέγεται με τις Μεταπολιτευτικές

μνήμες, την παρέμβαση των λαϊκών τάξεων, τείνοντας στη λογική της ιατρικής-νοσηματικής αφαίρεσης: «λίπος» αχρείαστο, που επιβαρύνει και πρέπει να αφαιρεθεί. Το αφηγηματικό συνεχές δύναται να θεμελιωθεί πάνω στο ευρωπαϊκό 'θαύμα' και στο κύρος της μνημονιακής περιβολής-εξουσίας.[3]

Κρίση είναι και η διαχείριση της-πρόσληψη της από την πολιτική εξουσία, τους ιδεολογικούς μηχανισμούς, την τοπική μικρο-εξουσία έως τους χώρους εργασίας και κοινωνικής δράσης. Στις προκείμενες της οικονομικής κρίσης η γεωγραφία των κοινωνικών τάξεων μεταβάλλεται.. Η απ-αλλοτρίωση είναι η διαρκής διερώτηση περί των υποκειμένων & της θέσης του στην κοινωνική-εθνική ολότητα. Ένα πόνημα καθ'όλα χρήσιμο για την ανάλυση των συμβάντων της κρίσης και όχι μόνο, καθώς και για τις χρήσεις της πολιτικής και της πολιτικής επιστήμης σήμερα. Θα μπορούσαμε να κάνουμε λόγο για τη σύζευξη δύο επιστημολογικών αντικειμένων, ή για την επιδίωξη συγκρότησης μίας 'ανθρωπολογικής' πολιτικής επιστήμης.

Στο βιβλίο αυτό, ο επιστημολογικά ριζοσπαστικός λόγος συγκροτεί τη διακειμενικότητα και τις αναφορές του τη στιγμή ακριβώς της συγκρότησης του, καθώς και τη στιγμή που θέτει ερωτήματα που αναπλασιώνουν τα χαρακτηριστικά του υπεξούσιου. Ο διάλογος τους είναι διάλογος διανοητικής ειλικρίνειας, προκλητικός, που αναδεικνύει τις απολήξεις αυτού που δρα εντόνως.. Η 'απ-αλλοτρίωση. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό ανατρέχει σε γεγονότα και μνήμες σύγχρονου αποκλεισμού, ο οποίος αναπαράγει και την πολιτική ως αποτέλεσμα, με τις δύο συγγραφείς να συνομιλούν με τους λόγους και τις νόρμες μίας άνωθεν συνθήκης, που εναλλάσσει την κυριαρχία με την ηγεμονία για το 'κοινό' καλό, για τη διάρθρωση της κρίσης..[4]

Το βιβλίο των δύο συγγραφέων αρθρώνει εκ νέου την πολιτική έγκληση συνιστώντας παράλληλα μία ανοιχτή διερώτηση, που αμφισβητεί θεωρητικές παραδοχές και εξετάζει εκ νέου. Ένα επιστημολογικό άνοιγμα στις χρήσεις του **εσού**. [5]

Με τα λόγια της Τζούντιθ Μπάτλερ: «Στην πραγματικότητα, μία

από τις προσπάθειες μας σε αυτή την παρέμβαση είναι η επιδίωξη να αποφυσικοποιήσουμε και να επανα-πολιτικοποιήσουμε τους τρόπους με τους οποίους το γεγονός ότι «είμαστε πάντα/ήδη απ-αλλοτριωμένοι-ες» γίνεται ενίοτε πρόσχημα για να νομιμοποιηθεί η αποποίηση της πολιτικής ευθύνης για ποικίλες κοινωνικές μορφές αποστέρησης, υφαρπαγής και απ-αλλοτρίωσης».[6] Το συγκεκριμένο πόνημα αποκτά διάφορες αναγνώσεις εν καιρώ βαθιάς & σφαιρικής κρίσης.

Με τα λόγια του Γιάννη Ρίτσου: «Σύννεφα στο βουνό. Ποιος φταίει; τι φταίει; Σιωπηλός κουρασμένος, κοιτάει μπροστά, γυρίζει πίσω, πορεύεται, σκύβει. Οι πέτρες είναι κάτω, τα πουλιά είναι πάνω. Ένα λαγήνι στέκεται στο παράθυρο. Αγκάθια στον κάμπο. Τα χέρια στις τσέπες. Προφάσεις, προφάσεις. Το ποίημα αργεί. Αδειοσύνη. Ο λόγος σημαίνεται απ' αυτά που θα 'χε ν' αποσιωπήσει».[7]

Ο λόγος στο βιβλίο «σημαίνεται» από τις σιωπές και από τις εμπλοκές του, από την παρέμβαση με στόχο μία δραστική αναπαράσταση, από το ζήτημα της μνήμης. Η Τζούντιθ Μπάτλερ χρησιμοποιεί ως παράδειγμα την περφόρμανς της καλλιτέχνιδος από την Γουατεμάλα, Regina Jose Gallindo, η οποία με το έργο της 'Quien puede borrar las huellas;' ('Ποιος θέλει να σβήσει τα ίχνη'), ιχνηλατεί την πρόσφατη ιστορική μνήμη της χώρας της, δρώντας συμβολικά και αντιτασσόμενη στην υποψηφιότητα για την προεδρία ενός πρώην μέλους της στρατιωτικής δικτατορίας. Με μία λεκάνη γεμάτη αίμα, η καλλιτέχνις προχωρά έως το Εθνικό μέγαρο της χώρας, βουτώντας τα πόδια της στο αίμα και αφήνοντας ίχνη αίματος ορατά, σε κοινή θέα, προσιτά.

Με τον τρόπο αυτό πραγματεύεται το ζήτημα της μνήμης και της προσπελασιμότητας σε αυτήν, συνομιλεί με το αποτύπωμα-ρήγμα που άφησε πίσω της η στρατιωτική δικτατορία, με το αίμα και τους σιωπηλούς λόγους των νεκρών, αφήνοντας προς διερεύνηση το ερώτημα: πώς μπορεί η σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση να συμπυκνώσει διακυβεύματα; Να ακουστεί σε ένα περιβάλλον πειθαρχήσεων-βίας; Να ενεργοποιήσει την ιστορική μνήμη;

Η Μπάτλερ τονίζει πως «τα αιματοβαμμένα αποτυπώματα αποτελούν τον τρόπο με τον οποίο ‘υπογράφει’ το έργο της, διαπράττοντας μια πολιτική διαμαρτυρία και ταυτόχρονα αφιερώνοντας στους νεκρούς ένα μνημείο που προκαλεί δέος».[8] Αναδύεται όμως με έμφαση το ίδιο το ζητούμενο πρόσβασης στη μνήμη, μέσω της τέχνης, μέσω της επιδίωξης του καλλιτέχνη να συναρθρώσει το παλαιό με το καινούργιο. Δεν είναι μόνο το στοιχείο της αφιέρωσης ενός μνημείου στους νεκρούς το οποίο και προκαλεί δέος, αλλά η έγκληση της δικής τους έκθεσης στον πόνο, η συμβολοποίηση της παρουσίας τους διαμέσου του αίματος, η καταγωγική ουσία της τέχνης (της): αίμα που κάνει τη μνήμη για αυτό που συνέβη, να ακουστεί..

Το πόνημα των δύο διατρέχει τη μνήμη, τις πτυχώσεις του καπιταλισμού, διερευνώντας σκέψεις και πράξεις που θέλουν να καταστούν όρια. Ως εκ τούτου, διαβάζεται και ακούγεται..

Σημειώσεις:

[1] Εξετάζοντας επίσης οι πολιτικές χρήσεις του αμφιφυλόφιλου υποκειμένου, με την χρήση του παραδείγματος της Παλαιστίνης και της εμπλοκής τους στα υποδείγματα που αφήνει πίσω της η Ισραηλινή Κατοχή..

[2] Βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά, ‘Απ-αλλοτρίωση. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό’, Μετάφραση: Κιουπκιολής Αλέξανδρος, Εκδόσεις Τόπος, Αθήνα, 2016, σελ. 14.

[3] Παραπέμποντας στον ‘Μεγάλο Ιεροεξεταστή’ του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι’, εκεί όπου ο ιεροεξεταστής απευθυνόμενος στον Χριστό του λέει: Διορθώσαμε τον άθλο σου και τον θεμελιώσαμε στο *θαύμα*, στο *μυστήριο* και στο *κύρος*». Βλέπε σχετικά, Ντοστογιέφσκι Φιόντορ, ‘Αδελφοί Καραμάζοφ’, Μετάφραση από τα Ρωσικά: Μπακοπούλου Ελένη, Πρόλογος: Βελιτζανίδης Μανώλης,

Εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα, 2011, σελ. 508. Οι 'Αδελφοί Καραμάζοφ' του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι αναγνωρίζουν την πράξη της αμφισβήτησης του ορθού κανόνα, ενός κανόνας που διαμεσολαβεί την πατρική φιγούρα (με έναν ειρωνικό τρόπο κλείνει το μάτι στο παράλογο του πατρός ο Ντοστογιέφσκι), φθάνοντας στα θέσφατα & στα νάματα της θρησκευτικήςσχάσης και του τρόπου που εκρήγνυται στις ζωές των ανθρώπων στην Τσαρική Ρωσία.. Ο Ντοστογιέφσκι δεν εσχατολογεί, αντιθέτως εναποθέτει μέρος της δικής του ελπίδας στο «αρχείο» της ελεύθερης συνείδησης, στη συμπερίληψη του «ομιλούντος θρήνου», στη 'σύλληψη' μορφών που διεκδικούν να εμφανιστούν μέσα από την συνύφανση ομολογίας-ενοχής. Στο έργο του το λαϊκό (η λαϊκότητα) καθίσταται ενοχικά εξομολογητική.

[4] Θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να αναλυθεί η αφήγηση, ο λόγος περί οικονομικής-κεφαλαιοκρατικής κρίσης (η αιτιότητα της) υπό το πλαίσιο της ανάλυσης της Μπάτλερ για την επίδραση του μύθου.. Για την διάχυση του «ως ιστορική επιδραστικότητα», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά.. Για την ιδεολογική αφήγηση που θέλει να αποκτήσει την δική της «ιστορική επιδραστικότητα», για τον κύκλο της Μεταπολίτευσης (η φούσκα που έσκασε) ως πολιτική «σηψαιμία»: ως «σώμα που σάπισε παρασέρνοντας» στην δίνη της κρίσης την χώρα.. Εδώ η ιατρική ορολογία με χρήσεις πολιτικού καθίσταται εργαλειακή, προσδιοριστική της προσίδιας πολιτικής δράσης & έκτασης διαχείρισης της κρίσης εν Ελλάδι.. Και αυτή η προσίδια «σαπίλα» του «σώματος» έφερε δυσοσμία, κρίση και κρίσεις, έκρυβε και εμφάνισε τον παλαιοκομματισμό, τον λαϊκισμό, τον συντεχνιασμό και τον τριτοκοσμική πολιτική-ιδεολογική σύγκρουση που έφερε σε αυτό το σημείο την χώρα..

[5] Αναφέρει χαρακτηριστικά η Τζούντιθ Μπάτλερ: «Ο Fanon ενσαρκώνει ίσως εδώ την πεποίθηση ότι δεν μπορεί να υπάρξει καμία επινόηση του εαυτού χωρίς το «εσύ» και ότι ο «εαυτός» συγκροτείται ακριβώς με έναν τρόπο απεύθυνσης που ομολογεί τη συστατική του κοινωνικότητα», βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά...ό.π, σελ. 122. Οι δύο συγγραφείς (με πάυσεις να παρεμβάλλονται ανάμεσα τους) προχωρούν σε μία αναπαράσταση

των 'κοινοτήτων' του λόγου, εμβαθύνουν στη διάνοιξη της λογοθετικής τομής, εστιάζοντας στα λόγια του Fanon: «Ω σώμα μου, κάνε με πάντα έναν άνθρωπο που θέτει ερωτήματα!», & «δεν μου δόθηκε η ελευθερία μου να κτίσω τον κόσμο του Εσύ;». Ο Fanon θέλει να συλλάβει τους όρους ανάδυσης του λόγου, την εκφορά των δυνητικών δυνατοτήτων, δομώντας ένα 'εσύ' το οποίο καθίσταται 'σωματικό', εγκληματικό, αναφορικό, δρώντας με όρους κατάπληξης. Η διερώτηση εδράζεται στην κίνηση, στην αστήρικτη θέση, την στιγμή που ένα 'εσύ που;' ή ένα 'εσύ τι;' περιλαμβάνει όψεις μίας **'διαλεκτικής της συνύφανσης'**, γνωριμίας με τα όρια της άρνησης & της κατάφασης, με την ίδια τη μυθοποιητική-μητρική διάσταση της κατάπληξης.. Την κρίσιμη στιγμή της διερώτησης, ο Fanon είναι 'δεν' και 'τώρα', διατρέχει τους κόσμους ή τα «καθεστώτα» του 'εσύ', 'μνημονικοποιεί' ως συνειρμική έκπληξη-έγκληση τον λόγο προς τον άλλο, πειθαρχεί το σώμα του στην κατεύθυνση ανάλυσης της «μήτρας»: στο λόγο (στη γλώσσα ως 'ζώσα' συνθήκη κατά Μιχαήλ Μπαχτίν), που δύναται να προσδιορίσει τα διάκενα ώστε να καταστεί ο ίδιος 'διάκενο', αποκοπή, βία, πόθος του άλλου και τραυματική άρθρωση του 'εσύ', το οποίο διασπάται & αποδομείται υπό το πρίσμα του ενσωματωμένου ορίου (και του μη), υπό το πρίσμα της 'βίαιης' διάχυσης κυβερνολογικής γνώσης.

[6] Βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά...ό.π, σελ. 19.

[7] Βλέπε σχετικά, Ρίτσος Γιάννης, 'Ανεκτέλεστο', Ποιητική συλλογή: 'Πέτρες', Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 1998, σελ. 104.

[8] Βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά...ό.π., σελ. 241.

Επικινδυνότητα, Ψυχική Οδύνη και Αυτονομία της Ψυχής

Αθηνά Γεωργαράκη

Φοιτήτρια στο Τμήμα Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης Αθήνας.

Το παρόν κείμενο αποτελεί μια προσπάθεια συμβολής στην κατανόηση δύο εννοιών οι οποίες συνδέονται με αυτό που καλείται ψυχική ασθένεια, με τελικό στόχο την αποδόμησή τους: την έννοια της επικινδυνότητας και την έννοια του ακαταλόγιστου.

Προκειμένου να καταστεί αυτό δυνατό, θα επιδιώξω να απαντήσω σε 3 ερωτήματα.

Ερώτημα πρώτο: Ποια είναι η διαδικασία παγίωσης των συγκεκριμένων εννοιών ως κύρια έκφραση του ψυχικά πάσχοντος υποκειμένου, σε κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο;

Ερώτημα δεύτερο: Τι σημαίνει για το πάσχον υποκείμενο η παγίωση αυτή;

Ερώτημα τρίτο: Με ποιον τρόπο οφείλουμε να θεωρούμε την ψυχική ασθένεια στο πλαίσιο μίας αυτόνομης, αληθινά δημοκρατικής κοινωνίας;

Ξεκινάω από το πρώτο ερώτημα, δηλαδή, ποια είναι η διαδικασία παγίωσης των εννοιών της επικινδυνότητας και του ακαταλόγιστου ως κύριας έκφρασης του ψυχικά πάσχοντος υποκειμένου, σε κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο;

Ο Κορνήλιος Καστοριάδης επισημαίνει πως το πρώτο υλικό από το οποίο η κοινωνία κατασκευάζει τα άτομα είναι η ψυχή. Η ψυχή ορίζεται κατά τον φιλόσοφο ως το πρωταρχικό δεδομένο, που βρίσκεται στον πυρήνα του συνηθισμένου κοινωνικού ατόμου και

της υποκειμενικότητας με την πλήρη έννοια. Είναι η ψυχική μονάδα (το ασυνείδητο στα πιο βαθιά του στρώματα) που δεν μπορεί να αναχθεί στο κοινωνικό-ιστορικό, αλλά που το κοινωνικό-ιστορικό τη διαμορφώνει χωρίς όρια και υπό έναν μόνον όρο: να μπορεί να ικανοποιήσει ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις της ψυχής. Η μοναδικότητα της ψυχής εκδηλώνεται πάντα με κάποιον τρόπο, όσο στεγανή και στερεή κι αν είναι η δόμηση της θεσμισμένης κοινωνίας. Εκδηλώνεται ως όνειρο, ως ψυχική αρρώστια, ως παρέμβαση, ως διαφωνία.

Για να κατανοήσουμε μέσω ποιων διαδικασιών θεμελιώνονται οι έννοιες της επικινδυνότητας και του ακαταλόγιστου ως σύμφυτες με την ψυχική ασθένεια, ιδιαίτερα διαφωτιστική είναι η αναφορά του φιλοσόφου στην ύπαρξη μίας κοινωνικής **ορμής**. Στη διάλεξή του με τίτλο «*Εξουσία, πολιτική, αυτονομία*», αναφέρει πως κάθε κοινωνία παρουσιάζει κατά ανάγκη αυτό που μπορεί να ονομαστεί βασική ώση ή ώθηση ή ορμή. Μέσω αυτής της ορμής, οι άνθρωποι έχουν τον τρόπο να συμμετέχουν στη συγκρότηση και στη διατήρηση ενός κόσμου, ο οποίος θα προεκτείνει ιδεατά επ' άπειρον τα εγκαθιδρυμένα και θεσμισμένα νοήματα. Αυτή η ώθηση κάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων μιας κοινωνίας να υπόκειται σε μία ιεράρχηση σκοπών. Σε αυτή τη διαδικασία, πριν από το μονοπώλιο της νόμιμης βίας υπάρχει το μονοπώλιο του νόμιμου λόγου, το οποίο με τη σειρά του δεσπόζεται από το μονοπώλιο της νόμιμης σημασίας.

Σε αυτό το σημείο, μπορούμε να σταθούμε στον ρόλο που διαδραματίζει ο επιστημονικός λόγος στις ανθρωπιστικές επιστήμες και στις επιστήμες υγείας. Ο ψυχιατρικός και ψυχολογικός μονόλογος των ειδικών επιδιώκει τη διατήρηση αυτών των μονοπωλίων από κάθε παρέκκλιση, κίνδυνο και ανατρεπτική προβολή της διαφορετικότητας.

Ας πάρουμε, για παράδειγμα, το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Εταιρείας, γνωστό ως DSM. Το DSM είναι ένα ταξινομικό σύστημα που χρησιμοποιείται για τη διάγνωση της ψυχοπαθολογίας, περιλαμβάνοντας διαφορετικές διαγνωστικές κατηγορίες. Κάθε

διαγνωστική κατηγορία συνίσταται στην περιγραφή μιας διαταραχής με συγκεκριμένα διαγνωστικά κριτήρια. Ο ειδικός, λοιπόν, συγκρίνει τα προβλήματα που παρουσιάζει ο ασθενής με τα κριτήρια των διαταραχών του ταξινομικού συστήματος και προσδιορίζει μία συγκεκριμένη διάγνωση.

Μόλις παρουσιάστηκε το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτού που επισημαίνει ο Θ. Μεγαλοοικονόμου ως **αναδρομική κατασκευή της ταυτότητας**. Τι συμβαίνει δηλαδή; Τα ιστορικά στοιχεία της ζωής του Υποκειμένου συλλέγονται επιλεκτικά και ερμηνεύονται αναδρομικά έτσι ώστε αυτό να ενταχθεί στις κατηγοριοποιήσεις του επιστημονικού λόγου για την ψυχική ασθένεια.

Το κυρίαρχο ψυχιατρικό και ψυχολογικό παράδειγμα μετατρέπει την ψυχική οδύνη σε ένα μόρφωμα με οντολογική υπόσταση, την αρρώστια. Την αποκόβει από το σύνολο των σχέσεων του υποκειμένου με τον εαυτό του και τους άλλους και την ανάγει σε ένα σύνολο παραμέτρων και σημείων στη βάση αυτοεπιβαλλόμενων κριτηρίων συμπερίληψης και αποκλεισμού.

Η κυρίαρχη ψυχιατρική και ψυχολογία βλέπει μόνο το αποτέλεσμα, το σύμπτωμα αποχωρισμένο από την εγγενή σύνδεση του με το κοινωνικό.

Δεν βλέπει πώς προέκυψε και επομένως πώς μπορεί να ξεπεραστεί. Ενδιαφέρεται να καταστείλει, να εξαφανίσει, να χειραγωγήσει και όχι να ξεπεράσει. Γι' αυτό, βγάζει από το βαλιτσάκι της ένα από τα θεμελιακά εργαλεία για τη διαχείριση και τη χειραγωγή: την αναγωγή του κοινωνικού στο ατομικό και του ατομικού στο βιολογικό.

Η κοινωνική, δηλαδή, διάσταση των προβλημάτων μετατρέπεται σε πρόβλημα ατομικής ψυχολογίας και η ατομική ψυχολογία σε βιολογικό πρόβλημα εγκεφαλικής δυσλειτουργίας ή γονιδίων. Η επικινδυνότητα και το ακαταλόγιστο, από προσδιορισμοί μιας ψυχοπαθολογικής διαδικασίας καταλήγουν να γίνουν χαρακτηριστικά της ίδιας της ύπαρξης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Θεωρούνται ένα φυσικό, αντικειμενικό και

αδιαπραγμάτευτο στοιχείο της ψυχικής ασθένειας, όπως η ψυχική ασθένεια θεωρείται ως μία βιολογική οντότητα, αποκομμένη από την ύπαρξη και την κοινωνική υπόσταση του ανθρώπου.

Ο χαρακτήρας αυτών των δύο εννοιών προσδιορίζεται περαιτέρω από τους ψυχιατρικούς και δικαστικούς θεσμούς, που καθορίζουν το «κανονικό» και το «μη κανονικό», το «φυσιολογικό» και το «παθολογικό». Ωστόσο, η επικινδυνότητα ως κομμάτι της τρέλας, βιωμένης σαν παραλογισμός, σαν κενή αρνητικότητα της λογικής, όπως αναφέρει ο Φουκώ, συνυφαίνεται πάντα με την έννοια της διαφορετικότητας η οποία εκλαμβάνεται ως απειλή. **Είναι, όμως, το πάσχον υποκείμενο επικίνδυνο για την κοινωνία ή μήπως η κοινωνική οργάνωση και οι θεσμοί της είναι επικίνδυνοι για το υποκείμενο;** Ο θ. Μεγαλοοικονόμου απαντά: «είναι νόμιμο να αντιστρέψουμε την απόδοση της επικινδυνότητας προς την ίδια την κοινωνική οργάνωση, στον βαθμό που δεν προσφέρει στο πάσχον υποκείμενο εργαλεία με σκοπό τη στήριξή του...».

Με την αναφορά μου στο πάσχον υποκείμενο, περνάω στο δεύτερο ερώτημα: Τι σημαίνει για το υποκείμενο με διάγνωση η κοινωνική και θεσμική ταύτιση των εννοιών της επικινδυνότητας και του ακαταλόγιστου, με την ψυχική ασθένεια;

Η κυρίαρχη ψυχιατρική, ψυχολογική αλλά και νομική τοποθέτηση θεωρεί ακαταλόγιστο και χωρίς νόημα αυτό που δεν κατανοεί στον λόγο και στην επιθυμία του «τρελού» υποκειμένου, το οποίο διαλύεται κάτω από το βάρος της κατεστημένης κανονικότητας. Η έννοια του ακαταλόγιστου και της επικινδυνότητας, διέπουν, έτσι, την κουλτούρα του κυρίαρχου ψυχιατρικού και του νομικού-δικαστικού θεσμού, όπως μαρτυρά η ίδρυση του δικαστικού ψυχιατρείου αλλά και το άρθρο 69ΠΚ, το οποίο αναφέρεται στους ακαταλόγιστους εγκληματίες ως εκείνους, οι οποίοι έχουν διαπράξει μία εγκληματική πράξη λόγω «νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών».

Η άρνηση να δούμε την **οδύνη σαν κομμάτι της ανθρώπινης ύπαρξης**, έχει ως συνέπεια να απομονώνεται η ανθρώπινη ύπαρξη από την ίδια την οδύνη και την αρρώστια της. Με αυτόν τον

τρόπο, αφαιρείται από το υποκείμενο η δυνατότητα να καταλάβει το ίδιο και να παλέψει ενάντια σε όσα το αρρωσταίνουν. Αυτή η προσέγγιση, αντί να βοηθήσει τον ψυχικά πάσχοντα να γίνει υποκείμενο της θεραπείας και της αλλαγής του, τον μετατρέπει σε αντικείμενο θεραπευτικών τεχνικών που σκοπό έχουν να τον προσαρμόσουν στην κατεστημένη νόρμα και να τον καταστήσουν ακίνδυνο για τη «δημόσια τάξη».

Πίσω από την ταμπέλα του τρελού, εκεί που η παραβίαση γίνεται κανόνας ως μία διαρκής «κατάσταση εξαίρεσης», τοποθετούνται σώματα απογυμνωμένα από κάθε δικαίωμα. Από τη μία, η έννοια της επικινδυνότητας νομιμοποιεί πρακτικές εγκλεισμού, χημικής και φυσικής καθήλωσης, ενώ, από την άλλη, η έννοια του ακαταλόγιστου, ως πλήρης αποκλεισμός της ικανότητας του υποκειμένου για αυτοκαθορισμό και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, του στερεί το δικαίωμα στη θεραπευτική δυνατότητα, καθώς αυτή είναι σύμφυτη με τη διαδικασία υπευθυνοποίησης.

Επομένως, η κουλτούρα της αντικειμενοποίησης, της διαχείρισης, της ετικέτας έχει σαν αποτέλεσμα ο ψυχικά πάσχων να χάνει το δικαίωμα να εκφράσει τον εαυτό του μέσα από μία ζωτικής σημασίας αλληλεπίδραση με τους άλλους. Εξουδετερώνεται ως θετική και δημιουργική συνεισφορά στο κοινωνικό γίγνεσθαι, με την αναγωγή του σε μία απειλητική διαφορετικότητα, σε μία διαχειρίσιμη και χειραγωγήσιμη ύπαρξη, που, ως εκ τούτου, έχει καταστεί ελέγξιμη και ακίνδυνη.

Κλείνοντας, φτάνω στο τελευταίο ερώτημα: Με ποιον τρόπο οφείλουμε να θεωρούμε την ψυχική ασθένεια στο πλαίσιο μίας αυτόνομης, αληθινά δημοκρατικής κοινωνίας;

Επανέρχομαι εκεί που ξεκίνησα. Ο Κορνήλιος Καστοριάδης στην «Άνοδο της ασημαντότητας» αναφέρει πως μια «αυτόνομη κοινωνία, μια κοινωνία αληθινά δημοκρατική, είναι μια κοινωνία η οποία θέτει υπό αμφισβήτηση κάθε εκ των προτέρων δεδομένο νόημα, και στην οποία, εξαιτίας αυτού του γεγονότος, απελευθερώνεται η δημιουργία νέων σημασιών. Μέσα σε μία τέτοια κοινωνία, κάθε άτομο είναι ελεύθερο να δημιουργήσει για τη ζωή του το νόημα

που θέλει (και μπορεί)».

Μέσα σε μια τέτοια κοινωνία, συμπληρώνουμε εμείς, οι ψυχικές διεργασίες δεν μπορούν να θεωρούνται απλά και μόνο επανάληψη του παρελθόντος στο στενό και αμετάβλητο πλαίσιο μιας ψυχικής ή κοινωνικής δομής. Η ιστορία του ανθρώπου δεν τον καθορίζει αιτιοκρατικά, σαν εσωτερικός ή εξωτερικός μηχανισμός που επιδρά πάνω του. Είναι ένα γίνεσθαι που ενσωματώνει και υπερβαίνει το παρελθόν του, μέσα σε ένα παρόν που οδηγεί στο μέλλον. Η προηγούμενη ιστορία του ανθρώπου δεν προκαθορίζει το περιεχόμενο αυτής της πορείας. Αντιθέτως, δίνει μορφή στο περιεχόμενο αυτού του ανέναου γίνεσθαι, το οποίο παίρνει σάρκα και οστά μέσα από τη διαρκή αλληλεπίδραση του υποκειμένου με τον εαυτό του και τους άλλους. Μέσα σε αυτή τη διαρκή κίνηση, βρίσκεται αυτό που μας ενδιαφέρει όσο τίποτα: **η δημιουργία ως ανάδυση νέων μορφών και παραστάσεων.**

Είτε, λοιπόν, αποδίδεται στην προσωπική ιστορία του ανθρώπου το στίγμα της τρέλας, του παράλογου και του επικίνδυνου είτε όχι, αυτή δεν παύει να συνιστά όχημα επανιδιοποίησης και δημιουργίας, και, κατά συνέπεια, ατομικής και συλλογικής αυτονομίας, και ως τέτοια οφείλουμε να την αφουγκραζόμαστε.

Βιβλιογραφία:

- Foucault, M. (2004). *Η ιστορία της τρέλας*. (Φ. Αμπατζοπούλου, Μετάφ.) Αθήνα: Ηριδανός.
- Καστοριάδης, Κ. (2000). *Οι ομιλίες στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ύψιλον.
- Καστοριάδης, Κ. (2000). *Η άνοδος της ασημαντότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ύψιλον.
- Μεγαλοικονόμου, Θ. (2015). Για μια εναλλακτική ενάντια στην ίδρυση Δικαστικού Ψυχιατρείου. *Τα τετράδια ψυχιατρικής*, 1, 34-45.
- Μεγαλοικονόμου, Θ. (2016). *Λέρος*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.

– Ποινικός Κώδικας. (2011). *Σύγχρονη νομοθεσία*, 3. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Φωτογραφία κειμένου: **Νίκος Θετάκης**

* Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο τεύχος της Βαβυλωνίας #20.

Η Γεωιδεολογία των Καταφρονεμένων

Του Νώντα Σκυφτούλη

...Και το νήμα του νέου χωρισμού

Αναλαμβάνοντας τη διαχείριση του ελληνικού καπιταλισμού, ο Σύριζα άφησε στη χωρικότητα του πεδίου της Αριστεράς ό,τι ήδη προϋπήρχε αλλά και ένα εξίσου γνωστό μικρό πολιτικό υποκείμενο που απέβαλε από τα σπλάχνα της κυβερνησιμότητας του.

Το κενό στον χώρο της ιδεολογίας της Αριστεράς, που η απόδραση του Σύριζα θα άφηνε, ήταν όχι μόνο υπερπλήρες αλλά ξεχείλιζε από την πολυδιατυπωμένη και θεσμισμένη αφηγηματική πληθώρα.

Η πανσημία που χαρακτηρίζει τη μεθοδολογία του συγκεκριμένου χώρου δεν κατόρθωσε να αρθρώσει ούτε μία νέα σημασιολογική κριτική σε ένα πρωτόγνωρο συμβάν που ήταν η ανάληψη της κυβέρνησης από την Αριστερά και η κατάληψη των υπουργικών θώκων από πρώην και νυν συντρόφους. Η νέα, πλέον, αριστερή ανάλυση και αντίληψη απέναντι στο κράτος, στον καπιταλισμό, στην κυρίαρχη θέσμιση, είναι τελικά η πολιτική άποψη του Σύριζα, ο οποίος μπορεί να νομιμοποιείται κοινωνικά αλλά και να αυτοαναιρείται ρητά. Αντιθέτως, η άλλη εναπομείνασα

αριστερή αφηγηματική πληθώρα δεν είναι νέα αλλά παραδοσιακή, της οποίας η διαρκής επανάληψη την οδηγεί και αυτήν στην αυτοαναίρεση των θεσφάτων τα οποία χρησιμοποιεί ως αφετηρία.

Μέσα από αυτή την πληθώρα των κριτικών του αριστερού χώρου, αποκαλύπτεται διαμέσου του λόγου, όχι η πολλαπλότητα και η πολυμορφία, αλλά η μονοσήμαντη αφαίρεση που καθόρισε και καθορίζει την ελληνική Αριστερά. Είναι αυτή η αφαίρεση που πληρώνει τα κενά και τα κάνει να ξεχειλίζουν. Είναι το ιστορικό φαντασιακό του χώρου της Αριστεράς, στο οποίο κανένα νέο στοχαστικό δεν προστέθηκε τα τελευταία 50 χρόνια. Παρήχθησαν μόνο κάποιες σημασιολογικές αναδιαρθρώσεις, αναγκαστικά για λόγους συγχρονισμού με τον ευρύτερο αισθητό κόσμο. Αυτές τις αναδιαρθρώσεις ενσωμάτωσε ο Σύριζα για να επιφέρει το τελικό πλήγμα σε ό,τι νέο για το χωρικό πεδίο της Αριστεράς.

Στο εγγενές έλλειμμα της ιδεολογίας της ελληνικής Αριστεράς οφείλεται τόσο η αδυναμία ανάδυσης ενός νέου πολιτικού λόγου έπειτα από μια κρίση, μια διάσπαση, μια ήττα, μια νίκη, όσο και η κοινότοπη επαναληψιμότητα κριτικής άποψης για τα όποια πολιτικά συμβάντα. Αυτή η μανιέρα έρχεται πληθωριστικά να καλύψει το κενό που δημιουργείται και τελικά το αφήνει ουσιαστικά περισσότερο κενό, διότι με κοινοτοπίες και κενολογίες δεν γεμίζει ούτε πληρούται κανένα κενό.

Τι ήταν και τι είναι η ελληνική Αριστερά

Η ελληνική Αριστερά στο σύνολό της δεν υπήρξε κομμουνιστική. Ο Κομμουνισμός για το σύνολο του χώρου της ιδεολογίας της Αριστεράς ήταν μια μελλοντολογική, πολύ μακρινή αφαίρεση, η οποία εκτοπιζόταν από ένα δαιδαλώδες σύστημα μεταβατικών αφαιρέσεων και οι οποίες απορροφούσαν όλη τη φαιά ουσία του αριστερού αφηγήματος. Ο κομμουνισμός αποτελεί ένα τόσο μεγάλο πρόσχημα, που αφήνεται να αναδυθεί μέσα από την παρακμή της κατώτερης του αφαίρεσης – τον Σοσιαλισμό. Για αυτόν τον συλλογισμό είναι αλήθεια πως δεν φταίνε οι Έλληνες Αριστεροί αλλά είναι σίγουρο ότι είναι οι μόνοι στην Ευρώπη που ήθελαν

να τον ακούσουν και να πλειοδοτήσουν σε αυτόν. Φυσικό επόμενο αποτελεί, λοιπόν, η έλλειψη κομμουνιστικής κουλτούρας και φυσικά αντίστοιχου σχεδίου.

Η ελληνική Αριστερά δεν υπήρξε ποτέ αντικαπιταλιστική. Ο αντικαπιταλισμός παρουσιάστηκε μέσα από ένα σύνολο μεταβατικών «αντικαπιταλιστικών» τακτικών, οι οποίες παρέπεμπαν εντέλει στην κατάληψη της εξουσίας και οι οποίες θα εφάρμοζαν, τελικά, τον κρατικό καπιταλισμό, αφού κάτι άλλο δεν υπήρχε στα υπόψιν. Η παντελής απουσία σοσιαλιστικού σχεδίου αντικαθίσταται από την κρατικοποίηση των μέσων παραγωγής, τη μεγαλύτερη δηλαδή απόδειξη εφαρμογής κρατικού καπιταλισμού.

Η λαϊκή δημοκρατία, το αντιιμπεριαλιστικό στάδιο, ο εθνικοαπελευθερωτικός χαρακτήρας, και οι διάφορες μορφές και ονοματοδοσίες παρείχαν στην επερχόμενη σταδιακή «επανάσταση», κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης, και τον αντίστοιχο χαρακτήρα, αθρώνοντας ταυτόχρονα την πολιτική και οικονομική δομή του ελληνικού καπιταλισμού απέναντι στους «ξένους δυνάστες», στους «ιμπεριαλιστές» και στα «ξένα συμφέροντα».

Η **επανάσταση**, ως ρήξη με το υπάρχον, είχε αποδράσει από το φαντασιακό της Αριστεράς όπως και η Αριστερά από αυτό. Το κενό αυτό κάλυψαν άλλα φαντασιακά, είτε **εθνικά** είτε **αντιιμπεριαλιστικά**, τα οποία αντικατέστησαν τις οπτικές με τις οποίες φαίνεται ο κόσμος αλλά και τα διάφορα πολιτικά και κοινωνικά πράττειν.

Σε αυτή την κατεύθυνση, και όπως συμβαίνει σε κάθε ιδεολογικοποιημένη πολιτική, παρουσιάστηκε μία διττή γλώσσα, μία του αισθητού κόσμου και μία του υπεραισθητού. Και ενώ στην αρχή φαινόταν ορθολογική αυτή η διττή αμφισημία, μόλις έπεσε τελείως και η χωρικότητα του υπαρκτού, μετετράπη ο σοσιαλισμός και ο κομμουνισμός σε ρώσικη σαλάτα και έμειναν οι υπόλοιπες αφαιρέσεις (αντιιμπεριαλιστικές, κ.λπ.) αποσπασματικές, ορφανές αλλά και απονεκρωμένες από το κομμουνιστικό περιεχόμενο των φορέων τους. Όλα αυτά βρίσκονται πλέον στριμωγμένα στον χώρο της άκρας Αριστεράς, λες και ήθελε

κάποιος να τα εναποθέσει εκεί και να φύγει από τον χώρο.

Το αποτέλεσμα, το οποίο βλέπουμε δια γυμνού οφθαλμού στην εναπομείνασα Αριστερά, είναι ότι εξαντλεί την κριτική της σε δύο επίπεδα, τα οποία δεν ανήκουν με φυσικό τρόπο στην Αριστερά. Ανήκουν στην Εθνοκρατική Δεξιά, η οποία, παρ' όλη την εις βάρος της ιστορικότητα, επαναοικειοποίησε την ηγεμονία της σε αυτά τα τρόπαια της ελληνικής Αριστεράς, η οποία τα διακινούσε εισπράττοντας γόητρο και οίκτο μαζί. Με αυτόν τον τρόπο, στην τελευταία απέμεινε το ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ, η κριτική στην πολιτική με όρους ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ.

Το ΚΚΕ δικαιωματικά, η μήτρα του αντιιμπεριαλισμού

Η κυρίαρχη μήτρα ιδεολογικής παραγωγής στον χώρο των πολυτασικών αριστερών ρευμάτων είναι δίχως αμφιβολία το ΚΚΕ. Με βάση το κόμμα αυτό, και σε σχέση σύνθεσης ή αντίθεσης, παράγονται οι νοητικές δομές της αριστερής ιδεολογίας και το «σκεπτικό» για τον αισθητό κόσμο, τον εγχώριο και τον διεθνή. Το ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ για το ΚΚΕ είναι μια νοητική δομή με ενδογενή αλλά και εξωγενή αίτια.

Το πρώτο, διότι το κόμμα αυτό αντικατέστησε νωρίς την επανάσταση, ως φαντασιακό πρόταγμα, με το λαϊκοδημοκρατικό ή λαϊκομετωπικό και πέρασε την οπτική του μέσα από τα συμφέροντα της λαϊκομετωπικής συμμαχίας σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο. Ήρθε και η δεκαετία του '40, όχι μόνο για να επισφραγίσει αυτή την προοπτική αλλά και για να την επιβραβεύσει. Έκτοτε, ο εθνοκρατισμός, ο αντιιμπεριαλισμός με μικρές ή μεγάλες εντάσεις, είναι η βάση της ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

Η τελευταία ενδυναμώθηκε από τον δεύτερο, τον εξωγενή παράγοντα, που είναι ο καθορισμός του κόμματος αυτού από την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας (Σ.Ε.), του πάλαι ποτέ κρατικού καπιταλισμού. Ενώ, δηλαδή, στα καθεστώτα με κυρίαρχη ιδεολογία τον μαρξισμό-λενινισμό, η γεωιδεολογία έπαιζε τον ρόλο της υπεράσπισης και διεύρυνσης των κρατικών τους συμφερόντων, για τα αδελφά κόμματα και τις ομαδοποιήσεις στον υπόλοιπο κόσμο

ανάγονταν σε ιδεολογία και πολιτική παρέμβαση που έφτανε στα όρια ενός ιδιότυπου σουρεαλισμού.

Η κινέζικη θεωρία των τριών κόσμων (α΄ κόσμος: οι δύο υπερδυνάμεις, β΄ κόσμος: ο αναπτυγμένος καπιταλισμός, γ΄ κόσμος: οι υπανάπτυκτες χώρες), η οποία δικαιολογούσε τις οικονομικές και διπλωματικές σχέσεις της μαοϊκής Κίνας με διάφορες δικτατορίες (Χιλής, κ.λπ.), εξελίχθηκε στην Ελλάδα ως μία στρατηγική για τα διάφορα αριστεριστικά ΜΛ κομμάτια και ως πολιτική πρόταση στις ντόπιες άρχουσες ελίτ. Και αυτό δεν ήταν ένας απλός αντιιμπεριαλισμός αλλά αποτελούσε την αθωωτική και νομιμοποιητική φόρμα των σχέσεων κυριαρχίας του υπάρχοντος.

Είχε δίκιο το ΚΚΕ όταν θεωρούσε τους Έλληνες αριστεριστές, δεξιούς οπορτουνιστές ως προς αυτό, διότι έφτασαν να υποστηρίζουν και αντιδραστικά εθνικο-κινήματα στον τρίτο κόσμο. Η άκρα Αριστερά, επομένως, δεν αντλεί τον αντιιμπεριαλισμό της από τις παραδόσεις του ΕΑΜ αλλά τον ενισχύει και με δικά της όπλα, μετατρέποντάς τον σε μια **φευγάτη γεωπολιτική καρικατούρα** (12 μίλια στο Αιγαίο). Με αυτές τις παραδόσεις να κυριαρχούν, δεν ξέφυγαν ποτέ, όσο και αν τις στρογγύλεψαν, και ποτέ δεν έγιναν ούτε αντικαπιταλιστές ούτε βεβαίως και κομμουνιστές, όποια έννοια και να δώσουμε σε αυτούς τους όρους. Παρ' όλα αυτά, τις χρησιμοποιούν για να υποδηλώσουν όλα τα παραπάνω.

Η συγκρότηση σε ένα λαϊκίστικο αφήγημα, ακόμη κι αν είναι κάτι απολύτως εθνικιστικό, είναι πλέον αυτοσκοπός και θα το υιοθετήσουν αρκεί να υπάρχει ελπίδα ότι θα τροφοδοτηθούν από κόσμο. Γιατί άλλη ελπίδα δεν υπάρχει...

...και από τον αντιιμπεριαλισμό στον εθνικισμό

Η Αριστερά για το Μακεδονικό, τη Μέση ανατολή και την ΕΕ έχει μια εθνοκεντρική οπτική. Μόνο που σήμερα αυτή η αντιιμπεριαλιστική εθνοκεντρική πολιτική αποτελεί κυρίαρχη ιδεολογία και καθολική για τη μικρομεσαία, τουλάχιστον, τάξη αλλά και για τις κυρίαρχες θεσμίσεις (Παιδεία, Δικαιοσύνη,

Εκκλησία) με συνέπεια την αμηχανία των διαχωριστικών γραμμών που προκύπτει. Ο *θύτης και το θύμα αγκαλιά*, ο Σκαλούμπακας με τον Θεοδωράκη, ο Αριστεριστής τάδε με τον χρυσαυγίτη. Αν τα διάβαζε αυτά κάποιος σε έναν άλλον χρόνο θα τα θεωρούσε συκοφαντίες σταλινικού τύπου. **Να όμως που τα είδαμε με τα μάτια μας γιατί ήμασταν απέναντί τους στις 4 Φλεβάρη.**

Τον τόνο και τον χαρακτήρα σε αυτή την τελευταία γεωιδεολογική εξέλιξη της Αριστεράς τον έδωσαν ασφαλώς ο Συνασπισμός το '89 και ο Σύριζα, συμπορευόμενος με την ακροδεξιά ANEL το 2015. Και σε αυτούς τον παρέδωσαν οι κυρίαρχες αξίες του Ελληνικού Βαλκανικού εθνοκρατισμού. **Τέλος, λοιπόν, οι διαχωριστικές γραμμές Δεξιάς -Αριστεράς.** Το μόνο βέβαιο είναι το νέο νήμα των διαχωριστικών γραμμών, που βρίσκεται ήδη στο προσκήνιο, ανατρέποντας τις χωριστικές αχνοκεριές του παρελθόντος διαχωρισμού.

Συμβαίνουν όμως και εις τας Αναρχίας

Υπάρχουν καθολικά φαινόμενα που εσωτερικεύονται από όλους, γι' αυτό και τα λέμε καθολικά. Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, η εμφάνιση του χώρου της Αναρχίας και του Αντιεξουσιαστικού εν γένει ρεύματος κριτικής, ανέδειξε μια πολιτική και ένα φαντασιακό πέρα και ενάντια σε αυτή την ιδεολογία και πολιτική της Αριστεράς (του ΠΑΣΟΚ συμπεριλαμβανομένου) και από αυτό το πλαίσιο αντλούσε τη δυναμική του. Η κριτική στον αντιιμπεριαλισμό, στο εθνικοανεξαρτησιακό και σε όλον τον πολιτισμό που τα πλαισίωνε, ήταν δίχως αμφιβολία ο πιο βαθύς διαχωρισμός απέναντι στα επαναστατικά προτάγματα που προέβαλλε ο αντιεξουσιαστικός διαφωτισμός.

Παρά την άτακτη φαινομενική υποχώρηση της αριστερής αντιιμπεριαλιστικότητας, ομάδες από τον αναρχικό χώρο φρόντισαν να την καλύψουν και ενισχύσουν, μηχανιστικά είναι η αλήθεια, με ένα είδος **αναρχικού αντιιμπεριαλισμού**. Αυτό έγινε για δύο λόγους που είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε. Η βαθμιαία έξοδος των αναρχικών ομαδοποιήσεων από το σύνολο του αναρχικού προτάγματος και η αντικατάστασή του με ιδεοληψίες και στάσεις

προσωρινού και ευκαιριακού χαρακτήρα είναι ο πρώτος λόγος. Δεύτερον, η προσφυγή στα αντιιμπεριαλιστικά μαρξιστικά-λενινιστικά αφηγήματα, λόγω πολιτικής και αναλυτικής ανεπάρκειας.

Αλλά το σημαντικότερο είναι που όλα αυτά γίνονται αποδεκτά και από ένα υποκείμενο το οποίο έχει παραδοθεί σε αυτές τις ανακουφιστικές και παρηγορητικές ψευτοπολιτικές. Ναι μεν δεν υπάρχει κίνδυνος διεύρυνσης, ούτε δυνατότητα εμφάνισης ενός αναρχικού Κιμ, αλλά υπάρχει κίνδυνος γελοιοποίησης της, καταναλωμένης με περίσσεια βουλιμία, λέξης “Αναρχία”. Η χωρίς φειδώ χρησιμοποίηση του όρου, λόγω της γοητείας που προκαλεί αλλά και του κόσμου που συσπειρώνει λόγω ταυτότητας –διότι σε άλλη περίπτωση θα ήταν πιο υποδεέστερο το μπαγκράουντ αυτό και από μια ομάδα μ-λ – κατατρώνει σαν σαράκι αυτό το υψηλό ιδεώδες.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, είναι αναγκαίο να επαναδιατυπώσουμε τα αντιεξουσιαστικά προτάγματα και όχι μόνο γι’ αυτόν τον λόγο, ο οποίος ούτως ή άλλως ανήκει στο δίπολο **επανάσταση ή εθνικισμός, αντιιμπεριαλισμός**. Αλλά υπάρχουν πολλοί πιο σημαντικοί και σύγχρονοι λόγοι.

Η συγκεντροποίηση του σύγχρονου κράτους επιβάλλει μια κυβερνησιμότητα και διαχειρισσιμότητα έλεγχου και επιτήρησης, αποστεωμένης από κάθε πολιτικό και νοηματικό περιεχόμενο. Πέρα από τις σχέσεις κυριαρχίας, τεχνολογίας και οικονομίας, η αντιεξουσιαστική κριτική είναι πιο επίκαιρη από ποτέ και αυτό είναι πλέον καθολικά αποδεκτό.

Γνωρίζοντας ότι η εξουσία και το Κράτος είναι η βάση και η δυνατότητα της καταπίεσης, των ανισοτήτων του καπιταλισμού, του ιμπεριαλισμού αλλά και της θανατοπολιτικής του Άουσβιτς, θα διευρύνουμε την αντιεξουσιαστική κριτική σήμερα σε όλα τα σημεία. Ο Οργουελικός εφιάλτης της επιτήρησης και του ελέγχου, της εκμετάλλευσης και του χρηματοπιστωτικού ολοκληρωτισμού δεν παίρνει εναλλακτική διαχείριση. Η κατάργηση των σχέσεων κυριαρχίας περνά μέσα από την κατάργηση του κράτους, με

προοπτική την κοινωνική οργάνωση της αυτονομίας, της αντιεξουσίας, της άμεσης δημοκρατίας.

* Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο τεύχος της Βαβυλωνίας #20.

0 Αλγόριθμος ενός Βιασμού

Της Αναστασίας Ματσούκα

Ως αλγόριθμος ορίζεται “μια πεπερασμένη σειρά ενεργειών, αυστηρά καθορισμένων και εκτελέσιμων σε πεπερασμένο χρόνο, που στοχεύουν στην επίλυση ενός προβλήματος”. Για τις ανάγκες, όμως, του παρόντος κειμένου και την προσέγγιση του βιασμού ως τιμωρητέας πράξης, θα χρειαστεί να εκκινήσουμε από έναν ελάχιστα τροποποιημένο ορισμό του αλγορίθμου.

Ως αλγόριθμο, λοιπόν, για τις επόμενες γραμμές θα νοούμε “μια πεπερασμένη σειρά ενεργειών, αυστηρά καθορισμένων και εκτελέσιμων σε πεπερασμένο χρόνο, που οδηγούν στη δημιουργία ενός προβλήματος”.

Η ειδοποιός διαφορά του βιασμού -από τα είδη προβλημάτων που χαρακτηρίζονται ως ποινικά κολάσιμες πράξεις, είναι ότι δεν απαιτείται απλά η τέλεση μιας πράξης από έναν δράστη υπό ορισμένες συνθήκες (αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος) και η ύπαρξη ενός συγκεκριμένου ψυχικού δεσμού με αυτή (υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος). Στην περίπτωση του βιασμού, απαιτείται η διαπίστωση ενέργειας/αντίδρασης από την πλευρά του θύματος, η οποία θα αποκλείει την ύπαρξη συγκατάθεσης και θα οδηγεί στην στοιχειοθέτηση του βιασμού. Απαιτείται η ύπαρξη αντίδρασης που προκύπτει με τη μορφή ενός όχι και τόσο εύκολου αλγορίθμου, τον οποίο θα προσπαθήσουμε να

προσεγγίσουμε μέσα από πολύ πρόσφατα νομολογιακά παραδείγματα.

Το πρώτο παράδειγμα είναι αυτό της Π.Α. η οποία είχε τραυματίσει θανάσιμα τον 46χρονο Ν.Ζ. στις 22 Ιουνίου 2016, έπειτα από σεξουαλική επίθεση που δέχτηκε από τον ίδιο την ώρα που βρισκόταν μαζί με την 17χρονη φίλη της, σε κεντρική πλατεία της Κορίνθου.

Το Μεικτό Ορκωτό Δικαστήριο Ναυπλίου την καταδίκασε πριν λίγο καιρό σε 15 χρόνια κάθειρξης για το κακούργημα της ανθρωποκτονίας από πρόθεση σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, 6 μήνες φυλάκιση για το πλημμέλημα της οπλοφορίας και 6 μήνες για οπλοχρησία, χωρίς να αναγνωρίσει την ύπαρξη απόπειρας βιασμού, αλλά απλής σεξουαλικής επίθεσης. Ο συνήγορος της πολιτικής αγωγής επέμεινε εντόνως, όπως είναι σύνηθες στις περιπτώσεις βιασμών που φτάνουν στις δικαστικές αίθουσες, πως δεν υπήρχαν εμφανή σημεία πάλης -επομένως ούτε και απόπειρα βιασμού. Μάλιστα, παρότι και οι δυο γυναίκες τελούσαν υπό την εντύπωση πως ο δράστης της απόπειρας οπλοφορούσε και επρόκειτο να τους επιτεθεί, το δικαστήριο δεν πείστηκε ότι βρίσκονταν σε άμυνα ή νομιζόμενη άμυνα ή έστω σε πλάνη, παραδοχή η οποία θα οδηγούσε σε μειωμένο καταλογισμό και συνακόλουθα ποινή.

Η δεύτερη περίπτωση είναι εκείνη της 40χρονης Τ., οικονομικής μετανάστριας στην οποία τον περασμένο Νοέμβρη επιβλήθηκε ποινή δέκα ετών και έξι μηνών για το κακούργημα της θανατηφόρας σωματικής βλάβης και το πλημμέλημα της οπλοχρησίας, καθώς τραυμάτισε θανάσιμα τον σύντροφό της ο οποίος την κακοποιούσε.

Στην κατηγορούμενη αναγνωρίστηκε το ελαφρυντικό της ειλικρινούς μεταμέλειας, εφόσον κάλεσε το ασθενοφόρο αμέσως μετά τον τραυματισμό, και το ελαφρυντικό της ανάρμοστης συμπεριφοράς του θύματος, χωρίς όμως να αναγνωρίζεται ότι η διαρκής κακοποίηση την οποία υφίστατο ήταν επαρκής συνθήκη για να συνιστά η πράξη της πράξη άμυνας. Αξίζει να σημειωθεί η γνώμη που εξέφρασε δικαστής η οποία μετείχε στην συγκεκριμένη σύνθεση του Μικτού Ορκωτού, σύμφωνα με την οποία μόνο πέντε μήνες κακοποίησης δεν συνιστούν χρόνια κακοποίηση, και

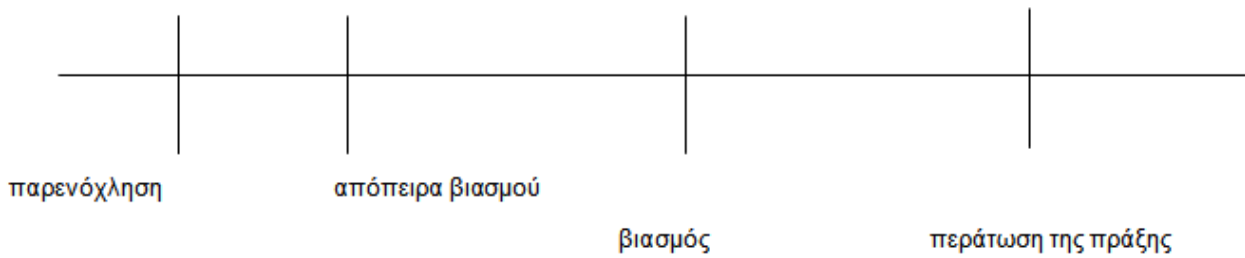
επομένως, δεν έπρεπε να αναγνωριστεί όχι μόνο η άμυνα, αλλά ούτε και το ελαφρυντικό της ανάρμοστης συμπεριφοράς του θύματος της ανθρωποκτονίας.

Το τρίτο παράδειγμα αφορά υπόθεση ομαδικού βιασμού 18χρονης, σε φεστιβάλ στην Παμπλόνα της Ισπανίας, το 2016.

Πέντε άνδρες την παρέσυραν σε ένα υπόγειο κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ και την εξανάγκασαν σε διαδοχικές σεξουαλικές επαφές, τις οποίες μάλιστα μαγνητοσκόπησαν. Στη συνέχεια οι πέντε βιαστές ανέβασαν τα βίντεο στη διαδικτυακή ομάδα με την ονομασία “Αγέλη”, όπου άνδρες αναρτούν τις σεξουαλικές τους συνενυρέσεις. Το δικαστήριο τους καταδίκασε σε 9 χρόνια φυλάκιση κρίνοντάς τους ένοχους για σεξουαλική κακοποίηση αλλά όχι για την, πολύ βαρύτερη, κατηγορία του βιασμού, για την οποία, κατά τον ισπανικό νόμο, απαιτείται να έχει ασκηθεί και κάποια βαριάς μορφής βία στο θύμα.

Ο τρόπος χειρισμού των υποθέσεων αυτών από τη δικαιοσύνη (χωρίς να έχει ιδιαίτερη σημασία το ότι τα νομοθετικά πλαίσια και τα δικαστήρια διαφέρουν), καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο η ετεροπατριαρχία διαπερνά και διαμορφώνει τα θεσμικά κείμενα και όργανα του κράτους δικαίου.

Οι κοινωνίες μας αναμένουν από τα θύματα βιασμού μια συγκεκριμένη συμπεριφορά, η οποία έχει δύο προεκτάσεις: αφενός εξετάζεται η συμπεριφορά του θύματος προκειμένου να στοιχειοθετηθεί το ίδιο έγκλημα του βιασμού ή η απόπειρά του (αν αντιστάθηκε επαρκώς), και αφετέρου, στις περιπτώσεις που στην προσπάθειά αντίστασης προκληθεί βλάβη στον θύτη εξετάζεται ώστε να αναγνωριστούν λόγοι άρσης του αδίκου, όπως η άμυνα, μειωμένος καταλογισμός, ή ελαφρυντικά κατά την επιμέτρηση της ποινής. Τα ίδια περιστατικά, μας τοποθετούν μάλιστα τις υποχρεώσεις των θυμάτων πάνω και σε έναν χρονικό/λογικό άξονα, ώστε να προσδιορίζονται και τα “καθήκοντά” τους ανάλογα με το στάδιο της επίθεσης που δέχονται.

Κατά το στάδιο αυτό που θεωρείται “απλή παρενόχληση” (το προπαρασκευαστικό, με κάποιο τρόπο, στάδιο της απόπειρας βιασμού) το θύμα οφείλει να είναι, κατά την κρατούσα εντός του πατριαρχικού πλαισίου άποψη, εκείνο που θα φροντίσει να απομακρυνθεί και να προστατευθεί από τη συμπεριφορά που προσβάλλει βίαια τον προσωπικό του χώρο. Το θύμα έχει ευθύνη να προστατευθεί και να μην προβεί σε καμία πράξη ή κίνηση δυνατή να θεωρηθεί πρόκληση προς τον βιαστή, διότι σε αυτή την περίπτωση “τα ήθελε και τα έπαθε” και εκείνος “άντρας ήταν, τι να έκανε;”.

Συνεπώς, συντελείται μια **ανατροπή της κοινής λογικής**, καθώς υφίσταται μια σιωπηρή παραδοχή: ότι οι γυναίκες οφείλουν να συννευρεθούν ή να προβούν σε οποιαδήποτε συναφή πράξη. Η κουλτούρα του βιασμού, πλέγμα λόγων που καθιστούν δυνατή την παραπάνω συλλογιστική, βρισκόταν απερίφραστα διατυπωμένη στο ποινικό δίκαιο μέχρι το 2006, όταν το αδίκημα του βιασμού εντός γάμου θεωρήθηκε έγκλημα για πρώτη φορά, καθώς πριν το έτος αυτό σύμφωνα με το νομοθέτη με τη σύναψη γάμου οι σύζυγοι εκχωρούσαν το δικαίωμά τους στην συναίνεση ή όχι στο σεξ.

Σε περίπτωση που η γυναίκα θύμα δεν καταφέρει να προστατευθεί και να γλιτώσει, εισερχόμαστε επίσημα στο στάδιο της απόπειρας βιασμού που μαθηματικά οδηγεί, εκτός απροόπτου, στον βιασμό.

Στο στάδιο αυτό θα πρέπει σε κάθε στιγμή, με τις κινήσεις της και με τον τρόπο που εκφράζεται, να αντιστέκεται και μάλιστα να φροντίζει να το κάνει τόσο αποτελεσματικά, ώστε να μείνουν τουλάχιστον κάποια ίχνη πάλης ή να μπορεί με κάποιον τρόπο να

το αποδείξει. Εάν η σωματική της διάπλαση, η ψυχική της κατάσταση ή οι γενικότερες συνθήκες δεν της επιτρέπουν να αντιδράσει με τρόπο που θα αφήσει ορατά σημάδια αντίστασης, όταν έρθει η στιγμή να ζητήσει ενώπιον της δικαιοσύνης την τιμωρία του δράστη, ο δικηγόρος του θα τραβήξει μια από τις πολλές δικαιολογίες από τη φαρέτρα επιχειρημάτων του ελληνικού βόθρου και θα ισχυριστεί με το ανάλογο επιθετικό ύφος ότι “η έλλειψη σημαδιών πάλης συνηγορεί στην ύπαρξη συναίνεσης και άρα δεν έχουμε άδικη πράξη”, ότι “μα καλά, το δήθεν θύμα δεν μπορούσε να φωνάξει αρκετά δυνατά για να την ακούσουν και να τρέξει κάποιος να τη βοηθήσει;” ή ότι “το σωματικό βάρος του δράστη ήταν μόλις 30% αυξημένο σε σχέση με του φερόμενου ως θύματος, άρα θα μπορούσε σίγουρα να τον απομακρύνει αν το επιθυμούσε”.

Με λίγα λόγια, το θύμα θα βρεθεί στη θέση της 18χρονης, που σύμφωνα με τον ισπανικό ποινικό κώδικα και τα ισπανικά δικαστήρια υπέστη απλή κακοποίηση και όχι ομαδικό βιασμό. Εάν είχε αντισταθεί λίγο καλύτερα, εάν είχε καταφέρει να αφήσουν πάνω της εμφανή σημάδια βίας, θα είχε το προνόμιο της στοιχειοθέτησης και της τιμωρίας του βιασμού.

Από την άλλη πλευρά, οι γυναίκες θύματα βιασμού θα πρέπει να είναι εξίσου προσεκτικές ώστε να μην υπερβούν, ανάλογα με την περίπτωση, το αναγκαίο μέτρο της άμυνας, σταθμίζοντας προσεκτικά τον τρόπο και τα μέσα αντίστασης που θα επιλέξουν σε κάθε στάδιο.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 3 του Ποινικού Κώδικα, “το αναγκαίο μέτρο της άμυνας κρίνεται από το βαθμό επικινδυνότητας της επίθεσης, από το είδος της βλάβης που απειλούσε, από τον τρόπο και την ένταση της επίθεσης και από τις λοιπές περιστάσεις”. Δηλαδή, πρέπει να είναι προσεκτικές ώστε να μην μπερδεύουν μια απλή παρενόχληση -από τις συνηθισμένες και καθημερινές- με απόπειρα και αρχή τέλεσης πιθανού βιασμού και αντιδράσουν με υπερβολικό και άρα αξιόποιο τρόπο.

Σε αυτή την περίπτωση, το θύμα ή το υποψήφιο θύμα του βιασμού θα βρεθεί στη φυλακή, προκαλώντας μάλιστα και τον κοινωνικό αποτροπιασμό, όπως η Π.Α από την Κόρινθο, που καταδικάστηκε σε 15 χρόνια κάθειρξης για το κακούργημα της ανθρωποκτονίας σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, 6 μήνες φυλάκιση για το πλημμέλημα της οπλοφορίας και 6 μήνες για οπλοχρησία. Κατά το δικαστήριο, ο επίδοξος βιαστής, επιδίωξε μια απλή παρενόχληση/ σεξουαλική επίθεση και δεδομένου ότι δεν είχε προλάβει να προχωρήσει σε απόπειρα βιασμού, ήταν άδικο και τιμωρητέο αυτό που έπαθε. Το δικαστήριο δεν ενδιαφέρθηκε καν για το γεγονός πως το θύμα του επίδοξου βιαστή υφίστατο για πολλά χρόνια κακοποίηση και ζούσε σε ένα περιβάλλον που την ανάγκαζε να βρίσκεται σε διαρκή εγρήγορση με σκοπό να προστατεύσει τον εαυτό της.

Ήταν υποχρεωμένη να μπορεί να συμπεριφερθεί με βάση τον αλγόριθμο και να μπορεί σύμφωνα με την εισαγγελέα “να αντιληφθεί την αξία της ανθρώπινης ζωής όπως εμείς που είμαστε άλλου μορφωτικού επιπέδου”.

Αντίστοιχα, η Τ., η οποία τραυμάτισε θανάσιμα τον σύντροφό της που την κακοποιούσε, κατά το δικαστήριο δεν βρισκόταν σε άμυνα διότι η χρόνια κακοποίηση δεν θεωρήθηκε επαρκής αιτία νόμιμης άμυνας. Σε περίπτωση αναγνώρισης της ύπαρξης άμυνας, θα επερχόταν άρση του άδικου χαρακτήρα της πράξης του θανατηφόρου τραυματισμού και άρα δεν θα υπήρχε καταδίκη και τιμωρία. Η μεγαλύτερη παραχώρηση που μπόρεσε να κάνει η έδρα ήταν να αναγνωριστεί πως η χρόνια κακοποίηση λήφθηκε υπόψη ως ελαφρυντικό κατά την επιμέτρηση της ποινής. Όμως, παρέμεινε η κρίση του άδικου χαρακτήρα της πράξης της Τ., και η απαξία που τη συνοδεύει.

Σύμφωνα με την κρατούσα δικαστηριακή αντίληψη, το να βρεις τη δύναμη να αμυνθείς και να αντισταθείς σε μια ρουτίνα κακοποίησης είναι πράξη άδικη, και σε κάθε περίπτωση, η χρόνια κακοποίηση δεν δικαιολογεί την υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου άμυνας. Βάσει της λογικής αυτής, ο θανάσιμος τραυματισμός του θύτη της κακοποίησης θα ήταν ανάλογος και αναγκαίος μόνο σε περίπτωση που αυτός έφτανε στο σημείο να απειλήσει να σκοτώσει

το θύμα της κακοποίησης. Αλλά και σε αυτή την περίπτωση, η δράστρια θα έπρεπε να δικαιολογήσει, μάλλον ανεπιτυχώς, γιατί δεν απομακρύνθηκε από αυτόν νωρίτερα και τι σημαίνει η εξάρτηση από ένα καταπιεστικό περιβάλλον στην περίπτωση, που τυχαίνει να είσαι μετανάστρια και γυναίκα.

Κάπως έτσι έχει, λοιπόν, η σειρά των ενεργειών που οδηγούν στη στοιχειοθέτηση του βιασμού και κάπως έτσι προσδιορίζεται η αρμόζουσα συμπεριφορά του θύματος σε κάθε στάδιο. Στις ετεροπατριαρχικές κοινωνίες, τα θύματα έχουν μεγάλο μέρος της ευθύνης του ίδιου τους του βιασμού και το βάρος της απόδειξης της πράξης και της τιμωρίας του δράστη. Στις δικές μας δυτικές φιλελεύθερες δημοκρατίες και τα αντίστοιχα κράτη δικαίου, οι γυναίκες θα πρέπει να είναι προσεκτικές, να φυλάγονται, να μην προκαλούν και αν έρθει η κακιά η ώρα να θυμούνται τον αλγόριθμο. Να μη μπερδεύουν το απλό πείραγμα με την έντονη παρενόχληση και αν χρειαστεί να αμυνθούν να το κάνουν λελογισμένα και όπως επιβάλλει ο νομικός μας πολιτισμός, ο οποίος θα πρέπει να ξεριζωθεί μαζί με τις υλικές συνθήκες που του αντιστοιχούν.

* για το πλήρες χρονικό των υποθέσεων της Π.Α. και της Τ. η αναγνώστρια/αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει στα αντίστοιχα αναλυτικά ρεπορτάζ του Τάσου Θεοφίλου στο omniatv.com

** τα παραπάνω γράφτηκαν σε αναμονή της εκδίκησης σε δεύτερο βαθμό των τριών υποθέσεων.

Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο νέο περιοδικό Κιουρί@, τεύχος 0, καλοκαίρι 2018.

Γιατί Υπάρχει η Μόρια;

Γιώργος Τσιάκαλος

Ομότιμος Καθηγητής Παιδαγωγικής ΑΠΘ

«Μόρια» ήταν το όνομα του απόλυτου Κακού για πολλούς αιώνες στην Ευρώπη. Και μόνο το άκουσμα της λέξης έσπερνε φόβο και τρόμο, και «μακριά από εμάς με κάθε θυσία» ήταν η σκέψη που καθόριζε τη συμπεριφορά των ανθρώπων. Moria Grande ή «μαύρος θάνατος» ονομάστηκε η μεγάλη πανώλη (πανούκλα) που θέρισε το ένα τρίτο του πληθυσμού της Ευρώπης τον 14^ο αιώνα.

«Μόρια» είναι και πάλι σήμερα ένα όνομα που σκοπό έχει να σπείρει τον φόβο και τον τρόμο σε όσους ανθρώπους επιχειρούν να δραπετεύσουν από μέρη πείνας, καταδυνάστευσης, πολέμων και θανάτου παίρνοντας τον μοναδικό δρόμο σωτηρίας που έχουν στη διάθεσή τους: εκείνον του Αιγαίου.

Μπροστά στην ανθρωπιστική καταστροφή που συμβαίνει σήμερα στη Λέσβο πολλοί και πολλές αναρωτιούνται: «πώς είναι δυνατόν να υπάρχει σήμερα η Μόρια;». Η απάντηση στο ερώτημα δεν είναι δύσκολη.

Οδηγία 2001/51/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Δουβλίνο 3 (αρχικά Συνθήκη του Δουβλίνου) η πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία εισέρχεται ένα άτομο, είναι υπεύθυνη να δεχτεί την αίτηση ασύλου, ακόμη και εάν το άτομο επιθυμεί να υποβάλει την αίτησή του σε άλλη χώρα της ΕΕ. Πολλοί θεωρούν ότι το Δουβλίνο (στις διάφορες μορφές του) ήταν αυτό που μετέτρεψε τα κράτη της Νότιας Ευρώπης σε σχεδόν αποκλειστικούς αποδέκτες των αιτήσεων ασύλου προσφύγων από την Ασία και την Αφρική. Και πολλοί επίσης θεωρούν πια αυτονόητο ότι οι αιτούμενοι άσυλο μόνον παράτυπα μπορούν να φτάσουν στις χώρες αυτές. Πράγματι αυτό ισχύει στην πράξη σήμερα.

Όμως η αλήθεια είναι ότι μέχρι το 2001 χιλιάδες αιτήσεις

ασύλου υποβάλλονταν και κρίνονταν και στις χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Στη Γερμανία π.χ. ακόμη και μετά τους περιορισμούς που νομοθετήθηκαν το 1993 (μετά τη Συνθήκη του Δουβλίνου) δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι έφταναν στη χώρα και στα σύνορα δήλωναν ότι ζητούν άσυλο. Στα διεθνή αεροδρόμια υπήρχαν χώροι υποδοχής ακριβώς γι' αυτόν το σκοπό, περίπου σαν τα hot spots της Ελλάδας, που συχνά περιλάμβαναν ακόμη και σχολείο για τα ανήλικα παιδιά. Το ίδιο ίσχυε για όλα τα διεθνή αεροδρόμια της Ευρώπης. Οι περισσότεροι από αυτούς τους χώρους υπάρχουν ακόμη, όμως τώρα πια συνήθως είναι άδειοι.

Τι συνέβη το 2001;

Στις 28 Ιουνίου 2001 το Συμβούλιο της Ευρώπης, δηλαδή οι αρχηγοί των κρατών-μελών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου και του Έλληνα πρωθυπουργού, εξέδωσε την Οδηγία 2001/51, με την οποία τιμωρούνται αυστηρά οι αεροπορικές και οι ναυτιλιακές εταιρείες εάν μεταφέρουν προς την ΕΕ επιβάτες που δεν έχουν χωρίς βίζα Σένγκεν. Υποχρεώνονται δηλαδή οι εταιρείες να κάνουν τον έλεγχο, που μέχρι εκείνη την ημέρα γινόταν από τους αστυνομικούς της κάθε χώρας κατά την είσοδο στα αεροδρόμια και στα λιμάνια της.

Τα πρόστιμα που προβλέπονται στην Οδηγία είναι τόσα υπέρογκα ώστε είχαν ως αποτέλεσμα την πλήρη συμμόρφωση όλων των εταιρειών. Με αυτόν τον τρόπο οι πύλες πρόσβασης στην Ευρώπη για πολίτες τρίτων χωρών χωρίς βίζα Σένγκεν περιορίστηκαν να υπάρχουν μόνο στα εξωτερικά χερσαία σύνορα.

Στη συνέχεια, με μια σειρά διακρατικών συμφωνιών με τα κράτη που συνορεύουν με την ΕΕ, έκλεισαν και οι πύλες στα χερσαία σύνορα. Έτσι, ένας Σύρος με νόμιμο διαβατήριο αλλά χωρίς βίζα Σένγκεν που βρίσκεται νόμιμα στην Τουρκία δεν μπορεί να την εγκαταλείψει χρησιμοποιώντας τις εξόδους των χερσαίων συνόρων προς την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, καθώς η Τουρκία έχει αναλάβει την υποχρέωση να μην επιτρέπει την έξοδο προς χώρες της ΕΕ σε ανθρώπους που δεν έχουν βίζα Σένγκεν.

Συνεπώς, το μόνο που απομένει σ' αυτούς είναι η παράτυπη είσοδος στην ΕΕ, δηλαδή ο δρόμος από τον Έβρο, το Αιγαίο, τη Μεσόγειο. 40.000 νεκροί πρόσφυγες στη θάλασσα ήταν ο φόρος αίματος από την εφαρμογή αυτής της Οδηγίας.

Πώς εφαρμόζεται η Οδηγία 2001/51/Εκ στην Ελλάδα;

Η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη-μέλη την αυστηρή τήρησή της, αφήνει όμως σ' αυτά το δικαίωμα να την εφαρμόζουν με τον τρόπο που εκείνα θεωρούν πιο κατάλληλο. Σε κάθε περίπτωση όμως τα μέτρα πρέπει να είναι «αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά».

Οι τρεις αυτές έννοιες, που στην Οδηγία αφορούν την αντιμετώπιση όσων εταιρειών μεταφέρουν μετανάστες, έγιναν στη συνέχεια ο πυρήνας της πολιτικής με την οποία αντιμετωπίζονται όσοι και όσες καταφέρνουν να διασχίσουν το Αιγαίο και να επιβιώσουν. Ο Γιάννης Μουζάλας, μιλώντας ως αρμόδιος υπουργός στην Κεντρική Επιτροπή του κυβερνώντος κόμματος στις 12 Φεβρουαρίου 2017, χρησιμοποίησε ακριβώς αυτές τις λέξεις για να ορίσει την πολιτική του. Την ίδια άποψη είχε εκφράσει σε συνέντευξή του ήδη στις 24 Αυγούστου 2015 ο τότε υπουργός Προστασίας του Πολίτη της κυβέρνησης Γιάννης Πανούσης με τη φράση «η Ελλάδα θα έπρεπε να ασκεί και αποτρεπτική πολιτική στο μεταναστευτικό».

Η λογική στην οποία θεμελιώνεται αυτή η πολιτική είναι ότι οι κυνηγημένοι του κόσμου θα εγκαταλείψουν την προσπάθειά τους να καταφύγουν στην Ευρώπη, εάν οι συνθήκες που θα βρουν εδώ θα είναι χειρότερες από εκείνες που άφησαν πίσω τους. Εάν αυτό γίνει κατορθωτό, τότε η «αποτρεπτική» πολιτική θα μπορεί να χαρακτηριστεί και ως «αποτελεσματική».

Η «αναλογικότητα» που προβλέπεται στην Οδηγία σημαίνει ότι δεν θα πρέπει τα μέτρα να υπερβαίνουν «τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου». Άξιο προσοχής είναι το γεγονός ότι το περιεχόμενο της αρχής της αναλογικότητας για κάθε μέτρο ορίζεται αποκλειστικά ως συνάρτηση της επίτευξης του στόχου

και όχι σε σχέση με αξίες του ανθρώπινου πολιτισμού.

Έτσι, για τον πρωθυπουργό της Ουγγαρίας αναλογικό είναι το μέτρο της φυλάκισης των προσφύγων στο πλαίσιο της αποτρεπτικής πολιτικής, ενώ στην Ελλάδα τον ίδιο ρόλο παίζουν οι συνθήκες διαβίωσης στα στρατόπεδα προσφύγων, και ιδιαίτερα σ' εκείνα των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου. Πολύ χαρακτηριστικά αναφέρεται στη αιτιολογική παράγραφο της προκήρυξης για την «Κατασκευή Προαναχωρησιακού Κέντρου Κράτησης στη νήσο Κω» (8 Φεβρουαρίου 2017) το εξής: «Η κατασκευή δομών κράτησης θα λειτουργήσει αποτρεπτικά ως προς την δημιουργία νέων μεταναστευτικών ροών». Ως προς την αναλογικότητα η Ευρώπη διατύπωσε επίσημα αντιρρήσεις για τις φυλακίσεις στην Ουγγαρία, όπως επίσης για την κατασκευή του φράχτη στον Έβρο. Όμως, καμιά επίσημη αντίρρηση δεν διατύπωσε ποτέ για την κατάσταση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι δική της επιλογή οι κρατήσεις εκεί ή ότι προβλέπονται στη συμφωνία της με την Τουρκία).

Στο παρελθόν η αποτρεπτική πολιτική είχε διατυπωθεί με πολύ μεγαλύτερη ειλικρίνεια. Ο αρχηγός της αστυνομίας είχε χρησιμοποιήσει τη φράση «πρέπει να τους κάνουμε το βίο αβίωτο», ενώ ο Αθανάσιος Πλεύρης έλεγε «πρέπει να περνάνε χειρότερα εδώ από τις χώρες τους, η κόλαση πρέπει να φαντάζει παράδεισος σε αυτό που θα ζουν εδώ». Για τον σκοπό αυτό πρότεινε να γίνεται γνωστό σε όσους/ες έρχονται στην Ελλάδα ότι «όταν είσαι εδώ δεν θα υπάρχουν κοινωνικές παροχές, δεν θα μπορείς να φας, να πιεις, δεν θα μπορείς να πας στο νοσοκομείο». Με την ίδια λογική ο Άδωνις Γεωργιάδης δήλωνε: «Πρέπει να τους κάνουμε τη ζωή δύσκολη για να καταλάβουν ότι είναι ανεπιθύμητοι στη χώρα και να φύγουν» και συμπλήρωνε «υπάρχει και το πρόγραμμα εθελοντικού επαναπατρισμού (...) να πάρει τα λεφτά που του δίνουμε να πάρει το αεροπλανάκι και να επιστρέψει στην πατρίδα του».

Η παραπάνω προτροπή του Γεωργιάδη αποτελεί πολιτικό πρόγραμμα για την υλοποίηση του οποίου δραστηριοποιείται στη Μόρια ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ). Η μόνη «ανθρωπιστική

βοήθεια» που υπάρχει σε αφθονία στο στρατόπεδο είναι τα διαφημιστικά του φυλλάδια με το εξής περιεχόμενο:

«Πρόγραμμα Εθελοντικού Επαναπατρισμού

Αν είστε υπήκοος τρίτης χώρας που δεν επιθυμείτε ή δεν μπορείτε να παραμείνετε νόμιμα στην Ελλάδα και επιθυμείτε να επιστρέψετε στη χώρα σας, μπορείτε να απευθυνθείτε στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) – Αποστολή Ελλάδος.

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) στην Ελλάδα σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης υλοποιεί Προγράμματα Εθελοντικής Επιστροφής και Επανένταξης.

Μέσω αυτού του προγράμματος, ο ΔΟΜ αναλαμβάνει όλες τις νόμιμες διαδικασίες για τη διευκόλυνση της ασφαλούς και αξιοπρεπούς επιστροφής στη χώρα καταγωγής σας».

Παρότρυνση για αξιοπρεπή ζωή στην κόλαση των πολέμων, των βομβαρδισμών, της πείνας. Ποια πρέπει να είναι η ζωή στη Μόρια για να αποφασίσει μια μάνα με ένα βρέφος στην αγκαλιά να επιλέξει την επιστροφή στην κόλαση;

Μόρια – Τόπος Θυσίας

Η Μόρια είναι όλα τα παραπάνω. Γι' αυτό υπάρχει. Οι ξεριζωμένοι του κόσμου θυσιάζονται στον βωμό μιας απάνθρωπης ιδεολογίας και πολιτικής που ακούει στο όνομα «Ευρώπη-Φρούριο». Θυσιάζονται χωρίς ελπίδα να ματαιωθεί η θυσία με πρωτοβουλία αυτού που επέβαλε την απάνθρωπη ιδεολογία και πολιτική – σε αντίθεση με μιαν άλλη θυσία πριν χιλιάδες χρόνια σε ένα συνονόματο τόπο.

Μορία ήταν το όνομα του τόπου στον οποίον έστειλε ο θεός τον Αβραάμ για να θυσιάσει τον γιο του. Εκείνος υπάκουσε αλλά ο θεός την τελευταία στιγμή ανακάλεσε την εντολή του και το παιδί σώθηκε. Σήμερα δεν υπάρχει ανώτατο ον, όπως τότε, να σώσει τα παιδιά της Μόριας. Θεοί, αρχόντοι, βασιλιάδες θα

συνεχίσουν την ίδια απάνθρωπη πολιτική όσο καιρό θα τους αφήνουμε να την ασκούν. Μόνο η Αλληλεγγύη στην Πράξη μπορεί να εξαφανίσει τις Μόριες και τα παράγωγά τους από τον κόσμο.

Αυτή είναι σήμερα το μοναδικό όπλο του πολιτισμού στον αγώνα ενάντια στη βαρβαρότητα.

Συνέντευξη με τους Αντιφασίστες Οπαδούς της Λάτσιο

Ερωτήσεις: Yavor Tarinski

Μετάφραση: Κωνσταντίνος Μερσινιάς, Επιμέλεια: Ιωάννα Μαραβελίδη

[The interview in English [HERE](#)]

Όταν οι περισσότεροι άνθρωποι ακούνε για τη ΣΣ Λάτσιο φέρνουν κατευθείαν στο νου τους νεοναζί και φασίστες. Πλέον, όμως, υπάρχει η δική σας πρωτοβουλία -η *Laziale e Antifascista* (LAF). Πείτε μας λίγα λόγια για την ομάδα σας και τη δραστηριότητά της.

Η LAF δημιουργήθηκε με στόχο να καταρρίψει το στερεότυπο σύμφωνα με το οποίο όλοι οι υποστηρικτές της Λάτσιο δεν είναι παρά φασίστες. Αυτό το στερεότυπο αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο προπαγάνδας για τις νεοφασιστικές οργανώσεις της Ρώμης, το οποίο και χρησιμοποιούν ώστε να κάνουν ρατσιστική και φασιστική κατήχηση στους νεότερους. Χρησιμοποιούν την κερκίδα των οργανωμένων οπαδών της Λάτσιο για να προπαγανδίσουν τις αξίες τους, να κάνουν πολιτικό προσηλυτισμό και διάφορες άλλες 'δουλειές'. Οι αξίες της Λάτσιο, όμως, αυτές που εδραιώθηκαν

μέσα από ιστορικά γεγονότα, είναι αντίθετες προς τις δικές τους. Εξαιτίας μερικών εκατοντάδων φασιστών και ειδικά με τη βοήθεια των καθεστωτικών ΜΜΕ έχει χτιστεί αυτό το στερεότυπο που δυσφημεί ολόκληρο τον σύλλογο, συνεχίζοντας να τροφοδοτεί τα ποσοστά των φασιστών, όχι μόνο μέσα στο γήπεδο αλλά και μέσα στην κοινωνία.

Όλες οι δραστηριότητές μας στοχεύουν στην καταστροφή αυτού του στερεότυπου, κάνοντας ξεκάθαρο δηλαδή το ότι το να είσαι οπαδός της Λάτσιο δεν συνεπάγεται το ότι είσαι και φασίστας στη Ρώμη, στην Ιταλία ή και οπουδήποτε στον κόσμο. Τα μέλη της LAF αυξάνονται συνεχώς, σε διάφορες περιπτώσεις και ανάλογα με τη δυνατότητά τους. Στην Ιταλία είναι γύρω στους εκατό, κυρίως στη Ρώμη αλλά και διασκορπισμένοι σε όλη τη χώρα, και άλλοι τόσοι στο εξωτερικό.

Ο σύλλογος της Λάτσιο έχει στιγματιστεί επομένως έντονα από μια ακροδεξιά εικόνα. Ήταν, όμως, πάντα έτσι;

Έτσι είναι από το 1987, όπου και αρχίζει η άνοδος των *Irriducibili*, οι οποίοι κυριάρχησαν στο πέταλο, με τη βοήθεια εγκληματικών οργανώσεων. Πριν από αυτούς, οι οπαδοί της Λάτσιο ήταν απολίτικοι -υπήρχαν βέβαια ακροδεξιές και ακροαριστερές ομάδες αλλά και μεικτά γκρουπ.

Η Λάτσιο ιδρύθηκε βασισμένη σε κοινωνικές αρχές, στην ισότητα και στην αλληλεγγύη. Αν κάποιος διαβάσει την ιστορία της ομάδας, θα καταλάβει την αντίθεσή της με το φασιστικό όραμα. Η Λάτσιο δημιουργήθηκε το 1900 από 9 αγόρια της Ρώμης, τα οποία αποφάσισαν να εγκαθιδρύσουν μια κοινωνία ισότητας. Αυτό συνέβη δεκαετίες πριν την ανάδυση του φασισμού. Σήμερα, η παραπληροφόρηση κάνει τους ανθρώπους ανά τον κόσμο να πιστεύουν πως η Λάτσιο ήταν μια εξαρχής φασιστική ομάδα, ενώ στη πραγματικότητα υπήρξε η μόνη ομάδα της Ρώμης που αντιτάχθηκε στην προσπάθεια του φασιστικού καθεστώτος, του 1927, να συγχωνεύσει όλες τις τοπικές ομάδες σε μία, στην ΑΣ Ρόμα. Κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, Εβραίοι και Παρτιζάνοι φιλοξενήθηκαν και κρύφτηκαν στις

υποδομές του συλλόγου.

Τα χρώματα, τα οποία επιλέχθηκαν ήταν αυτά της Ελλάδος, για να συμβολίζουν και να τιμούν το Ολυμπιακό Πνεύμα: η άθληση ως μέσον ένωσης των ανθρώπων. Ο αετός επιλέχθηκε ως οικόσημο της ομάδας γιατί αποτελεί Ρωμαϊκό σύμβολο.

Οι Eagles Supporters

Ο μεγαλύτερος σύνδεσμος οπαδών στην ιστορία της Λάτσιο ήταν οι *Eagles Supporters*, οι οποίοι ήταν μια απολίτικη 'μίξη' οπαδών. Διαλύθηκαν όταν τα φασιστικά κόμματα και οι εγκληματικές οργανώσεις της Ρώμης αποφάσισαν να υποστηρίξουν την κυριαρχία των *Irriducibili* στο πέταλο.

Τη δεκαετία του '70 στη Ρώμη είχαμε τα επονομαζόμενα «**Μολυβένια Χρόνια**», μία περίοδο κοινωνικής και πολιτικής αναταραχής στην Ιταλία που διήρκησε από τα τέλη του '60 έως και τις αρχές του '80, όπου υπήρξε ένα κύμα ακροδεξιάς και ακροαριστερής βίας. Στο Στάδιο Ολίμπικο υπήρχαν φασιστικοί σύνδεσμοι, όπως οι *Viking*, αλλά και κομμουνιστικοί, όπως οι *Turamaros* και οι *Commandos Aquile S.Basilio Talenti*

(C.A.S.T.). Οι C.A.S.T προερχόμενοι από 2 περιοχές της Ρώμης, το San Basilio και τη Talenti, αποτέλεσαν επί της ουσίας τον πρώτο σύνδεσμο στην «Curva Nord» (το βόρειο πέταλο του Ολίμπικο). Άλλοι σύνδεσμοι, όπως οι αναρχικοί *Gruppo Rock* διατηρήθηκαν μέχρι τις αρχές του '90. Παρ'όλα αυτά, κανένας σύνδεσμος δεν είχε την ηγεμονία πέρα από τους *Eagles*, που ένωναν πολλές υποομάδες μαζί.

Ποια είναι η αποδοχή του κόσμου προς εσας, μέσα και έξω από το γήπεδο;

Η ανταπόκριση ως τώρα έχει υπάρξει πολύ θετική και γεμάτη ενθουσιασμό. Έχουμε την υποστήριξη πολλών οπαδών από την Ιταλία έως τη Νότια Αμερική, οι οποίοι αντιλαμβάνονται την αξία της δουλειάς που κάνουμε. Οποιοσδήποτε οραματίζεται έναν κόσμο χωρίς προκαταλήψεις και διακρίσεις πρέπει να μας υποστηρίξει πέραν των ποδοσφαιρικών πεποιθήσεων.

Αφίσες της LAF προς υποστήριξη των ξένων παικτών της Λάτσιο. Στα αριστερά & κέντρο: Ogenyi Onazi (Νιγηρία) / Στα δεξιά: Miroslav Klose (Γερμανία)

Υπάρχουν άλλες αντιφασιστικές και/ή αντιρατσιστικές ομαδοποιήσεις που σχετίζονται με τη Λάτσιο σήμερα;

Μέσα στο γήπεδο δεν υπάρχει ένας ενιαίος σύνδεσμος αλλά πολλές

ομάδες διασκορπισμένες σε διαφορετικά μέρη του γηπέδου, που μέχρι σήμερα δεν έχουν σηκώσει δικά τους πανό. Μέσα στην πόλη της Ρώμης, όμως, υπάρχουν χιλιάδες αντιφασίστες οπαδοί της Λάτσιο και στόχος μας είναι να τους βοηθήσουμε να ενωθούν και να οργανωθούν.

Έχετε σχέσεις με αντιφασίστες οπαδούς άλλων ομάδων από την Ιταλία και το εξωτερικό;

Εφόσον δεν είμαστε οργανωμένος σύνδεσμος οπαδών, δεν έχουμε “επίσημη” αδελφοποίηση με άλλους συνδέσμους, αλλά έχουμε πολλούς φίλους οργανωμένους οπαδούς από διάφορες ομάδες. Στην Ιταλία έχουμε συντρόφους από την Τζένοα, την Περούτζια, τη Γιουβέντους, την Έμπολι και την Κοσέντζα, στην Ευρώπη από τη Ζανκτ Πάουλι, τη Σέλτικ και τη Μαρσέιγ, ενώ στον υπόλοιπο κόσμο διατηρούμε φιλίες με οπαδούς της Παλμείρας, της Γκρέμιο, της Κορίνθιας και της ΦΑΣ -Hinchada Del Rojo.

Οι Gruppo Rock ήταν μία από τις αντιεξουσιαστικές υποομάδες των Eagles Supporters

Πρόσφατα οι επικρατούντες ακροδεξιοί οπαδοί της Λάτσιο απαίτησαν οι γυναίκες να μείνουν μακριά από τον “ιερό χώρο” του βόρειου πετάλου (Curva Nord). Υπήρξαν καθόλου αντιδράσεις κατά της σεξιστικής αυτής συμπεριφοράς;

Κυκλοφόρησαν, όντως, ένα σεξιστικό φυλλάδιο με το οποίο ζητούσαν από τους οπαδούς να μην φέρνουν γυναίκες στις πρώτες 10 σειρές του πετάλου (οι οποίες υποτίθεται πως είναι κρατημένες για τους σκληροπυρηνικούς οργανωμένους). Η καλύτερη απάντηση δόθηκε από τις χιλιάδες γυναίκες, φιλάθλους της Λάτσιο, οι οποίες μέσω των διαμαρτυριών τους ανάγκασαν την γκρούπα αυτή να απολογηθεί.

Η ομάδα σας ή κάποια άτομα μεμονωμένα από εσάς συνεργάζονται με πολιτικές οργανώσεις ή κοινωνικά κινήματα;

Συνδεόμαστε περισσότερο με κοινωνικά κινήματα, παρά με πολιτικά κόμματα. Στη Ρώμη υπάρχουν πολλές διαφορετικές ανταγωνιστικές πραγματικότητες και η δική μας πρωτοβουλία, όντας μια κίνηση με αυτόνομους και ανεξάρτητους πυρήνες, βρίσκεται παρούσα σε πολλές από αυτές. Δεν υπάρχει μια ενιαία γραμμή σκέψης μέσα στη LAF, ούτε μια συγκεκριμένη πολιτική ιδεολογία. Υπάρχουν αναρχικοί, κομμουνιστές, σοσιαλιστές, ελευθεριακοί: όλοι ενεργοί στην προσωπική τους ζωή, άνθρωποι που τους ενώνει ο αντιφασισμός και το πάθος τους για τη Λάτσιο.

Φωτογραφία των αριστερών Commandos Aquile S. Basilio Talenti (C.A.S.T.)

Μπορείτε να μας κάνετε μια σύνοψη της επιρροής που έχει η ακροδεξιά στο Ιταλικό ποδόσφαιρο σήμερα;

Η κατάσταση είναι ανησυχητική. Από το '70 τα Ιταλικά νεοφασιστικά κόμματα επικέντρωσαν τις προσπάθειες στρατολόγησής τους στα ποδοσφαιρικά γήπεδα. Είναι μια **πολιτική στρατηγική**, η οποία λαμβάνει χώρα τα τελευταία 40 χρόνια. Κάνουν πλύση εγκεφάλου σε νέους ανθρώπους, που πηγαίνουν γήπεδο απλώς για να υποστηρίξουν την ομάδα τους, με τη γραμμή του κόμματος και με αξίες ρατσιστικές και της μη ανοχής στο διαφορετικό. Τα αγόρια που δεν έχουν μια επαρκή βάση κουλτούρας, ώστε να υπερασπιστούν τον εαυτό τους, ελκύονται από αυτές τις αξίες. Στην Ιταλία, σήμερα, ο κόσμος των οργανωμένων έχει τεθεί σχεδόν απόλυτα υπό ηγεμονία. Σήμερα οι φασίστες είναι πιο οργανωμένοι επειδή χρηματοδοτούνται από νεο-φασιστικά κόμματα, τα οποία κάνουν δουλειές με το οργανωμένο έγκλημα.

Ποιες πιστεύετε πως είναι οι δυνατότητες συμβολής του

ποδοσφαίρου στην κοινωνική αλλαγή; Γιατί υπάρχει μια τέτοια μάχη για τον έλεγχο των γηπέδων τόσο από την Αριστερά όσο και από τη Δεξιά;

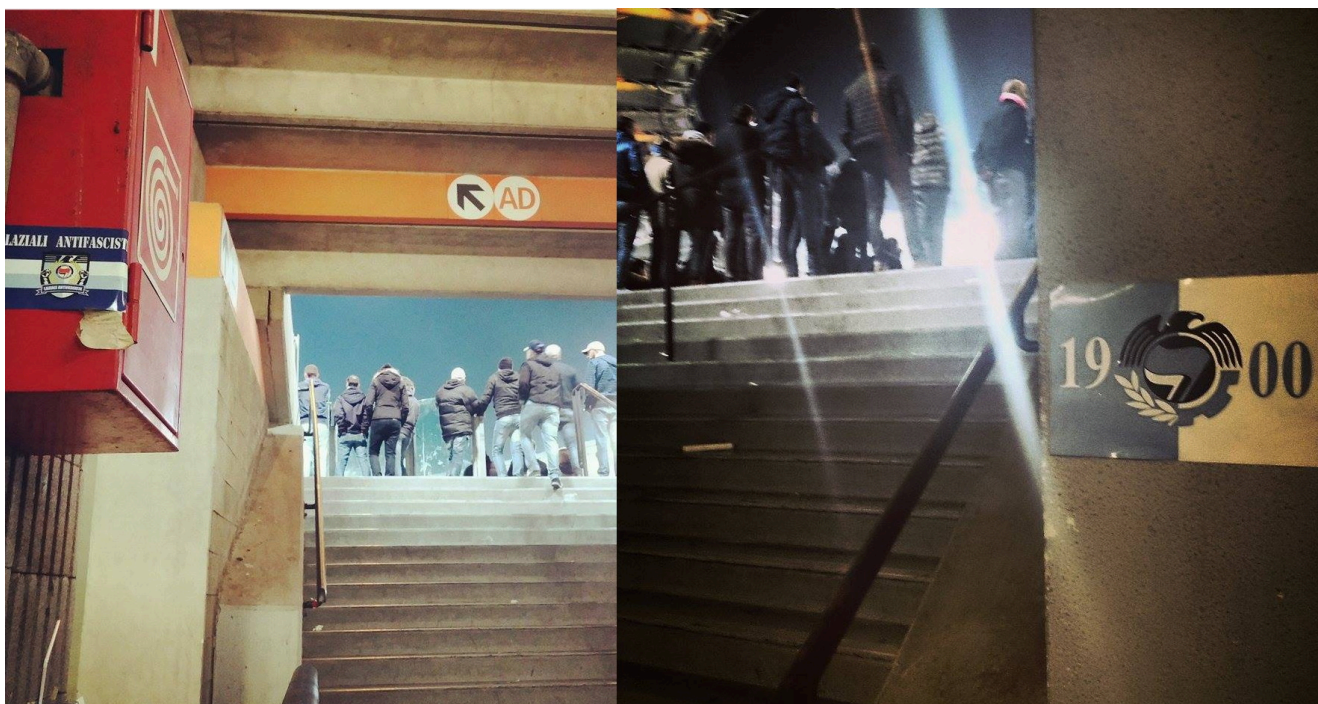
Μπορεί να βελτιώσει τα πράγματα αλλά δυστυχώς μπορεί να τα κάνει και ακόμη χειρότερα. Τα γήπεδα μεταδίδουν αξίες. Σήμερα μπορούμε να δούμε μια εθνικιστική στροφή στις κερκίδες των γηπέδων πολλών ευρωπαϊκών χωρών. Για χρόνια, φασίστες και νεοναζιστικά κόμματα και κινήσεις έχουν προσπαθήσει να καταλάβουν αυτές τις θέσεις, εξαπολύοντας την προπαγάνδα τους και ασκώντας πολιτικό προσηλυτισμό. Προσπαθούν να αλλάξουν τις αξίες, τις οποίες το άθλημα πρέπει να επιζητά- η αδελφοσύνη, η ισότητα και ο σεβασμός αντικαθίστανται από τη μη ανοχή και τον εθνικισμό- προκειμένου οι νέοι να υιοθετήσουν και να εσωτερικεύσουν τις νεοφασιστικές, ρατσιστικές και ομοφοβικές τους θέσεις.

Κάποια καταληκτικά λόγια;

Η κατάσταση είναι τόσο σκληρή, που είναι αναγκαίο να κάνουμε αυτό που κάνουμε!

Σημαία των ακροδεξιών Irriducibili που πάρθηκε από τη LAF

Αυτοκόλλητα της LAF στο βόρειο πετάλο (Curva Nord)

Κασκόλ & μπλούζες της LAF

Η πρόσφατη στενή σχέση των οπαδών της Γουέστ Χαμ με αυτούς της Λάτσιο έχει προκαλέσει τη δυσαρέσκεια των ακροδεξιών της τελευταίας εξαιτίας του πολυεθνικού χαρακτήρα των Άγγλων οπαδών (όπως τον περιβόητο μαύρο ηγέτη των οπαδών της Γουέστ Χαμ Cass Pennant -στη φωτογραφία)

Φωτογραφία κειμένου: Συγκέντρωση μελών της LAF στο Κολοσσαίο (Μάρτιος 2016)

Κάποια Συμπεράσματα από τον

Φόνο του Ζακ Κωστόπουλου

Αντώνης Μπρούμας

1. Ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας εμφανίζεται να επικροτεί την **αυτοδικία** μετά φόνου, όταν διακινδυνεύεται η ιδιοκτησία, μολονότι μία τέτοια συμπεριφορά συνιστά κακούργημα σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα. Δεν έχει σημασία αν τρεις κλωτσάνε στο κεφάλι ένα πρεζάκι, που δεν μπορεί να πάρει τα πόδια του. Στα μάτια των τρομαγμένων πρόκειται για ηρωική πράξη, που θα έπρεπε να επιβραβεύεται, όπως στις ΗΠΑ που από την πολλή αυτοδικία σκοτώνονται σαν τα κοτσύφια στα σχολεία και στους δημόσιους χώρους.

2. Η επιφανειακή αιτία του φαινομένου αυτού είναι η **έλλειψη εμπιστοσύνης** στους θεσμούς της καταστολής και της δικαιοσύνης και η επίκληση μίας γενικευμένης εγκληματικότητας, παρ' όλο που οι δείκτες της εγκληματικότητας έχουν μειωθεί κατά 12% από το 2012.

3. Η βαθύτερη αιτία του φαινομένου είναι ο διαρκής **φόβος**. Υπάρχουν μαζικά κοινωνικά στρώματα, που έχουν απωλέσει τους όποιους κοινωνικούς δεσμούς εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης και λειτουργούν κανιβαλιστικά τόσο μεταξύ τους όσο και έναντι οποιασδήποτε υπαρκτής ή ανύπαρκτης απειλής. Ο “νοικοκυραίος” φοβάται τόσο πολύ, γιατί φοβάται κυρίως τον διπλανό του “νοικοκυραίο”, γνωρίζοντας ότι στην πρώτη ευκαιρία είναι αυτός που θα του επιτεθεί με διάφορους τρόπους. Σε αυτό το υπόστρωμα ανασφάλειας και φόβου, οποιοσδήποτε ενοποιητικός παράγοντας, όπως το έθνος ή εξωτερικές απειλές, λειτουργούν ως προσωπικό βάλσαμο και προσωρινή ανακωχή.

4. Αντίθετα με τους “νοικοκυραίους”, ο Ζακ Κωστόπουλος μπορεί να ήταν ναρκομανής και διαφορετικός αλλά, για κακή τύχη των υπαίτιων του ξυλοδαρμού καθώς και της ΕΛΑΣ, που είχε κάθε λόγο να κουκουλώσει την υπόθεση, δεν ήταν ένα τυχαίο πρεζάκι. Έχει πίσω του μία **μικρή κοινωνία μέσα στην κοινωνία** με δεσμούς

εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης, η οποία λειτουργεί με αξίες και όχι με τον φόβο και τον κανιβαλισμό.

Αυτό που λείπει από τους κλεπταποδόχους και ενεχυροδανειστές κοσμημάτων της Ομόνοιας, που δεν θα τους κλάψει η μάνα τους, το έχει δυστυχώς γι' αυτούς ένα πρεζάκι, ένας πούστης, μία drag queen. Τώρα, αν πιστεύαμε και εμείς στην αυτοδικία, όπως αυτοί που κλωτσούσαν και οι ομοιδεάτες τους, θα είχαμε ισοπεδώσει μερικές δεκάδες καταστήματα στην Ομόνοια. Θα αρκεστούμε στην απώλεια ενός ανθρώπου, που είχε ακόμη πολλά να δώσει αλλά μέσα από τις αντιφάσεις του εκτέθηκε ως βορά στα θηρία.

5. Και σε αυτή την υπόθεση φάνηκε ποιοι τροφοδότησαν το μίσος και υποδαύλισαν τον φασισμό και ποιοι ήταν για άλλη μια φορά απόντες. Μία σειρά **MME** κάλυψαν το γεγονός με πρωτοφανώς μισανθρωπικό τρόπο, αλληλοτροφοδοτώντας με σανό το κοινό που τα ακολουθεί και αδιαφορώντας αν νομιμοποιούν συμπεριφορές που συνιστούν κακουργήματα. Αλλά και η αντιπολίτευση πατά πάνω στον φόβο των πολιτών, για να λαϊκίζει συνεχώς πάνω στο φαινόμενο της εγκληματικότητας, χωρίς φυσικά καμία απολύτως σοβαρή πρόθεση να το λύσει.

Τέλος, πεθυμήσαμε αυτούς που **καταδικάζουν τη βία από όπου και αν προέρχεται**. Δεν πα' να χύθηκαν μυαλά στο πεζοδρόμιο; Δεν ξύπνησε μέσα τους αυτό το ακράτητο πάθος, που ξυπνά όταν εξεγείρονται που καμιά πορεία κλείνει τους δρόμους.

Πραγματικά, τους πεθυμήσαμε.

0 Ζακ Κωστόπουλος & η

Ρητορική του Λιντσαρίσματος

Αλέξανδρος Σχισμένος

«Όμως, ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπίσουν τους επικριτές της ανείπωτα αποκρουστικής πρακτικής του λιντσαρίσματος ήταν να υποστηρίξουν ότι οι μαύροι ήταν κυριολεκτικά άγρια κτήνη, με ανεξέλεγκτα σεξουαλικά πάθη και εγκληματική φύση σφραγισμένη από την κληρονομικότητα. Η απίστευτη σκληρότητα και η βαρβαρότητα του λιντσαρίσματος οδήγησε έτσι στην πιο ακραία δυσφήμιση του χαρακτήρα του Μαύρου και παρείχε τον τόνο και την ουσία για τη φιλολογία του φυλετικού μίσους της εποχής.»

[1]

Έτσι περιγράφει ο Αμερικάνος ιστορικός George M. Fredrickson την αντίδραση των Νότιων λευκών πολιτικών και εφημερίδων στην εξάπλωση της πρακτικής του λιντσαρίσματος στα τέλη του 19^{ου} αιώνα στις ΗΠΑ. Τα λιντσαρίσματα συνοδευόταν από την ρατσιστική δυσφήμιση των θυμάτων, από την απόπειρα δαιμονοποίησης του θύματος προκειμένου να εξιλεωθεί ο θύτης. Σε μία διεστραμμένη αντιστροφή, οι ρατσιστές, που κυριάρχησαν στην πολιτική του Νότου κατά τη δεκαετία του 1890, κατήγγειλαν το θύμα για να αθώσουν τον θύτη χωρίς να αναγκαστούν να υποστηρίξουν την πράξη.

Διότι το λιντσαρίσμα από τη μία υπήρξε μέσο κοινωνικού ελέγχου και διαιώνισης της κοινωνικής ανισότητας μέσω του φόνου και του τρόμου, όμως από την άλλη φανέρωνε την αδυναμία των επίσημων αρχών να επιβάλλουν τον νόμο και κλόνιζε την κατασταλτική αποκλειστικότητα των δυνάμεων ασφαλείας. Η αμφιθυμία των ρατσιστών συντηρητικών βρήκε διέξοδο στην κατασκευή της εικόνας του ελεύθερου μαύρου ως «κτήνους», που αντικατέστησε την παραδοσιακή πατερναλιστική αναπαράσταση του σκλαβωμένου μαύρου ως «κατοικίδιου»[2].

Η εξάπλωση του λιντσαρίσματος οδήγησε σε δημόσια κατακραυγή που οι Νότιοι ρατσιστές προσπάθησαν να διαστρέψουν εντείνοντας

την προπαγάνδα του κτηνώδους. Προκαλεί αγανάκτηση σήμερα το γεγονός ότι η απάντηση του αρθρογράφου Charles Henry Smith στο ζήτημα του λιντσαρίσματος ήταν ένα άρθρο με τον τίτλο: «Έχουν οι Αμερικάνοι νέγροι υπερβολική ελευθερία;»[3] Στο ίδιο περιοδικό, ένα άρθρο του «μετριοπαθούς» πολιτικού Atticus Haywood, καταδίκασε το λιντσάρισμα ως «βάρβαρη πράξη ενάντια στην κοινωνία», αλλά αμέσως μετά ρωτούσε «σκεφτείτε όμως και ποιος προκάλεσε», προχωρώντας στην εξιλέωση του θύτη και την καταδίκη του θύματος.

Πώς γίνεται να καταδικαστεί το θύμα μιας τόσο βάρβαρης πράξης; Με τη δαιμονοποίηση μίας ολόκληρης κοινωνικής μειονότητας, την επίκληση των πλέον ξενοφοβικών στερεοτύπων με την πλήρη έννοια του «ξενοφοβικού», δηλαδή τον φόβο του διαφορετικού, με την κινητοποίηση των μηχανισμών της διαμόρφωσης της κοινής γνώμης και την αποπροσωποποίηση του θύματος. Το ζητούμενο είναι να γίνει το θύμα απρόσωπο, να γίνει σύμβολο μιας κοινωνικής κατηγορίας ήδη κατασκευασμένης και αφηρημένης και μισητής, ακριβώς για τον λόγο ότι κατασκευάστηκε ως αφηρημένο σύμβολο ενός ελεγχόμενου μίσους.

Έτσι το λιντσάρισμα, παρότι «αυθόρμητη βία» εγκολπώνεται ξανά στις τεχνικές επιβολής της τάξης, επιβεβαιώνοντας εκ νέου την αυθεντία των δυνάμεων ασφαλείας, τη στιγμή που οι υποστηρικτές του θύματος, μπροστά στη φρίκη του έκνομου μίσους, απευθύνονται για την τήρηση του νόμου στους μηχανισμούς που έθρεψαν ακριβώς το έκνομο μίσος για να διατηρήσουν τα «νόμιμα» προνόμια τους.

Τηρουμένων των αναλογιών, μπορούμε να διακρίνουμε αυτή την τάση δυσφήμισης του θύματος και στην περίπτωση του Ζακ Κωστόπουλου, που πέθανε την 21^η Σεπτέμβρη του 2018, όταν, αφού εγκλωβίστηκε σε κοσμηματοπωλείο και προσπάθησε να διαφύγει σπάζοντας τη βιτρίνα, δέχτηκε κλωτσιές στο κεφάλι από μια ομάδα «περαστικών». Γρήγορα οι ειδήσεις των τηλεοπτικών καναλιών γέμισαν με τίτλους για «άστεγο τοξικομανή» που «αυτοτραυματίστηκε από τα τζάμια (Star)», ενώ τα social media

γέμιζαν από “καλά να πάθει” με τη δικαιολόγηση “αφού ήταν τοξικομανής/κλέφτης”. Όταν κυκλοφόρησε το βίντεο που δείχνει το λιντσάρισμα του ανθρώπου που προσπαθεί να διαφύγει το κλίμα δεν άλλαξε πολύ.

Όμως κανείς άνθρωπος δεν είναι μια αφηρημένη κατηγορία.

Επιπλέον, ο Ζακ Κωστόπουλος ήταν άνθρωπος με φωνή, ένας ακτιβιστής που στο παρελθόν δεν φοβήθηκε να υψωθεί ενάντια στην βρώμικη προπαγάνδα κατά των οροθετικών, την οποία είχε εξαπολύσει το 2012 ο Υπουργός Υγείας Λοβέρδος. Θυμόμαστε όλοι πώς τότε το «υψηλού κύρους» πολιτικό προσωπικό και οι ενημερωτικοί του αντιπρόσωποι είχαν επιτεθεί με τον πιο λασπώδη τρόπο στις οροθετικές γυναίκες που δικαιώθηκαν μετά από 4 χρόνια, σε δικαστήριο του 2016, χωρίς όμως ποτέ οι θύτες της διαπόμπευσής τους να θιγούν. Αντιθέτως, όπως και οι ρατσιστές πολιτικοί του αμερικάνικου Νότου, οι ίδιοι πολιτικοί και δημοσιογράφοι συνεχίζουν να «διαμορφώνουν» την κοινή γνώμη.

Ο ίδιος ο Ζακ Κωστόπουλος δεν περιέγραφε τον εαυτό του αφηρημένα ως στερεότυπο, αλλά με σαφήνεια, ως άνθρωπο που υπερέβαινε τα κυρίαρχα στερεότυπα που η ίδια του η ύπαρξη αμφισβητούσε:

«Είμαι 30 χρονών, Drag Queen, ακτιβιστής. Είμαι οροθετικός, είμαι αδερφή. Ασχολούμαι ως ακτιβιστής κυρίως με αυτά τα θέματα, αλλά και με τα ανθρώπινα δικαιώματα γενικά. Είμαι μια Drag Queen οροθετική τσούλα!» [4]

Ο Ζακ, οροθετικός, δεν σώπασε τότε μπροστά στη κρατική μηχανή της διαπόμπευσης και την επιχείρηση δαιμονοποίησης των «περιθωριακών οροθετικών». Είναι αβάστακτο άδικο ότι και ο ίδιος, στον φρικτό του θάνατο από τους «περαστικούς», βρέθηκε διπλό θύμα της μηχανής της διαπόμπευσης και δαιμονοποίησης, πρώτα των δολοφόνων του που τον λίντσαραν ως «κλέφτη» και έπειτα των μέσων ενημέρωσης και επικοινωνίας που τον καταδίκασαν ως «άστεγο τοξικομανή». Δεν είναι τραγική

ειρωνεία, δεν είναι δική του η ύβρις που τον θανάτωσε, αλλά η ύβρις ενός ολόκληρου μηχανισμού διαχωρισμού και καταπίεσης των ανθρώπων και ενός τμήματος της κοινωνίας που ενστερνίζεται και εξαπλώνει αυτή την ύβρι.

Είναι αβάστακτο άδικο που δεν μπορούμε να το δεχτούμε, ούτε μπορούμε να το παρακάμψουμε, γιατί βρίσκεται στη ρίζα της κοινωνικής αδικίας.

Ο Fredrickson παρατηρεί για τους λευκούς ρατσιστές του 1900:

«Αυτό που οι λευκοί εξτρεμιστές αντιμετώπιζαν στην εικόνα του μαύρου κτήνους δεν ήταν καθόλου ο πραγματικός μαύρος, παρά μόνο η προβολή των δικών τους μη αναγνωρισμένων συναισθημάτων ενοχής που προέρχονται από τη δική τους βιαιότητα προς τους μαύρους. Για να αξίζει το είδος της συμπεριφοράς που έλαβε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1900, ο μαύρος έπρεπε μάλλον να είναι τόσο κακός όσο οι ρατσιστές ισχυρίζονται, διαφορετικά πολλοί λευκοί θα έπρεπε να σηκώσουν το ανυπόφορο βάρος της ενοχής για τη διάπραξη ή την επιβολή των πιο φοβερών αδικιών και θηριωδιών.»[5]

Αυτό είναι μια σκιαγράφηση του ρατσιστικού μίσους που πηγάζει από την απώθηση ενός βαθύτατου μίσους απέναντι στον εαυτό. Όμως αυτό το ίδιο μίσος έχει πολιτική κάλυψη και θεσμική επένδυση, όταν μετατρέπεται σε στοιχείο του δημόσιου λόγου και εργαλείο χειραγώγησης των πληθυσμών. Δεν αποτελεί μόνο κάποια ψυχική αδυναμία που ζητεί την κατανόηση, αφού το βάθος του δεν βρίσκεται στον ψυχισμό του θύτη, αλλά στις κυρίαρχες φαντασιακές προκαταλήψεις που εκμεταλλεύονται και αναπαράγουν οι θεσμικοί μηχανισμοί της κατεστημένης εξουσίας.

Η πράξη του λιντσαρίσματος είναι η επιφάνεια, ο καθρέφτης που αντανακλά το λόγο του κοινωνικού αποκλεισμού και της δαιμονοποίησης, του οποίου το βάθος είναι φαντασιακές σημασίες και θεσμικές λειτουργίες. Το βάθος φαίνεται στην αδιαφορία των επίσημων σωμάτων ασφαλείας εκείνη τη στιγμή, που συνέλαβαν το θύμα και η επιφάνεια στο «ενδιαφέρον» του όχλου που

κατέγραφε το γεγονός. Το βάθος όμως φαίνεται και από τα στερεότυπα που κινητοποιήσαν τα μέσα ενημέρωσης για να «απαλύνουν» τον θάνατο, αυτά του «τοξικομανούς», λες και ένας τοξικομανής προβλέπεται να λιντσαριστεί.

Είπαμε «τηρουμένων των αναλογιών» και οι αναλογίες έχουν σημασία. Στις ΗΠΑ του 1900, παρά τη συνταγματική ισότητα, ο ρατσισμός ήταν ρητός, η ρατσιστική ορολογία ήταν συνεκτικό και κεντρικό στοιχείο του πολιτικού διαλόγου και πραγματωνόταν θεσμικά στους νόμους των Νότιων Πολιτειών, τους νόμους του φυλετικού διαχωρισμού και του Jim Crow. Τα λιντσαρίσματα ήταν μια πρακτική φριχτά τελετουργική και αποτρόπαια στην οποία συμμετείχαν πολυμελείς όχλοι.

Ας μην ξεχνάμε όμως ότι μεσολαβεί και ολόκληρος ο 20^{ος} αιώνας που υποτίθεται ότι έδειξε στον κόσμο την κτηνωδία του ρατσισμού και του φασισμού με τον χειρότερο αλλά και εντονότερο τρόπο. Υποτίθεται ότι τα λιντσαρίσματα δεν θα έπρεπε να είναι όχι απλώς ανεκτά αλλά ούτε και νοητά.

Στη χώρα μας σήμερα ο ρατσισμός είναι ημι-υπόρρητος και ημι-επίσημος όπως δείχνουν οι ακροδεξιοί βουλευτές, μα και διάσπαρτος και κατακερματισμένος – η δαιμονοποίηση στρέφεται ενάντια σε διάφορες κοινωνικές κατηγορίες και με διαφορετική διαβάθμιση, ενώ το ξενοφοβικό στοιχείο είναι διάχυτο και διαβαθμισμένο στην εθνικιστική κλίμακα. Τα λιντσαρίσματα υποτίθεται πως δεν συμβαίνουν. Όμως πρέπει να θυμόμαστε πως η ναζιστική δράση της Χρυσής Αυγής εκδηλώθηκε, το Μάη του 2011, με ένα πογκρόμ στο κέντρο της Αθήνας που είχε δεκάδες θύματα (τραυματίες και ένα νεκρό, τον Αμπντούλ Μανάν), που θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε και ως οργανωμένα λιντσαρίσματα. Η διαφορά είναι ότι τα λιντσαρίσματα υποτίθεται ότι εμπλέκουν ένα «παθιασμένο» πλήθος ενάντια σε έναν ή δύο απροστάτευτα θύματα, ενώ τα πογκρόμ χτυπούν ολόκληρες κοινότητες. Μα και τότε τα ΜΜΕ μιλούσαν για «πρόκληση» με αφορμή την προηγούμενη δολοφονία του Μ. Κανταρή, που χρησιμοποιήθηκε και από τη Χρυσή Αυγή για «δικαιολόγηση» του πογκρόμ και τότε υπήρχε όχλος που

κάλυπτε τους ναζιστές.

Φυσικά, τώρα υπήρξαν και άλλες αντιδράσεις, αντιδράσεις από ανθρώπους που γνώριζαν τον Ζακ και αντιδράσεις από ανθρώπους που δεν τον γνώριζαν μα αναγνώρισαν τη βαρβαρότητα της πράξης. Μα οι επίσημες αρχές μπορούν να καλύψουν το κενό δικαιοδοσίας που για λίγο άφησαν ανοιχτό, συλλαμβάνοντας έναν από τους δράστες, επιβεβαιώνοντας, όπως είπαμε, εις διπλούν την «νομιμότητα». Έτσι μπορούν να καταδικάσουν την πράξη, εξιλεώνοντας τη ρητορική που εμπνέει παρόμοιες πράξεις. Αυτή είναι εξάλλου η λειτουργία του συμπλέγματος κρατικών και ενημερωτικών μηχανισμών, η κατασκευή της εικόνας της κανονικότητας. Όμως αυτή η «κανονικότητα» βασίζεται στη διαιώνιση των διακρίσεων και των προκαταλήψεων πίσω από το πέπλο, μέχρι να κυκλοφορήσει κάποιο επόμενο βίντεο στο Διαδίκτυο.

Μπορούμε άραγε να διακρίνουμε πίσω από το πέπλο πως η ρητορική του κολασμού των θυμάτων είναι η άλλη όψη της εξιλέωσης των θυτών; Μπορούμε να καταλάβουμε ότι δεν αρκεί απλώς να το διακρίνουμε, μα πρέπει επίσης να σχίσουμε το πέπλο;

Σημειώσεις:

[1] George M. Fredrickson, *The Black Image in the White Mind*, Welseyan University Press, 1987, σ. 275)

[2] Όπως δείχνει ο ιστορικός, ήδη από την εποχή της Αμερικάνικης Επανάστασης ο λευκός ρατσισμός στο Νότο αμφιταλαντευόταν ανάμεσα στην εικόνα του μαύρου ως κατοικίδιου, δηλαδή νόμιμης ιδιοκτησίας, που τοποθετούσε το σκλάβο στη χαμηλότερη βαθμίδα αλλά εντός της κοινωνικής ιεραρχίας, και την εικόνα του μαύρου ως κτήνους, δηλαδή ως μη-ανθρώπου, που τοποθετούσε τον απελεύθερο ή τον δραπέτη εκτός κοινωνίας. Με την κατάργηση της δουλείας τα δύο στερεότυπα συνέχισαν να υπάρχουν, αλλά η ισορροπία μεταξύ τους άλλαξε, με την εικόνα του κτήνους να γίνεται κυρίαρχη, καθώς η παλιά

αριστοκρατικού τύπου ιεραρχία της κοινωνίας του Νότου κλονίστηκε ανεπανόρθωτα.

[3] Περιοδικό Forum, Οκτώβριος 1893.

[4] ΑΡΝΟΥΜΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΩ! – ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΖΑΚ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟ

[5] G.M.Fredrickson, ο. π. 282.

“Πώς ζήσαμε τη φασιστική επίθεση στη Φαβέλα”

Ενόψει των δραστηριοτήτων του Κοινωνικού Αντιφασιστικού Μετώπου για τα 5 χρόνια από τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα δημοσιεύουμε απομαγνητοφωνημένη τη συζήτηση που έγινε στην εκπομπή της “ΒΑΒΥΛΩΝΙΑΣ” στο ραδιόφωνο του The Press Project στις 2 Μαρτίου 2018. Η συζήτηση έγινε λίγες μέρες μετά τη δολοφονική φασιστική επίθεση στον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο “ΦΑΒΕΛΑ”. Την ίδια στιγμή που εκείνο το απόγευμα συζητούσαμε με τον Χρήστο και την Ελευθερία ήταν όλα έτοιμα για την πορεία διαμαρτυρίας, η οποία τελικά είχε μεγάλη επιτυχία αφού αγκαλιάστηκε από την Πειραιώτικη κοινωνία και όχι μόνο. Λίγο πριν, λοιπόν, από την επικείμενη πανευρωπαϊκή συνάντηση (17/9/2018-Εμπρός 7.30 μ.μ.) με συμμετοχές από Γαλλία, Γερμανία, Πολωνία, Ιταλία, Βουλγαρία, Ελλάδα και πριν τη μεγάλη πορεία της Τρίτης (18/9-μνημείο Φύσσα, 5 μ.μ), ας θυμηθούμε τι έγινε εκείνη την ημέρα στις 25 του περασμένου Απρίλη στη “Φαβέλα”.

Η “Φαβέλα” στην εκπομπή της Βαβυλωνίας

Παρασκευή 2 Μαρτίου 2018

Ν. Ιωάννου: Φίλες και φίλοι του ραδιοφώνου του The Press Project, φίλες και φίλοι της εκπομπής της Βαβυλωνίας, σας χαιρετούμε. Στο μικρόφωνο είναι ο Νίκος Ιωάννου. Σήμερα, στην εκπομπή της Βαβυλωνίας είναι μαζί μας η Φαβέλα.

Είμαστε εδώ στο στούντιο πολλοί άνθρωποι, είμαστε μαζί με την Ελευθερία Τομπατζόγλου.

-Καλησπέρα, Ελευθερία.

Ελ. Τομπατζόγλου: Καλησπέρα.

Ν. Ιωάννου: Με τον Χρήστο από την Φαβέλα.

Χρήστος: Καλησπέρα κι από εμένα.

Ν. Ιωάννου: Με τον Γιάννη, που μας βοηθάει.

Γιάννης: Καλησπέρα κι από εμένα.

Ν. Ιωάννου: Θα μιλήσουμε σήμερα για την δολοφονική επίθεση της Χρυσής Αυγής, που έγινε την περασμένη Κυριακή, στο Μικρολίμανο του Πειραιά. Η Ελευθερία Τομπατζόγλου είναι συνήγορος της οικογένειας του Παύλου Φύσα.

Επίσης μαζί μας είναι κι ο Χρήστος, που μαζί με την Ελευθερία συμμετέχουν στον Ελεύθερο Κοινωνικό Χώρο Φαβέλα, ο οποίος δέχθηκε αυτή τη δολοφονική επίθεση. Η Ελευθερία Τομπατζόγλου είναι ένα από τα θύματα της δολοφονικής επίθεσης.

Πάμε λοιπόν να καλύψουμε το δημοσιογραφικό, τυπικό, πότε, πού, ποιος για το ζήτημα της επίθεσης. Ελευθερία;

Ελ. Τομπατζόγλου: Ναι, την Κυριακή, γύρω στις 19:50 το απόγευμα, και ενώ μέσα στο χώρο της Φαβέλας βρισκόμασταν 6 άτομα της συνέλευσης, καθώς η Κυριακή είναι η καθιερωμένη ανακοινωμένη δημόσια ημέρα, για την ανοιχτή διαχειριστική συνέλευση της Φαβέλας, μπήκαν αιφνιδιαστικά στο χώρο τουλάχιστον 7, όπως κατάφερα να δω εγώ, άτομα, οπλισμένα με σιδερόβεργες, λοστούς, πτυσσόμενα γκλομπ, καθώς και

τουλάχιστον 3 πυρσούς, που αφού μας εξύβρισαν και μας απείλησαν ότι, “θα πεθάνετε σήμερα, θα σας κάψουμε”, άρχισαν να σπάνε τα πράγματα του χώρου και παράλληλα να μας χτυπάνε με ό,τι είχαν στα χέρια τους, καθώς και με ό,τι αντικείμενο βρήκαν, σπάσανε δηλαδή από τα δικά μας πράγματα, με καρέκλες και τραπέζια. Ταυτόχρονα είχαν ανάψει 2 πυρσούς, που τους εκτόξευσαν πάνω μας. Τον τρίτο, τον κρατούσε κάποιο άτομο στα χέρια του και προσπαθούσε να προξενήσει βλάβες στα κεφάλια δύο άλλων μελών της συνέλευσης. Οι οποίοι υπέστησαν εγκαύματα στο πρόσωπο και στο κεφάλι.

Όλο αυτό κράτησε πάρα πολύ λίγο. Εγώ δηλαδή θεωρώ ότι μπορεί να μην ήταν ούτε λεπτό. Σε όλο αυτό το λεπτό επανέλαβαν πολλές φορές ότι σήμερα θα πεθάνετε. Μετά από κάποιο.. αυτό το μικρό χρονικό διάστημα τελοσπάντων του λεπτού, ακούστηκε ένα παράγγελμα, κάπως τέλος “χρόνου”, “πάμε”, “φεύγουμε”.. αυτή τη στιγμή τη διατύπωση πραγματικά, δεν μπορώ να την ανακαλέσω ακριβώς στην μνήμη μου. Το ζήτημα ήταν αυτό, ότι έχει παρέλθει ο χρόνος, δηλαδή που είχαν προφανώς προγραμματίσει.

Ν. Ιωάννου: Είχατε την αίσθηση δηλαδή μιας οργανωμένης επίθεσης;

Ελ. Τομπατζόγλου: Ναι, ναι. Φύγανε όλοι μαζί, συντεταγμένα. Βγαίνοντας από το χώρο, τουλάχιστον ο τελευταίος και ακολούθησαν και οι υπόλοιποι φώναξαν “αίμα, τιμή, χρυσή αυγή” και αποχώρησαν. Όπως μας είπαν οι περίοικοι, επίσης ξαναφώναξαν το σύνθημα και ανέβηκαν την ανηφόρα της Ναυάρχου Βότση, πεζοί και φύγανε.

Ν. Ιωάννου: Ναι. Τώρα, βέβαια, εντάξει δεν ήταν η πρώτη φορά αυτή που χτυπήθηκε η Φαβέλα, ε; Έχουμε άλλες τρεις, τέσσερις φορές;

Ελ. Τομπατζόγλου: Ναι, απλώς τις προηγούμενες φορές ήταν υλικές ζημιές και κατά κάποιο τρόπο, θα μπορούσα να πω ότι ήταν συμβολικά χτυπήματα, με την έννοια ότι ήταν φθορές στον εξωτερικό χώρο της Φαβέλας.

Η συγκεκριμένη είχε τεράστια διαφορά. Αφενός διότι στρεφόταν εναντίον ανθρώπων με σκοπό, αν όχι να μας προξενήσουν σοβαρότατες βλάβες, που είναι το μίνιμουμ θεωρώ, από την συμπεριφορά τους, εγώ πιστεύω ότι ο σκοπός τους ήταν να σκοτώσουν κι όλους μας δηλαδή. Δεν διαπίστωσα σε κανένα χρονικό σημείο προσπάθεια απλώς να μας εκφοβίσουν ή να σπάσουν τα πράγματα και να φύγουν. Διότι τα πράγματα τα σπάσανε, διότι απλώς υπήρχαν ανάμεσα σε εμάς κι σε αυτούς.

Ν. Ιωάννου: Ο στόχος ήταν τα κεφάλια; Τα σώματα των ανθρώπων, δηλαδή.

Ελ. Τομπατζόγλου: Τα κεφάλια, ναι. Δηλαδή παραμέρισαν τα πράγματα, τα έσπασαν για να μας προσεγγίσουν

Ν. Ιωάννου: Άρα μιλάμε για μια αναβάθμιση, κατά κάποιο τρόπο στην επιθετική δραστηριότητα της Χρυσής Αυγής προς την Φαβέλα;

Ελλ. Τομπατζόγλου: Ναι.

Ν. Ιωάννου: Στο Μικρολίμανο του Πειραιά.. Έτσι πού από τύχη δηλαδή, δεν είχαμε κάποιο σοβαρότερο χτύπημα, που θα μπορούσε να οδηγήσει και στο θάνατο κάποιους από τους συντρόφους εκεί.

Ελ. Τομπατζόγλου: Ναι, ναι. Ξεκάθαρα από τύχη, ναι.

Ν. Ιωάννου: Εμένα μου δημιουργείται εντύπωση πολύ καλά οργανωμένης επίθεσης ή μάλλον επίθεσης κατ' εντολή αρχηγού, θα έλεγα. Δηλαδή με την έννοια ότι έχουμε μια επίθεση με τον πήχη ψηλά, ακόμα και για τους ίδιους τους δράστες, τόσο ψηλά, που πιθανόν ίσως από έλλειψη μεγαλύτερου επαγγελματισμού, παράδειγμα δεν ήταν επαγγελματισμός σαν αυτόν του Ρουπακιά, να μην έχουμε σήμερα κάποιο νεκρό στην Φαβέλα.

Ελ. Τομπατζόγλου: Όχι θεωρώ ότι δεν υπήρχε έλλειψη επαγγελματισμού, ειλικρινά. Κι αυτό προκύπτει από το εξής, όλα τα χτυπήματα είναι από τους ώμους και πάνω. Με δεδομένο που επικρατούσε αυτός ο πανικός, θεωρώ ότι απαιτείται τεράστια ψυχραιμία και σίγουρα αν όχι προπόνηση σε τεχνητές συνθήκες,

έτσι; θα πρέπει δηλαδή, αυτό το πράγμα να το έχεις ξανακάνει για να καταφέρεις να χτυπήσεις 6 άτομα, όλα στο κεφάλι. Γιατί μην ξεχνάτε, μετά από λίγο άναψαν και τους πυρσούς. Υπήρχε δηλαδή και μια σχετική έτσι θολούρα στο χώρο και...

Ν. Ιωάννου: Καπνός που δεν μπορούσες να δεις.

Ελ. Τομπατζόγλου: Ναι, παρόλα αυτά το πετυχαίνανε. Δηλαδή, ήταν νομίζω ξεκάθαρο ότι ήξεραν πως θα το κάνουν.

Ν. Ιωάννου: Κι εκπαιδευμένοι γι' αυτό το σκοπό, κατά κάποιο τρόπο.

Ελ. Τομπατζόγλου: Ναι, μα η ταχύτητα ήταν εκπληκτική. Ο τρόπος που μπήκαν, ο τρόπος που έφυγαν. Αυτά τα πράγματα δεν μπορεί να τα κάνει άνθρωπος που δεν τα έχει ξανακάνει ή που δεν του έχουν δείξει πως να τα κάνει.

Ν. Ιωάννου: Μάλιστα, άρα μιλάμε για μια καθαρά δολοφονική επίθεση, από τύχη δεν έχουμε θύματα αυτή τη φορά, την περασμένη Κυριακή, τις 25 Φλεβάρη, το απόγευμα στον ελεύθερο κοινωνικό χώρο Φαβέλα. Από τύχη λοιπόν, δεν έχουμε θύματα εκεί.

Πώς να το δούμε λίγο τώρα, να το συζητήσουμε. Πρόκειται μήπως για πράξη απόγνωσης της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει και η Αντιεξουσιαστική Κίνηση στην ανακοίνωσή της; Απόγνωση γιατί γνωρίζουμε για μια, τουλάχιστον τον τελευταίο χρόνο, πολύ μεγάλη αντιφασιστική δραστηριότητα στον Πειραιά και συρρίκνωση κατά κάποιο τρόπο, τουλάχιστον από το δημόσιο χώρο, γραφεία και τα λοιπά, της Χρυσής Αυγής.

Βλέπουμε και πάλι ότι η κομματική δραστηριότητα αυτής της εγκληματικής οργάνωσης, πράγματι δείχνει να συρρικνώνεται. Μαθαίνουμε ότι γραφεία τους κλείνουν το ένα μετά το άλλο. Στον Πειραιά και αλλού, όμως. Δεν κατόρθωσαν, όπως θυμόμαστε να κάνουν την φιέστα των εγκαινίων τους, όπως θα ήθελαν αυτοί τελοσπάντων. Έγινε μια μεγάλη εκεί, αντιφασιστική εκδήλωση που το απέτρεψε αυτό. Επιπλέον, ο αντιφασιστικός Σεπτέμβρης του

2017, που διοργάνωσε το Κοινωνικό Αντιφασιστικό Μέτωπο και η μεγάλη διαδήλωση στον Πειραιά, τότε έβαλε κατά κάποιον τρόπο την Χρυσή Αυγή, στην γωνία, όσο αφορά τον δημόσιο χώρο. Εκεί που οι άνθρωποι συναναστρέφονται, μιλάνε, συζητούν στον κοινωνικό δημόσιο χώρο δηλαδή. Το μόνο που τους απομένει ίσως είναι το κοινοβούλιο και οι δημοσκοπήσεις.

Έτσι αυτή την εντύπωση έχω εγώ και ότι πρόκειται ίσως για πράξη πολιτικής απόγνωσης της ηγεσίας, η οποία εκφράζεται βεβαίως με ένα τόσο βίαιο τρόπο, με ένα τόσο θανατηφόρο τρόπο, όπως αυτόν που είδαμε στην Φαβέλα την περασμένη Κυριακή.

Χρήστο, πώς το βλέπεις εσύ αυτό;

Χρήστος : Το συγκεκριμένο γεγονός;

Ν. Ιωάννου : Πώς την βλέπεις την επίθεση αυτή, που για πρώτη φορά την έχουμε στην Φαβέλα. Είχαμε κι άλλες αλλά μία τέτοια δολοφονική επίθεση είχαμε πρώτη φορά. Τι συμβαίνει με την Χρυσή Αυγή, σε τι επίπεδο περνάει πλέον;

Χρήστος: Κοίτα να δεις Νίκο, η δική μου η εκτίμηση και ενδεχομένως κι αρκετών από εμάς, είναι ότι πρόκειται για μία κίνηση, η οποία να μεν επιχειρησιακά άγγιξε το πικ της δράσης, που μπορεί αυτή τη στιγμή να έχει η Χρυσή Αυγή, τουλάχιστον του Πειραιά, γιατί γι' αυτήν μπορούμε να μιλήσουμε πλήρη ασφάλεια αλλά πρόκειται για μία σπασμωδική κίνηση, αυτή είναι τουλάχιστον η ερμηνεία, που έχουμε δώσει εμείς. Είναι σε μία φάση, όπως πολύ σωστά περιέγραψες, που πιέζονται από παντού, αλλάζουνε διαρκώς οι ισορροπίες και τον τελευταίο ένα χρόνο ειδικά έχουν αλλάξει με πολύ "βίαιο" τρόπο γι' αυτούς. Από εκεί που είχαν συνηθίσει να υπάρχει μία κανονικότητα, μία... τέλοσπαντων, είχανε χωθεί βαθιά, ας το πούμε έτσι, στην κοινωνία του Πειραιά, δημιουργώντας έτσι και την ψευδαίσθηση προς τα έξω, σε κόσμο που έλεγε ότι ο Πειραιάς είναι πόλη φασιστική κτλ.

Τώρα βλέπουν με τον χειρότερο γι' αυτούς τρόπο ότι δεν είναι έτσι. Έχουν αλλάξει τα πράγματα πάρα πολύ. Να προσθέσω ένα

πάρα πολύ μικρό παράδειγμα σε αυτό που είπες ότι για παράδειγμα, πέρα από την ακύρωση των εγκαινίων τους, πριν από τρεις εβδομάδες ή δύο, αν δεν κάνω λάθος, είχανε ανακοινωμένη την κοπή της πίτας με τον Νίκο Μιχαλολιάκο εδώ πέρα, τον ηγέτη τους και η οποία λίγες φορές έχει πραγματοποιηθεί..

Ν. Ιωάννου: Στα γραφεία τους, στη Χρυση Αυγή..

Χρήστος: Ναι, βεβαίως, στα γραφεία τους στον Πειραιά και λίγες μέρες πριν ανακοινωθεί, κατέβηκε από το site τους. Είναι σε μια κατάσταση πλέον που φέρνουν τον αρχηγό τους προκειμένου να συσπειρωθούν και δεν είναι καν σε θέση να το υποστηρίξουν αυτό το πράγμα με μια δημόσια ανακοίνωση.

Αυτό δείχνει πάρα πολλά. Έχουν αλλάξει τα πράγματα στον Πειραιά. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι, πρώτα απ' όλα κάποτε όταν εννοούσαμε Πειραιά και την Χρυσή Αυγή στον Πειραιά, εννοούσαμε όλη την ευρεία περιοχή, η οποία έπιανε, Κορυδαλλό, Πέραμα, Σαλαμίνα, Νίκαια, όλες αυτές τις περιοχές. Πλέον τα γραφεία τους σε όλες αυτές τις περιοχές έχουν κλείσει και το μόνο που έχει απομείνει είναι να συσπειρωθούν 15-20 άτομα από όλες αυτές τις περιοχές στα γραφεία του Πειραιά, που είναι τα τελευταία και τα μόνα πλέον ανοιχτά.

Ν. Ιωάννου: Που πιθανόν να αποτελούν και το τάγμα εφόδου που εκστρατεύει κάθε φορά.

Χρήστος: Άρα ο στόχος πλέον είναι αυτονόητος, έτσι; Πάμε για να τελειώνουμε και με αυτά.

Ν. Ιωάννου: Μπράβο, εννοείς.. Θα φτάσουμε και σε αυτό, στη σημερινή διαδήλωση αλλά και γενικότερα στην αντιφασιστική δράση στον Πειραιά. Θα ήθελα να ρωτήσω..

Γιάννης: Νίκο;

Ν. Ιωάννου: Ναι, Γιάννη.

Γιάννης: Προτού ρωτήσεις κάτι., γιατί εδώ η φίλη μας η Τζένη στο chat.. να μας απαντήσουν τα παιδιά από την Φαβέλα, ρωτάνε

πώς αντέδρασε εκεί η κοινωνία του Πειραιά και όλο αυτό που έγινε στη Φαβέλα, πώς το είδανε. Αν τα παιδιά δηλαδή με την εκεί τοπική κοινότητα είχανε κάποιο feed back, ας πούμε για την επίθεση.

N. Ιωάννου: Το feed back λοιπόν από την κοινωνία του Πειραιά, την τοπική της γειτονιάς ή και γενικότερα με αυτή την επίθεση.

Χρήστος: Λοιπόν πρώτα απ' όλα, αφενός εκ μέρους του χώρου, θα ήθελα να ευχαριστήσουμε, νομίζω ότι ίσως έπρεπε να είχαμε ξεκινήσει με αυτό ενδεχομένως, όλον τον κόσμο είτε ατομικά είτε συλλογικότητες κι όχι μόνο από την κοινωνία του Πειραιά για τις πρωτοφανείς εκφράσεις στήριξης και τα πρωτοφανή κύματα αλληλεγγύης τα οποία έχουμε δεχθεί σε κάθε επίπεδο, ενδεικτικά να αναφέρω ότι κάθε μέρα ανακαλύπτουμε και καινούργιες ανακοινώσεις, καινούργια κείμενα στήριξης και αλληλεγγύης. Εχθές το βράδυ για παράδειγμα όταν ήμασταν στην Φαβέλα μετά το πέρας της αφισοκόλληση που κάναμε, ενημερωθήκαμε για ένα κείμενο από κάποια συλλογικότητα από την Βραζιλία, το οποίο αναφερόταν σε εμάς.

Στα της τοπικής κοινωνίας τώρα, η τοπική κοινωνία του Πειραιά, όπως γενικότερα η κοινωνία του 2018, δυστυχώς σε μεγάλο βαθμό διακατέχεται από ένα σύνδρομο ιδιώτευσης, να το πω έτσι. Παρ'όλα αυτά όμως η στήριξη την οποία δεχθήκαμε ακόμα και από μία κοινωνία, η οποία φαινομενικά μέχρι τώρα σε κάποια κομμάτια της μας αγνοούσε, δεν ήταν ότι μας αντιπαθούσε ούτε ότι μας αγκάλιαζε. Δηλαδή μιλάω για τους ηλικιωμένους του Πειραιά, μιλάω για άτομα τα οποία μέχρι τώρα δεν είχαμε καταφέρει να προσεγγίσουμε. Και είναι πρωτοφανής η στήριξή τους. Ότι βλέπουμε ανθρώπους στο δρόμο, οι οποίοι έρχονται και μας λένε τι μπλέκεται με αυτούς, αφού είναι δολοφόνοι, το ξέρουμε. Αρχίζει πλέον και ακούγεται στον Πειραιά αυτό το πράγμα ότι οι άνθρωποι αυτοί είναι δολοφόνοι, είναι εγκληματίες. Είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτό το πράγμα.

N. Ιωάννου: Απ' ότι θυμάμαι όμως και σε μια προηγούμενη επίθεση των φασιστών της Χρυσής Αυγής, όπου είχε πάρει και

φωτιά, ένας γείτονας έσβησε τη φωτιά, από την γειτονιά κάλεσαν την πυροσβεστική. Εκεί υπάρχει μια σχετική αλληλεγγύη.

Χρήστος: Βεβαίως. Η σχέση με τη γειτονιά γενικότερα είναι αρκετά ομαλή. Πέρασε προφανώς στην αρχή από κάποιες διακυμάνσεις. Είδανε και οι γείτονες κάποια, ας μη γελιόμαστε, πρωτόγνωρα πράγματα για την περιοχή τους.

Ν. Ιωάννου: Έπαθαν ένα σοκ από αυτή..τη βία..

Χρήστος: Εννοείται, μαζί με το κομμάτι των επιθέσεων αλλά είναι πάρα πολύ σημαντικό ότι μέσα σε λιγότερο από ένα χρόνο που λειτουργεί η Φαβέλα, έχουμε ήδη καταφέρει στην γειτονιά μας να έχουμε χτίσει μια προσωπική σχέση με ανθρώπους κι αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό, γιατί αντιπαρατίθεται και σε αυτό, το κομμάτι της ιδιώτευσης που προανέφερα..

Ν. Ιωάννου: Και να περιγράψουμε λίγο αυτή τη γειτονιά, αυτούς τους ανθρώπους που ανάμεσά τους ζείτε εκεί στην πραγματικότητα, στο Μικρολίμανο του Πειραιά. Είναι στη Ναυάρχου Βότση, είναι παλιά προσφυγικά σπίτια ακόμα και το οίκημα αυτό που στεγάζεται η Φαβέλα, είναι παλιό προσφυγικό σπίτι, ε;

Χρήστος: Ναι, τα οποία μπορούν να πούμε ουσιαστικά ότι κουβαλάνε την ιστορία του Πειραιά, την οποία αυτή την ιστορία, θέλουμε κι εμείς να μεταφέρουμε. Δεν μπορεί παρά να είναι αντιφασιστική.

Ν. Ιωάννου: Άνθρωποι από διαφορετικά σημεία, διαφορετικοί άνθρωποι.

Χρήστος: Είναι άνθρωποι των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων. Δεν μπορεί παρά να είναι αντιφασιστική λοιπόν.

Ν. Ιωάννου: Ωραία, ευχάριστο αυτό. Το feed back από την πειραιώτικη κοινωνία, τουλάχιστον αυτής της περιοχής.

Θα ήθελα να ρωτήσω λοιπόν τώρα την Ελευθερία κάτι, που συνεχώς το έχω στο μυαλό μου. Το πως, γιατί γνωριζόμαστε, είμαστε

σύντροφοι, ε; Συναντιόμαστε σε κοινές δράσεις πολύ συχνά. Πώς αισθάνεσαι Ελευθερία, από αυτή την πραγματικά, έτσι βίαιη επίθεση, τρομερά βίαιη επίθεση απέναντί σου. Αισθάνεσαι τρόμο, αισθάνεσαι οργή, σε έχει καταβάλλει; Το σθένος έχει καταβληθεί, αισθάνεσαι πιο δυνατή;

Ελ. Τομπατζόγλου: Κοίταξε υπάρχει μία σωματική κούραση, η οποία αντιλαμβάνεστε όλοι ότι είναι εύλογη γιατί πέραν της πρώτης μέρας με την νοσηλεία μου και κάποιων εξετάσεων που έπρεπε να κάνω, θεώρησα καλό παρότι μου είχαν δοθεί συστάσεις να μείνω σπίτι, να μην αφήσω τα υπόλοιπα μέλη της συνέλευσης μόνα τους, γιατί αντίστοιχα κι αυτά ήθελαν μία στήριξη α μη τι άλλο ψυχολογική. Θέλαμε να περάσουμε ένα μήνυμα στον κόσμο ότι δεν υπάρχει λόγος να φοβάται κανένας, διότι ουσιαστικά η αδιαφορία είναι αυτή που επιτρέπει στους φασίστες να προβαίνουν σε τέτοιες πράξεις. Το γεγονός ότι βρεθήκαμε όλοι εκεί και βρέθηκε και κόσμος, που όπως περιέγραψε ο Χρήστος, που ήταν παρών δίπλα μας, θεωρώ ότι πέρασε το μεγαλύτερο μήνυμα που θα μπορούσε ποτέ να περάσει. Δηλαδή το "καλό" αυτής τη επίθεσης είναι ακριβώς αυτό ότι δηλαδή σταθήκαμε όλοι απέναντί τους και δείξαμε ότι δεν φοβόμαστε.

Προφανώς τουλάχιστον προσωπικά λέω ευτυχώς έτσι, που δεν υπήρχε κάτι χειρότερο γιατί ήτα θέμα πραγματικά εκατοστών, όπως μου είπε ο γιατρός. Αλλά από εκεί και πέρα..

Ν. Ιωάννου: Δηλαδή κάπως λίγο πιο αριστερά ή δεξιά αν ήταν το τραύμα

Ελ. Τομπατζόγλου: Λίγο πιο δεξιά, ναι και στο σημείο που είναι, αν ήταν λίγο πιο βαθύ αλλά λίγο πιο δεξιά και με τη μορφή που είχε θα .. ναι, δεν μπορώ να φανταστώ.

Ν. Ιωάννου: Θα είχαμε θέμα.

Ελ. Τομπατζόγλου: Πιθανότατα δεν θα μιλάγαμε δηλαδή αυτή τη στιγμή.

Από εκεί και πέρα το ζήτημα είναι ότι ακριβώς επειδή εκτός από

μέλος της Φαβέλας έχω κι έναν άλλο ρόλο στη δίκη, ως συνήγορος πολιτικής αγωγής. Αντίστοιχα κι εκεί σήμερα πήγα κανονικά. Προσπάθησα να κάνω τη δουλειά μου παρά και την κούραση και την ψυχολογική μου επιβάρυνση και θα συνεχίσω να το κάνω μέχρι τέλους. Δηλαδή φόβο, δεν νιώθω σε καμία περίπτωση.

Ν. Ιωάννου: Πώς βλέπεις, μήπως μπορεί να έχει κάποια σχέση, βλέπεις στο επίπεδο το δικαστικό, της δικαιοσύνης τη Χρυσή Αυγή σε ποιο σημείο βρισκόμαστε τώρα, στριμώχνεται και μπορεί να αντιδράει σαν πληγωμένο θηρίο; Όχι, συμβαίνει κάτι άλλο;

Ελ. Τομπατζόγλου: Η δική μου εκτίμηση είναι η εξής. Προφανώς με το 2013 και την άσκηση των διώξεων όλοι είχαμε παρατηρήσει ότι τα τάγματα εφόδου είχαν αποσυρθεί από το δρόμο, υπήρχε δηλαδή μία περίοδος σχετικής ηρεμίας. Με δεδομένο τώρα τις συγκυρίες, τους έχει δοθεί ένα πλεονέκτημα, το οποίο προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν υπέρ τους, όπως για παράδειγμα το μακεδονικό θέμα και τα σχετικά, από τα οποία προσπαθούν να αντλήσουν κατά βάση ψήφους, στα πλαίσια της μετατροπής τους τουλάχιστον σε επίπεδο ηγεσίας, σε δήθεν σοβαρό κόμμα, τη σοβαρή Χρυσή Αυγή που πάρα πολλοί είχαν, ας πούμε κατά κάποιο τρόπο ευαγγελιστεί, έρχονται σε αντίθεση με αυτό που πραγματικά είναι η ίδια η φύση της οργάνωσης και ο κόσμος που τους ακολουθεί.

Δηλαδή ο μέσος χρυσαυγίτης, το τάγμα εφόδου δεν είναι δυνατόν να αποδεχθεί μία ηγεσία με κοστούμια. Αυτό είναι ξεκάθαρο.

Θεωρώ ότι τουλάχιστον στο επίπεδο που έχω δει το πως λειτουργεί η συγκεκριμένη οργάνωση μέσα από την δίκη αλλά και από τη γνώση που είχα από το παρελθόν, ακριβώς επειδή το κομμάτι της βίας είναι συνυφασμένο με τον τρόπο δράσης της, δηλαδή ουσιαστικά είναι αυτοσκοπός. Δεν είναι μέσο επίτευξης πραγμάτων, είναι αυτοσκοπός. Δεν θεωρώ ότι οι άνθρωποι, οι οποίοι είναι τόσα χρόνια στη Χρυσή Αυγή κι είναι αρκετοί άνθρωποι, που ήταν και στο δρόμο πάρα πολλά χρόνια δημιουργώντας αντίστοιχα ζητήματα, θα αρκεστούν σε μία σοβαρή Χρυσή Αυγή, η οποία απλώς θα έχει μία κοινοβουλευτική παρουσία

και ένα λόγο, όταν αυτός ο λόγος δεν έχει αντίκρισμα στο δρόμο.

Ν. Ιωάννου: Θρέφεται κατά κάποιο τρόπο η Χρυσή Αυγή από την άσκηση βίας

Ελ. Τομπατζόγλου: Μα είναι το βασικό της στοιχείο.

Ν. Ιωάννου: Είναι το βασικό της στοιχείο.

Ελ. Τομπατζόγλου: Δεν μιλάμε για μία απλώς ακροδεξιά οργάνωση, όπως για παράδειγμα, με ρητορική, όπως ήταν το ΛΑΟΣ στο παρελθόν, που προφανώς δεν έχει καμία απολύτως σχέση. Δεν μιλάμε δηλαδή για μία οργάνωση που αρκείται στα λόγια. Γιατί ουσιαστικά αρκούμενη στα λόγια αυτοαναιρείται όσον αφορά τον πραγματικό της χαρακτήρα.

Εγώ θεωρώ λοιπό ότι υπάρχει μία εσωτερική σύγκρουση. Προφανώς η ηγεσία θέλει να κρατήσει και τις έδρες τις βουλευτικές, προφανώς θέλει να έχει παρουσία στο κοινοβούλιο αλλά δεν θέλει να χάσει και τον κόσμο της. Ο μόνος τρόπος λοιπόν για να μην χάσει τον κόσμο της και να μην χάσει και την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, είναι ακριβώς αυτός. Χτυπήματα τα οποία μετά διαψεύδει. Δείχνει την ισχύ της στους ανθρώπους με τα τάγματα εφόδου και ούτω καθεξής.

Ν. Ιωάννου: Πού πρέπει να το δούνε, ναι.

Χρήστο εσύ πώς βλέπεις, είδαμε μια ανακοίνωση της Φαβέλας, όσο αφορά την σημερινή διαδήλωση, που να θυμήσουμε είναι στις 6 το απόγευμα, που είναι, Χρήστο;

Χρήστος: Στην πλ. Καραϊσκάκη, δίπλα στον ηλεκτρικό του Πειραιά, όπως βγαίνεις, είναι ένα λεπτό περπάτημα με τα πόδια.

Ν. Ιωάννου: Εκεί λοιπόν είναι σήμερα η μεγάλη αντιφασιστική διαδήλωση, συγκέντρωση. Ξεκινάει δηλαδή εκεί στην πλ. Καραϊσκάκη, έτσι;

Χρήστος: Η οποία, Νίκο να προσθέσουμε μια ενημέρωση της

τελευταίας στιγμής, που ανεβάσαμε και στη σελίδα μας ότι θα ολοκληρωθεί κιόλας εκεί. Οπότε όποιος σκοπεύει να έρθει με το όχημά του μπορεί να το παρκάρει εκεί πέρα και θα επιστρέψει μετά η πορεία μετά το πέρας της στο ίδιο ακριβώς σημείο για να αποχωρήσει, αντίστοιχα όσοι έρθουν με ηλεκτρικό, γιατί είναι δίπλα.

Ν. Ιωάννου: Πολύ καλή αυτή η ενημέρωση, γιατί κάποιον μαζεύονται όταν ακούν διαδήλωση στον Πειραιά, πώς θα πάω, πώς θα φύγω, που θα βάλω το αμάξι, θα είναι μακριά κι όλο αυτό. Πολύ καλή λοιπόν, εδώ η σημείωση του Χρήστου.

Λοιπόν είδαμε μία ανακοίνωση της Φαβέλας, όπου λέει ότι να είναι μία μεγάλη αντιφασιστική διαδήλωση αλλά να προσέξουν πώς θα έρθουν και με τι διάθεση, ένα κάρο κόσμος, ο οποίος υπερασπίστηκε πρόσφατα τα εθνικιστικά συλλαλητήρια. Έχοντας στο μυαλό μας, πιστεύω αυτή η ανακοίνωση κάνει αυτή τη σημείωση, έχοντας στο μυαλό μας ότι αυτά τα εθνικιστικά συλλαλητήρια, όπως είπε και η Ελευθερία πριν, έχουν δημιουργήσει μία αναστάτωση, μια έξαρση στην ίδια την Χρυσή Αυγή, την ανεβάζουν κατά κάποιο τρόπο. Δηλαδή νομιμοποιούν τον εθνικό πατριωτισμό τους, κατά κάποιο τρόπο. Προσπαθούν κάποιον να αθώσουν τον εθνικισμό μιλώντας για πατριωτισμό. Ο πατριωτισμός όμως είναι εθνικός πατριωτισμός και δεν οδηγεί πουθενά αλλού εκτός από τον ναζισμό. Τι λες Χρήστο, γι' αυτή την ανακοίνωση της Φαβέλας;

Χρήστος: Λοιπόν Νίκο, η άποψή μου η προσωπική, θεωρώντας ότι εκφράζω και τη συλλογική μέσω αυτής της ανακοίνωσης που βγάλαμε είναι ότι μέσα από αυτά τα συλλαλητήρια, αφενός δόθηκε το φιλί της ζωής σε πρώτο βαθμό στην Χρυσή Αυγή και σε άλλα ακροδεξιά μορφώματα από το πουθενά πραγματικά. Ας σκεφτούμε λίγο, ας πάμε, ας γυρίσουμε το χρόνο 2 μήνες πίσω και να θυμηθούμε λίγο ποια ήταν η θέση της Χρυσής Αυγής στην δημόσια σφαίρα, στην πολιτική επικαιρότητα. Δεν ήταν πουθενά, το μόνο που υπήρχε ήταν η πίεση της οποίας ασκούσαν από όλα τα ανοιχτά μέτωπα, τα οποία είχε, όπως είναι η δίκη, όπως είναι το κλείσιμο των γραφείων τους, όπως είναι οι αποχωρήσεις των

στελεχών της, όπως είναι όλα αυτά τα πράγματα. Και ξαφνικά, προκύπτει το θέμα με το μακεδονικό και ήταν ένα εκπληκτικό φιλί της ζωής, ήταν ένα τρομερό δώρο προς τους εθνικιστές και τους ναζιστές της Χρυσής Αυγής, τους ναζιστές δηλαδή, όχι εθνικιστές αλλά τελοσπάντων λεπτές οι διαφορές. Ενδεχομένως.. ας μην αναλωθούμε σε αυτό αυτή τη στιγμή.

Τώρα από εκεί και πέρα όσο αφορά τα συλλαλητήρια αυτά η θέση μας εμάς είναι σαφής. Θεωρούμε ότι όλοι αυτοί κατά κύριο λόγο αριστεροί, επειδή επιλέγουν ουσιαστικά να ψαρέψουν σε θολά νερά, με ψηφαλάκια και προκειμένου να εξασφαλίσουν κάπως την πολιτική τους βιωσιμότητα πηγαίνουν όπου μπατάρει η βάρκα, που δεν καταδίκασαν λοιπόν αυτά τα συλλαλητήρια.

N. Ιωάννου: Ή τα καταδίκασαν με αστερίσκους, ακριβώς όπως ...

Χρήστος: Πάρα πολύ σωστά. Ή τα καταδίκασαν με αστερίσκους αφήνοντας όμως μία πόρτα ανοιχτή για όλους αυτούς, που θα θελήσουν να τους ψηφίσουν κάποτε και θα αποτελούν εν δυνάμει ψηφοφόρους. Εμείς θεωρούμε ότι αυτό το πράγμα, δεν έδωσε απλώς το φιλί της ζωής αλλά ουσιαστικά ανοίγουν τον δρόμο για μία και περαιτέρω κοινωνική νομιμοποίηση αυτών των πρακτικών. Είδαμε πάρα πολύ καλά όλοι τι συνέβη στην Θεσσαλονίκη. Πώς φασίστες έκαψαν μια κατάληψη και πήγαν να επιτεθούν στο Σχολείο, στον ΕΚΧ Σχολείο.

N. Ιωάννου: Φασίστες που συμμετείχαν την ίδια ώρα στο εθνικιστικό συλλαλητήριο.

Χρήστος: Ακριβώς, δίπλα από τους αστυνομικούς, παράλληλα με το υπόλοιπο συλλαλητήριο και δεν άνοιξε ρουθούνι. Και βλέπουμε τώρα εδώ πέρα, πως βγαίνει ο Μίκης Θεοδωράκης και λέει για το πως αγαπάνε την πατρίδα, απλώς κάπως εριστικά μάλλον. Από ότι φαίνεται αυτή η κυριακάτικη επίθεση στην Φαβέλα εντάσσεται στα πλαίσια αυτής της εριστικής αγάπης. Ήρθε η ώρα λοιπόν ο καθένας να αναλογιστεί τις ευθύνες του και να δούμε ποια είναι αυτή η εριστική αγάπη. Γιατί για εμάς είναι μια εριστική αγάπη, η οποία είναι με λοστάρια σε κεφάλια και με πυρσούς σε

πρόσωπα, ναι αυτό είναι φασισμός, τελεία. Δεν διαπραγματευόμαστε, δεν μπορούμε να συνδιαλλαγούμε με αυτό το πράγμα και απαιτούμε μία κοινωνία που να είναι ξεκάθαρη σε αυτό το θέμα και όχι να του κλείνει το μάτι.

Ν. Ιωάννου: Ακριβώς Χρήστο, πολύ ωραία μας το είπες. Γιάννη, τώρα με αυτό που είπε ο Χρήστος και η Ελευθερία σε σχέση με τα συλλαλητήρια και την νομιμοποίηση της Χρυσής Αυγής, μαζί θυμάσαι κάναμε περατζάδα το συλλαλητήριο το εθνικιστικό και είχαμε εκεί φύλακες, ομάδες της Χρυσής Αυγής, πόσο εύκολα συμπεριφέρονταν σε σχέση με τον κόσμο εκεί, σαν να ήταν στο γήπεδό τους κανονικά.

Γιάννης: Αυτό που εξέλαβα κι εγώ από την επίσκεψη του συλλαλητηρίου, σαν σκάουτερ, ας το πούμε κάπως.

Ν. Ιωάννου: Κατάσκοποι.

Γιάννης: Κατάσκοποι, ναι. Είδαμε όλο το κιτς, κατ' εμένα που επικρατεί και το χαμηλό επίπεδο ανθρώπων. Δηλαδή, εγώ περπατούσα εκεί μέσα κι ένιωθα ασφυκτικά μέσα εκεί πέρα. Δεν μπορούσα καν..

Ν. Ιωάννου: Θυμάμαι που έλεγες, Νίκο με πιάνει η καρδιά μου. Το στήθος μου.

Γιάννης: Ναι, με πιάνει η καρδιά μου και πως ας πούμε, διάφορες ομάδες, γι' αυτή τη μεριά των αριστερών, που λέμε πώς στην ουσία νομιμοποίησαν όλο τον κόσμο εκεί πέρα και δη τους χρυσαυγίτες, που ήταν μαζεμένοι και ήξεραν πολύ καλά οι ίδιοι αυτοί που καλούσαν και ο Μίκης ο Θεοδωράκης και οι άλλες αριστερές οργανώσεις ότι στα στενά, όπως τους είδαμε και στις στοές ήταν ομάδες χρυσαυγιτών και μάλιστα ακούγαμε ότι "πάμε να την πέσουμε στους άπλυτους" και "πάμε να τους τελειώνουμε" κτλ. Εγώ το άκουσα αυτό με τα αυτιά μου.

Εμένα αυτό, ας πούμε από τη μεριά των ανθρώπων, των αριστερών οργανώσεων με είχε εκνευρίσει πάρα πάρα πολύ, γιατί, αυτό που είπαμε πριν ότι τους νομιμοποίησαν και ήξεραν ότι τους

νομιμοποιούν.

Πάντως, Νίκο, αν δεν έχεις κάτι να πεις ήθελα να τονίσω ότι και την Δευτέρα που πήγα στη συνέλευση στον Πειραιά, που ήταν μαζική και είχε κόσμο και την επόμενη μέρα που κάναμε μία γύρα για αφισοκόλληση, αυτό που είδα και με χαροποιεί ιδιαίτερα είναι ότι τα παιδιά δεν φοβήθηκαν καθόλου και το τόνισε και η Ελευθερία στην συνέντευξη τύπου, που είπε ότι δεν θέλουμε να είμαστε θύματα, δεν είμαστε θύματα και παρόλο του τι έπαθαν και προσπαθώ να μπω στην ψυχολογία τους μετά από αυτή την επίθεση, παρόλο την επίθεση που δέχτηκαν, συσπειρώθηκαν και κοίταξαν κατάματα τους αντιπάλους, ας το πούμε έτσι. Κι αυτό που εξέλαβα εγώ είναι ότι δεν μάσησαν τα παιδιά, να το πούμε έτσι λαϊκά απέναντι σε αυτό. Κι ήθελα να ρωτήσω και την Ελευθερία και τον Χρήστο, αν αυτό που εξέλαβα εγώ, που είδα, αν όντως είναι έτσι. Αν, ας το πούμε έτσι σαν να σας συσπείρωσαν, αν σας δυνάμωσαν, ότι όντως δεν φοβηθήκατε.

Ελ. Τομπατζόγλου: Κοίταξε με δεδομένο τη σφοδρότητα της επίθεσης, αντιλαμβάνεσαι ότι αν πράγματι είχαμε φοβηθεί ή ότι δεν νιώθαμε συσπειρωμένοι δεν θα ήμασταν εκεί. Δηλαδή δεν είναι συναισθήματα που μπορείς να τα προσποιηθείς, όταν έχεις δεχθεί τέτοια επίθεση και είσαι σε μία άλφα κατάσταση πάρα πολύ άσχημη. Αυτό το πράγμα ήταν πηγαίο, ήταν αυθόρμητο και ήταν το μοναδικό συναίσθημα που επικράτησε σε όλους μας. Αυτό το πράγμα, ούτως ή άλλως είμαστε σαν συνέλευση πολύ δεμένοι. Αυτό το πράγμα έφερε κι άλλο κόσμο κοντά μας και θεωρώ ότι όσο δυσάρεστο και να είναι θα μας δώσει ώθηση για πάρα πολύ ωραία πράγματα στο μέλλον. Θα εδραιωθούμε, είμαι βέβαιη ότι θα εδραιωθούμε στον Πειραιά. Εξάλλου είμαστε και η μόνη συλλογικότητα μη κομματική, που έχει χώρο και στεγάζεται. Αυτός είναι και ο λόγος εξάλλου που δεχόμαστε επανειλημμένα χτυπήματα.

Ν. Ιωάννου: Και εκνευρίζει την Χρυσή Αυγή.

Γιάννης: Κι έναν χώρο που δημιουργεί, δεν είναι απλώς ένας χώρος.

Ν. Ιωάννου: Θα μιλήσουμε και γι' αυτό τώρα..

Ελ. Τομπατζόγλου: Που δημιουργεί, υπάρχει, δεν είναι κλειστός είναι πάρα πολλά.

Ν. Ιωάννου: Παράγει ένα κοινωνικό και πολιτικό λόγο

Γιάννης: Πάντως ένας φίλος εδώ λέει "respect", που δεν φοβάστε αλλά ταυτόχρονα τονίζει λίγο και να υπάρχει και μία προσοχή.

Ν. Ιωάννου: Ο φόβος φυλάει τα έρμα, που λέει η παροιμία. Εγώ θα ήθελα να επαναλάβω εδώ ότι η κοινωνία μπορεί να απομονώνει την Χρυσή Αυγή και κάθε ναζιστικό μόρφωμα. Απομονώνει την Χρυσή Αυγή, η οποία αρκείται βέβαια στα σκοτάδια του λαϊκισμού, τα σκοτεινά και χαμηλά ένστικτα, που εκφράζονται στην εκλογική διαδικασία, δεν εκφράζονται όμως όπου ο δημόσιος χώρος έχει κοινωνικά χαρακτηριστικά και η Φαβέλα είναι ένας ελεύθερος κοινωνικός χώρος, ένας δημόσιος χώρος που έχει χαρακτηριστικά κοινωνικά και όχι μόνο δεν μπορεί να εκφραστεί ούτε καν η προσπάθεια για τρομοκρατία της Χρυσής Αυγής εκεί από ότι φαίνεται και όπως μας λένε εδώ οι σύντροφοι αλλά παράγει αυτός ο χώρος πολιτισμό στην πραγματικότητα, Χρήστο. Μέσα σε ένα χρόνο τώρα πραγματικά έχει δημιουργηθεί εκεί, έχει γεννηθεί εκεί ένας πολιτικός χρόνος τόσο πυκνός, που μας φαίνεται ότι ήταν από πάντα στην Ναυάρχου Βότση η Φαβέλα.

Χρήστος: Έτσι είναι Νίκο, η Φαβέλα τώρα μέσα στο Μάρτιο, 17 Μαρτίου κλείνει ένα χρόνο απ' όταν άνοιξε με την πρώτη της εκδήλωση, με εκείνο το διήμερο που είχαμε κάνει 17 Μαρτίου του 2017 και απλώς μέσα σε ένα χρόνο έχουν συμβεί τόσα πολλά πράγματα, τα οποία είναι πρωτόγνωρα κατ'εμάς τουλάχιστον, για την τοπική κοινωνία. Να αναφέρω ενδεικτικά κάποια πράγματα που έχουν συμβεί στην Φαβέλα, γι' όσους δεν ξέρουν να έχουν μια μικρή εικόνα.

Αυτό τον ένα χρόνο λοιπόν μέσα στην Φαβέλα έχουν πραγματοποιηθεί συλλογικές δράσεις, συλλογικές κουζίνες, θεατρικές παραστάσεις, πολιτικές εκδηλώσεις, βιβλιοπαρουσιάσεις, σεμινάρια, κύκλοι αυτομόρφωσης, ομάδες

χορού, μπαζάαρ βιβλίου, προβολές και διάφορες άλλες εξωστρεφές δράσεις, με σκοπό τον επαναπροσδιορισμό των κοινωνικών σχέσεων γενικότερα. Και είναι σίγουρα πολλά άλλα πράγματα που ξεχνάω, για παράδειγμα νομίζω δεν ανέφερα ομάδα φωτογραφίας, ομάδα video editing γενικά, οι οποίες ξεκίνησαν μία εβδομάδα τώρα πριν την επίθεση.

Ελ. Τομπατζόγλου: Βιβλιοθήκη, δεν θυμάμαι αν είπες.

Χρήστος: Ομάδα βιβλιοθήκης βεβαίως, μάθημα ισπανικών που είχαμε πέρυσι. Είναι πάρα πολλά πράγματα τα οποία έχουμε κάνει, σε συνδυασμό βέβαια με όλες αυτές τις πλούσιες πολιτικές εκδηλώσεις και τις βιβλιοπαρουσιάσεις που έχουμε φέρει, που είναι πάρα πολλές. Και θα κάνουμε ακόμα περισσότερα.

Γιάννης: Κι οι ανοιχτές συνελεύσεις.

Χρήστος: Σαφώς οι ανοιχτές συνελεύσεις, γενικότερα είναι ένας χώρος πολιτικής ζύμωσης, η Φαβέλα κι αυτό θέλουμε να είναι ουσιαστικά. Να είναι ένας αυτοδιαχειριζόμενος χώρος στον Πειραιά, ο οποίος έχει θέσει ως στόχο του να αποτελέσει ένα κόμβο ακηδεμόνευτης πολιτικής και πολιτιστικής έκφρασης για την τοπική κοινωνία. Αυτό είναι, αυτός είναι ο στόχος μας.

Ν. Ιωάννου: Κι ένα σημαντικό πράγμα που έγινε εκεί στη Φαβέλα, μια σημαντική πολιτική και κοινωνική δημιουργία, πιστεύω είναι το Κοινωνικό Αντιφασιστικό Μέτωπο, που εκεί έγιναν και οι πρώτες συνελεύσεις και νομίζω εκεί γίνονται και οι συνελεύσεις του. Που έδωσε μία νέα πραγματικά ώθηση στον αντιφασισμό συνολικά στον αστικό αυτό μεγάλο κόμβο, στην μητρόπολη της Αθήνας. Με την έννοια ότι αρχίζουμε να βλέπουμε τον αντιφασισμό όχι με όρους του πώς θα προφυλαχθούμε απλώς από την επίθεση των φασιστών, των νεοναζιστών της Χρυσής Αυγής αλλά ψάχνοντας τι είναι πραγματικά ο φασισμός, ερχόμενοι κάποιες φορές και κοντά στη γνωστή κουβέντα του Μάνου Χατζιδάκη, που έλεγε ότι “ο νεοναζισμός είναι εμείς κι εσείς”, όπως στη γνωστή παράσταση του Λουίτζι Πιραντέλλο. Ψάχνοντας να

δούμε τι είναι αυτό που παράγει ακόμα και σήμερα το νεοναζισμό, τι είναι αυτό που κάνει να δημιουργούνται άνθρωποι που έχουν τέτοιες αντιλήψεις, που βέβαια φυσικά δεν είναι κάτι τυχαίο, κάτι έτσι που έρχεται από τον ουρανό.

Λέει πάλι συγκεκριμένα ο Μάνος Χατζιδάκις “ο νεοναζισμός δεν είναι οι άλλοι, είναι οι μισητοί δολοφόνοι που βρίσκουν όμως κατανόηση από τις διωκτικές αρχές λόγω μιας περίεργης αλλά όχι ανεξήγητης συγγενικής ομοιότητας. Είναι εκείνοι που τους έχουν συνηθίσει οι αρχές και οι κυβερνήσεις σαν μια πολιτική προέκτασή τους ή σαν μια επιτρεπτή ανησυχία”. “Ο εθνικισμός..” λέει ο Χατζηδάκις, “..είναι κι αυτός νεοναζισμός. Τα κουρεμένα κεφάλια των στρατιωτών έστω και παρά τη θέλησή τους ευνοούν την έξοδο της σκέψης και της κρίσης, ώστε να υποτάσσονται και να γίνονται κατάλληλοι για την αποδοχή διαταγών και κατευθύνσεων προς κάποιο θάνατο δικό τους ή των άλλων”.

Κι εδώ βλέπουμε ότι η συζήτηση που είχαμε πριν, ο τρόπος που μας περιέγραψε κι όλα αυτά που μας περιέγραψε η Ελευθερία πως είναι πράγματα που είναι γνωστά, καταγεγραμμένα στην ιστορία.

Έχουμε, λοιπόν Χρήστο, τον κοινωνικό αντιφασισμό, τότε ξεκινάει, τότε ξεκίνησε ο κοινωνικός αντιφασισμός, το Κοινωνικό Αντιφασιστικό Μέτωπο, θυμάστε; Ελευθερία, τότε είχατε τις πρώτες συνελεύσεις, ήτανε πέρυσι τον Αύγουστο.

Ελ. Τομπατζόγλου: Τον Αύγουστο, τέλος Ιουλίου νομίζω, αρχές Αυγούστου ξεκινήσαμε. Η πρώτη δράση που αποφασίσαμε να κάνουμε και ήταν και πολύ επιτυχημένη ήταν η διοργάνωση της πορείας μνήμης στο Κερατσίνι, για την συμπλήρωση τεσσάρων χρόνων από την δολοφονία του Παύλου Φύσσα.

Ν. Ιωάννου: Που ήταν πραγματικά μια επιτυχημένη διαδήλωση, που είχε τελειώσει με μία μεγάλη συναυλία.

Ελ. Τομπατζόγλου: Κατέληγε ναί στη συναυλία που διοργάνωνε η οικογένεια και φίλοι του Παύλου. Ήταν μαζικότητα και παρά τις προσπάθειες ή τους φόβους κάποιων ότι στον Πειραιά δεν θα μπορούσε να συμβεί κάτι τέτοιο, καθώς είχαν ακουστεί και

διάφορα, να μεταφερθεί η πορεία πλέον στην Αθήνα για να αποκτήσει κεντρικοπολιτική δήθεν τελοσπάντων, βαρύτητα και τα σχετικά. Αυτό διαψεύστηκε περίτρανα.

Ν. Ιωάννου: Και βλέπουμε ίσα ίσα με τα τελευταία γεγονότα ότι πλέον εκεί παίζεται το παιχνίδι, στον Πειραιά.

Ελ. Τομπατζόγλου: Κοίταξε είναι το εξής ζήτημα, το οποίο μπορεί να μην μπορεί να το αντιληφθεί κάποιος που μένει εκτός περιφέρειας του Πειραιά. Αυτές οι γειτονιές χρειάζονται στήριξη. Τα πράγματα, η βαρύτητα θα πρέπει να πέσει στον Πειραιά. Προφανώς υπάρχουν κι άλλες περιοχές αλλά οι άλλες περιοχές, ευτυχώς έχουν καταφέρει με τους δικούς τους τρόπους κάπως να περιορίσουν τις δράσεις.

Το γεγονός ότι στον Πειραιά υπάρχει η τοπική του Πειραιά, η οποία να σημειώσουν για όσους δεν το ξέρουν είναι από τις πρώτες που υπήρχαν ποτέ. Δηλαδή εγώ την θυμάμαι από τότε που ήμουν στο σχολείο, δηλαδή μιλάμε για πάνω από 20 χρόνια. Δεν είναι μία τοπική που δημιουργήθηκε ενόψει της ανόδου της Χρυσής Αυγής, εκλογικά το 2012.

Ν. Ιωάννου: Υπήρχε από πριν.

Ελ. Τομπατζόγλου: Υπήρχε ναι, υπάρχει πάρα πολλά χρόνια. Πράγμα που σημαίνει ότι για εμένα είναι ο τελευταίος και ο πιο επικίνδυνος θύλακας. Γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να αντιληφθεί το κίνημα ότι θα πρέπει να ρίξουμε αρκετό βάρος στην περιοχή του Πειραιά.

Ν. Ιωάννου: Η σημασία λοιπόν της σημερινής διαδήλωσης και παρότι η βροχή μας απειλεί, μας τα χαλάει, παρότι έχουμε την απειλή του βροχερού καιρού νομίζω ότι το κάλεσμα παραμένει το ίδιο κι ακόμα πιο πολύ σημαντικό στο να έχει ανταπόκριση και τώρα δηλαδή με τον καιρό, που μας τα χαλάει κάπως. "Η σημασία της σημερινής διαδήλωσης ξεπερνάει", λέει στην ανακοίνωσή της η Φαβέλα, "ξεπερνάει κάθε οργάνωση, κόμμα, κυβέρνηση. Πιάνοντας αυτή την κουβέντα νομίζω ότι και το κοινωνικό αντιφασιστικό μέτωπο έχει βάλει κάποιους τέτοιους όρους στην

συγκρότησή του κι γι' αυτό είχε και το αποτέλεσμα που είχε πέρυσι τον Σεπτέμβρη. Υπήρξε βέβαια και η υπόσχεση ότι δεν θα είναι ένας αντιφασιστικός Σεπτέμβρης απλώς αλλά θα είναι ένας κοινωνικός αντιφασισμός, ο οποίος θα διατρέχει όλο το χρόνο. Είχαμε εκδηλώσεις και τον υπόλοιπο χρόνο, Χρήστο. Και σε άλλο μέρη πέρα από τον Πειραιά.

Χρήστος: Ναι, και στην Πετρούπολη, αν θυμάμαι καλά και στην Αθήνα νομίζω είχε γίνει.

Ν. Ιωάννου: Και στην Πετρούπολη και στην Αθήνα. Και θα έπρεπε να τις προεκτείνουμε. Βέβαια μας συμβαίνουν αυτά που συμβαίνουν και επικεντρωνόμαστε ξανά και ξανά στον Πειραιά.

Γιάννης: Πάντως, ένας φίλος εδώ λέει και πιστεύω ότι έχει δίκιο ότι..

Ν. Ιωάννου: Εδώ, εννοείς στο chat, από το οποίο μας ενημερώνεις.

Γιάννης: Στο chat, ναι συγγνώμη. Ξέχασα να το πω, στο chat. Ότι η Φαβέλα έχει αλλάξει τους συσχετισμούς στον Πειραιά. Κι αυτό είναι κάτι που θέλω να σχολιάσουμε με τα παιδιά.

Χρήστος: Ευχαριστούμε τον φίλο, πρώτα πρώτα για τα καλά του λόγια.

Γιάννης: Θέλω να πω, θεωρείτε όντως ότι έχει αλλάξει η Φαβέλα τους συσχετισμούς στον Πειραιά;

Χρήστος: Εγώ θα ήθελα να πιαστώ από αυτό που είπαν ο Νίκος με την Ελευθερία, πριν από λίγα λεπτά, που ανέφερε η Ελευθερία ότι η τοπική του Πειραιά και τα γραφεία της είναι ο τελευταίος, ουσιαστικά θύλακας εκείνης της περιοχής και απάντησε ο Νίκος ότι έχει πολύ βαθιές ρίζες, ουσιαστικά. Είναι όμως πάρα πολύ σημαντικό να δούμε ότι όντως οι ρίζες είναι πάρα πολύ βαθιές, γιατί ο Πειραιάς, μην γελιόμαστε, είναι και μία περιοχή με μεγάλα συμφέροντα οικονομικά, γίνεται παιχνίδι

ατον Πειραιά. Όμως αυτές οι ρίζες είναι πλέον ξεκάθαρα αποδεδειγμένο ότι δεν είναι κοινωνικές ρίζες. Η Χρυσή Αυγή μπορεί να είναι πολύ βαθιά ριζωμένη στην κοινωνία τους Πειραιά αλλά δεν είναι κοινωνικά ριζωμένη.

Ο Πειραιάς είναι έτοιμος πλέον να την αποβάλλει. Η Χρυσή Αυγή είναι σαν ένας ιός, ο οποίος απλά έχει επιβληθεί σε αυτή την κοινωνία, γιατί κάποιος είχε την ανάγκη να τον φυτέψουν. Πλέον όμως, κι αυτό αποδεικνύεται από όλα τα κοινωνικά αντανακλαστικά, αυτό θα αποδειχθεί σήμερα στην πορεία με εμφανή τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, τα οποία θελούμε να της προσδώσουμε, ότι δεν έχουν καμία κοινωνική απεύθυνση πλέον αυτοί οι άνθρωποι. Δεν μπορούν να σταθούν. Αυτό αποδεικνύεται από το οτιδήποτε λοιπόν, από το ότι ενώ θα έπρεπε να έχουν την μέγιστη συσπείρωση, καθότι έχουν μαζευτεί όλοι, από το Πέραμα, τη Σαλαμίνα, τον Κορυδαλλό, τη Νίκαια, έχουν κλείσει όλα τους τα γραφεία σε αυτές τις περιοχές και έχουν έρθει εδώ πέρα στον Πειραιά. Μιλάμε απλώς για μία ομάδα 15-20 ατόμων. Δεν έχουν κάποια κοινωνική γείωση και εκεί είναι, έτσι έχουμε καταφέρει να αλλάξουμε λοιπόν κάποια πράγματα. Γιατί αυτή την κοινωνική γείωση, που τους λείπει είναι αυτό ακριβώς που φέρουμε εμείς.

Ν. Ιωάννου: Είμαστε λοιπόν σε μία φάση που ο αντιφασισμός πάει να κουτουπώσει, κατα κάποιο τρόπο την Χρυσή Αυγή στον Πειραιά και η σημερινή διαδήλωση είναι ακόμη μια ευκαιρία γι' αυτό, μια ακόμα ευκαιρία για κοινωνικό χαστούκι. Και να τονίσουμε ότι τα χαστούκια από πλευράς κοινωνίας προς την Χρυσή Αυγή είναι κοινωνικά χαστούκια και όχι χαστούκια από αυτά που οι ίδιοι βάζουν σε δράση και ονειρεύονται..

Τι άλλο θα είχαμε να πούμε τελειώνοντας αυτήν εδώ την εκπομπή.
Ναι, Γιάννη.

Γιάννης: Να σχολιάσω κάτι, Νίκο. Εγώ θεωρώ ότι από όσα έχουμε δει όλα αυτά τα χρόνια, ότι είναι υπόθεση της κοινωνίας και στα χέρια τα δικά μας και των κινημάτων να τελειώνουμε μια και καλή με τον φασισμό. Θεωρώ ότι είναι στα χέρια τα δικά μας και

οι αλλαγές και μεταβολές σε κοινωνικό επίπεδο πιστεύω ότι γίνονται, αρκεί να τις φανταστούμε. Να περάσω και λίγο στο φαντασιακό και να δανειστώ και μία φράση από το Χαράρη, επειδή βλέπουμε στην σημερινή κοινωνία, οι θεοί έχουν καταρρεύσει, όποιοι κι να είναι αυτοί. Και λέει ο Χαράρη: “Υπάρχει..” λέει, “..τίποτα πιο επικίνδυνο από δυσαρεστημένους και ανεύθυνος θεούς, που δεν ξέρουν τι θέλουν”. Και το ερώτημα που θέλω να θέσω εγώ είναι, τι θέλουμε να θέλουμε. Αυτό, τι θέλουμε να θέλουμε. Δηλαδή είναι στα χέρια τα δικά μας να τελειώνουμε με αυτό το φαινόμενο.

Ν. Ιωάννου: Τι θέλουμε λοιπόν από τη ζωή μας; Εμείς θα αποφασίσουμε τι θέλουμε από τη ζωή μας. Εμείς θα αποφασίσουμε πώς θα αντισταθούμε στον φασισμό. Αποφασίζουμε και το κάνουμε, αντιστεκόμαστε στον φασισμό.

Βέβαια, η δράση μας ίσως έχει δυο διαφορετικά πλατό που εξελίσσεται, να το πούμε έτσι κάπως σχηματικά. Το ένα είναι, θα μπορούσε να πει κάποιος πίεση, μια πίεση προς την πλευρά της συντεταγμένης πολιτείας, ας πούμε, της κυβέρνησης δηλαδή και του κράτους αλλά και την περίπτωση της δικαιοσύνης, έχει για παράδειγμα το σθένος η ελληνική δικαιοσύνη και η ελληνική πολιτεία, το ελληνικό κράτος να αντιμετωπίσει τον ναζισμό ή θα χρειαζόταν μια έξωθεν επέμβαση, μία απόβαση στη Νορμανδία, όπως έγινε στην περίπτωση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Γιατί ο ναζισμός πήρε αυτή την μορφή, έκανε ένα παγκόσμιο πόλεμο και δεν μπόρεσε η Ευρώπη από μόνη της και είχαμε μία απόβαση από την Νορμανδία. Μπορεί σήμερα εδώ η ελληνική δικαιοσύνη και το ελληνικό κράτος να το αντιμετωπίσει; Μήπως δεν μπορεί; Μήπως πρέπει να πάρουμε υπόψη μας και τα λόγια του Χατζιδάκι και τη σχέση που υπάρχει. Γιατί έχουν λάθος αυτοί που πιστεύουν ότι η Χρυσή Αυγή είναι ένα αντισυστημικό κόμμα, το αντίθετο. Είναι ένα υπερσυστημικό κόμμα.

Γιάννης: Κι ήταν και σχόλιο στο chat. Είχε μια σχετική συζήτηση κατά πόσο είναι ή δεν είναι συστημικοί-αντισυστημικοί.

Ν. Ιωάννου: Ακριβώς αυτό πιστεύω εγώ και νομίζω όλοι μας εδώ ότι είναι η Χρυσή Αυγή κι όπως πολύ ωραία μας το περιέγραψε ο Χατζιδάκις που διαβάσαμε από το κείμενο του πριν, το απόσπασμα. Η Χρυσή Αυγή είναι ένα υπερσυστημικό κόμμα.

Κινδυνεύουμε από την υπερκρατικοποίηση και όχι από την αποκρατικοποίηση, η οποία αντικαθίσταται από την κοινωνικοποίηση βέβαιως και όχι μια αποκρατικοποίηση, όπου αντικαθίσταται από την κυριαρχία του οικονομισμού. Μην μας μπερδέψουν με τον φιλελευθερισμό.

Θα ήθελα μία τελευταία κουβέντα, γιατί έχουμε ακόμα 2-3 λεπτά, παιδιά. Μία τελευταία κουβέντα και από την Ελευθερία και από τον Χρήστο κλείνοντας την εκπομπή μας.

Ελ. Τομπατζόγλου: Τι να πω εγώ; Εγώ θέλω να πω αφενός ως προς το σημερινό ότι θεωρώ ότι θα είναι μαζικότατο. Η ανταπόκριση ήταν τεράστια. Ήρθαν άνθρωποι στη συνέλευση της Φαβέλας, την προηγούμενη Δευτέρα, που πολιτικά μπορεί να βρισκόμαστε σε τελείως διαφορετικά πλαίσια και συνεννοηθήκαμε άψογα. Πράγμα που σημαίνει ότι έγινε αντιληπτό σε όλους ότι αυτό το πράγμα είναι υπεράνω όλων μας. Γιατί θα μπορούσε να ήταν τα κεφάλια οποιουδήποτε άλλου αντιφασίστα, αυτό. Αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό. Ότι ο φασισμός δεν στοχοποιεί ανθρώπους, στοχοποιεί ιδέες και δράσεις. Όποιος λοιπόν έχει αυτή τη δράση και τις ίδιες ιδέες με εμάς, θα μπορούσε να ήταν στόχος κι αυτό το πράγμα ένωσε τους πάντες και πιστεύω ότι σήμερα θα φανεί.

Ν. Ιωάννου: Ωραία, Χρήστο;

Χρήστος: Λοιπόν θέλω λίγο να πιαστώ, ένα λεπτάκι, από κάποια μηνύματα, τα ποία βλέπω στο chat, τα οποία μάλλον τα βλέπω λίγο απαισιόδοξα, βέβαια. Συζητάνε σχετικά με το τι συνέβη στα συλλαλητήρια και θα δούμε. Θέλω να υπενθυμίσω ότι στο συλλαλητήριο στην Αθήνα, δεν θεωρώ εγώ προσωπικά ότι το εθνικιστικό κίνημα, που δημιουργήθηκε, τα εθνικιστικά μορφώματα τελσοπάντων βγήκαν κερδισμένα. Εάν θυμάμαι καλά το τι συνέβη στα στενά των Εξαρχείων και σε ό,τι εξόρμηση

τελοσπάντων, σε όποια επίθεση προσπάθησαν να κάνουν, μάλλον το αντίθετο θα έλεγα.

Λοιπόν αντίστοιχα στον Πειραιά, το τελευταίο διάστημα, το παράδειγμα ας πούμε που ανέφερα, το ότι έφεραν ολόκληρο Μιχαλιάκο κι δεν κατάφεραν να έχουν ανακοινωμένη και δημόσια την εκδήλωσή τους μάλλον δείχνει μία άλλη κατεύθυνση. Οπότε λοιπόν πρέπει να είμαστε αισιόδοξοι. Νομίζω συμβαίνουν κινήσεις, οι οποίες είναι στη σωστή κατεύθυνση, πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι ο φασισμός, όπως πολύ σωστά είπε και η Ελευθερία είναι ο υπέρτατος εχθρός, είναι ο εχθρός της ανθρωπότητας, όπως θα μπορούσαμε να λέμε και η θανατοπολιτική του.

Γι' αυτό το λόγο, επίσης πρέπει να αντιληφθούμε ότι η μάχη με τον φασισμό οφείλει να είναι πολυεπίπεδη, δηλαδή και στο κοινωνικό πεδίο και στις δικαστικές αίθουσες ακόμα και στον δρόμο, στο πεζοδρόμιο, καθημερινά. Υπάρχουν εκφάνσεις του φασισμού σε κάθε μορφή της καθημερινότητάς μας και πρέπει να παλεύονται.

Κλείνοντας, θέλω να υπενθυμίσω ότι 6 η ώρα, είναι η συγκέντρωση στην πλατεία Καραϊσκάκη, καλούμε οποιονδήποτε θέλει να έρθει για μια πρωτόγνωρη αντιφασιστική συγκέντρωση για την κοινωνία του Πειραιά. Θεωρούμε ότι η μαζικότητά της θα είναι άνευ προηγουμένου για τα δεδομένα του Πειραιά.

Ν. Ιωάννου: Ωραία. Ευχαριστούμε πολύ την Ελευθερία Τομπατζόγλου, ευχαριστούμε πολύ τον Χρήστο από τη Φαβέλα.

Ήταν η ραδιοφωνική εκπομπή της Βαβυλωνίας, το ραδιόφωνο του The Press Project. Θα είμαστε ξανά μαζί την επόμενη Παρασκευή, 6 με 7 το απόγευμα.

Σας ευχαριστούμε πολύ, γεια σας.

ΤΕΛΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Το Άουσβιτς και οι Αναβιώσεις του Αντισημιτισμού

Σαν σήμερα, 15 Σεπτέμβρη του 1935, αποφασίζονται από τους Ναζί οι Νόμοι της Νυρεμβέργης. Με τους νόμους αυτούς οι εθνικοσοσιαλιστές έκτισαν την νομική βάση για τον αντισημιτισμό τους. Σήμερα ο αντισημιτισμός, παρά τη φαινομενική του ήττα, συνεχίζει να βρίσκει έδαφος σε Δεξιές αλλά και σε Αριστερές κρυσώνες... Παρακάτω το σχετικό κείμενο του **Νίκου Χριστόπουλου*** στο Περιοδικό Βαβυλωνία:

«Όσο είναι αληθές πως δύναται κανείς να κατανοήσει τον αντισημιτισμό μόνο μέσα από την κοινωνία μας, εξίσου αληθές φαίνεται πως η σημερινή κοινωνία μπορεί να κατανοηθεί επαρκώς μόνο μέσα από τον αντισημιτισμό»

Μαξ Χορκχάιμερ

Η έκταση που καταλαμβάνει στον κοινό νου ο συνωμοσιολογικός λόγος [1] αποδεικνύει την ισχύ της θέσης του Χορκχάιμερ και στη σημερινή κοινωνική συνθήκη. Γι' αυτό και η εναντίωση στον αντισημιτισμό αποτελεί βασικό στοιχείο της ελευθεριακής κριτικής και σίγουρα του αντιφασισμού, αφού ο αντισημιτισμός είναι δομικό κομμάτι του ναζισμού.

Κάθε αντιφασισμός χωρίς ρητή εναντίωση στον αντισημιτισμό είναι ελλειμματικός.

Στη σημερινή ελληνική πραγματικότητα, ο αναστοχασμός του Ολοκαυτώματος παραμένει επιτακτικός αλλά ακόμη δύσκολος. Δύσκολος, γιατί, ενώ τελευταία έχει ανοίξει μια συζήτηση, η διαχείριση της μνήμης όλα αυτά τα χρόνια ήταν λειψή, ενοχική και κατέληξε είτε στη μνημοκτονία, στη λήθη, είτε στις

φανφάρες των επετειακών εορτασμών της νίκης κατά του ναζισμού.

Η συλλογική μνήμη γαλουχήθηκε πάνω στη λογική της απώθησης του Ολοκαυτώματος ως γερμανικού φαινομένου και τη συνακόλουθη απώθηση της αλήθειας ότι ήταν ένα γέννημα του δυτικού πολιτισμού και ειδικότερα ότι υπάρχει και μια καθόλου ευχάριστη ελληνική ιστορία που συνδέεται με αυτό. Το βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει τις μεταπολεμικές συμπεριφορές απέναντι στο Ολοκαύτωμα είναι ότι ο αντισημιτικός νους δεν είχε νικηθεί πραγματικά, απλώς είχε μεταμορφωθεί και μεταλλαχθεί πάνω σε νέες θεματικές, με αποτέλεσμα ο αντισημιτισμός όχι απλώς να υφέρπει αλλά να αποικίζει τη σκέψη μεγάλου μέρους των σύγχρονων κοινωνιών.

Ακόμη και σήμερα, η δημόσια και η ιδιωτική σφαίρα κατακλύζονται από **αντιεβραϊκά στερεότυπα**, τα οποία λαμβάνουν τη μορφή εκκοσμικευμένων δοξασιών που υποστηρίζονται με ζήλο δήθεν, αποκαλύπτοντας τη ρίζα των σύγχρονων κακών. Γι' αυτό, ο αγώνας κατά του αντισημιτισμού είναι ένα κομβικό σημείο κατανόησης και κριτικής της υπάρχουσας κατάστασης. Μέσα στην πληθωρική κυκλοφορία εικόνων του Χίτλερ και την απερίσκεπτη χρήση των λέξεων «ναζισμός» και «φασισμός» για κάθε αναδυόμενο ή επιβαλλόμενο αυταρχισμό, το φαινόμενο του ναζισμού σχετικοποιείται και εκχυδαίζεται.

Όσο περισσότερο μιλάμε γι' αυτό, με αυτό τον τρόπο, τόσο περισσότερο το αποσιωπούμε. Για να σκεφτούμε όμως το Ολοκαύτωμα, αυτό που σημαίνει το Άουσβιτς, θα πρέπει, όπως έχει παρατηρηθεί, να προσπαθήσουμε να σκεφτούμε το αδιανόητα αντιανθρώπινο, το ασύλληπτο, χωρίς όμως να το αποϊστοριοποιούμε, αλλά εντάσσοντάς το στα όρια της ανθρώπινης κοινωνικής-ιστορικής δημιουργίας, η οποία μπορεί βέβαια να είναι και δημιουργία του αποτρόπαιου. Εδώ βρίσκεται η διαφορά και η μεγάλη δυσκολία της έκφρασης. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα θύματα του Ολοκαυτώματος, όσα προσπάθησαν να αναστοχαστούν αυτό που βίωσαν, ένοιωθαν σαν κάτι να χάνεται σε όλες τις εξηγήσεις οι οποίες περιείχαν αλήθειες βέβαια, όμως έμοιαζε ο πυρήνας της ιδιαιτερότητας του

Άουσβιτς (η «**οντολογική σφαγή**») τελικά να μην φωτίζεται, να μοιάζει αδύνατο να φωτιστεί.

Για να κατανοήσουμε γιατί η σκέψη για το Ολοκαύτωμα βασικά αντιπαρατίθεται με το ασύλληπτο, το αδιανόητο, και πώς αυτό το ασύλληπτο έγινε πραγματικότητα μέσα στον δυτικό-καπιταλιστικό πολιτισμό, θα παραθέσω μια άποψη του Μπακούνιν, ο οποίος ασκώντας κριτική στις εξουσιαστικές τάσεις της νεωτερικής επιστήμης και ενώ διαβλέπει τις κατευθύνσεις της, θεωρεί αδιανόητη την απολύτως απάνθρωπη εφαρμογή της:

«Αν και μπορούμε να είμαστε σχεδόν βέβαιοι ότι κανένας επιστήμονας δεν θα τολμούσε να μεταχειριστεί έναν άνθρωπο σήμερα όπως μεταχειρίζεται τα κουνέλια, παραμένει, μολαταύτα, ο φόβος ότι οι επιστήμονες ως σώμα μπορεί, αν τους επιτραπεί να το κάνουν, να υποβάλλουν ζωντανούς ανθρώπους σε επιστημονικά πειράματα, σίγουρα λιγότερο σκληρά αλλά όχι λιγότερο ολέθρια για τα ανθρώπινα θύματά τους». [2]

Ο Μπακούνιν για άλλη μια φορά αποδεικνύεται οξυδερκής στην ανάλυσή του προεικονίζοντας τις εξελίξεις. Το ασύλληπτο εμφανίζεται στη σκέψη του και μαζί και το ανθρώπινο όριο: «κανένας επιστήμονας δεν θα τολμούσε» λέει, γιατί εδώ βλέπει ένα όριο το οποίο χαράσσει το σύνορο της ανθρωπινότητας και το οποίο θεωρεί μάλλον αδύνατο να αγγιχθεί. Κι όμως, αυτό το όριο ξεπεράστηκε κατά πολύ στο Άουσβιτς με απαρομοίαστο τρόπο, που το καθιστά μοναδικό στη ανθρώπινη ιστορία. Γι' αυτό, μια βασική στάση των φασιστών αλλά και όλων των αντισημιτών είναι η άρνηση της μοναδικότητας του ιστορικού φαινομένου που ονομάστηκε Ολοκαύτωμα, η **σχετικοποίησή** του.

Όμως, η ναζιστική εξοντωτική πολιτική δεν έχει όμοιά της, γιατί ρητός και ακραία αντιανθρώπινος στόχος της ήταν η βιολογική αναδιευθέτηση του ανθρώπινου είδους μέσω της ολικής εξολόθρευσης των περιττών «φυλών», στην κατώτατη βαθμίδα των οποίων κατατάσσονταν οι Εβραίοι και στους οποίους επικεντρώθηκε η ναζιστική μηχανή θανάτου με γραφειοκρατική επιμέλεια. Κηρύσσονται ένοχοι επειδή γεννήθηκαν Εβραίοι.

Για πρώτη φορά στην ιστορία διακηρύσσεται επίσημα η εξόντωση ενός λαού ως αυτοσκοπός που δεν εξυπηρετεί κανέναν εργαλειακό λόγο.

Αυτό που δεν χωράει ο ανθρώπινος νους, που όμως ο ανθρώπινος νους βρήκε τα ορθολογικά εργαλεία για να το κάνει και το έκανε πράξη.

Το Άουσβιτς δεν είναι απλά ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης αλλά στρατόπεδο εξορθολογισμένης εξόντωσης και εκφράζει την απόλυτη έννοια του ρατσιστικού μίσους, την απόρριψη δηλαδή της ίδιας της ύπαρξης του άλλου, η οποία αρνείται ακόμη και τη μεταστροφή ή την υποδούλωσή του.

Όταν αναφερόμαστε στο Ολοκαύτωμα, σε αυτό που αντιπροσωπεύει το Ολοκαύτωμα, θα πρέπει επίσης να μνημονεύουμε και τη γενοκτονία των Ρομά/Σίντι, η οποία είναι ακόμη και σήμερα ξεχασμένη και είναι χρέος μας όχι μόνο να αποκαταστήσουμε τη μνήμη αλλά και να αντιταχθούμε στις σύγχρονες μορφές του αντιτσιγγανισμού. Οι ίδιοι την ονομάζουν *Porrajmos* (αφανισμός, η μεγάλη καταβρόχθιση, καταστροφή) ή *Samudaripen* (μαζική δολοφονία, όλοι νεκροί).

Το κυνήγι όμως που ξεκινάει με τους Εβραίους δεν σταματάει ποτέ σε αυτούς. Το ρατσιστικό μίσος εξολόθρευσε επίσης Σλάβους και Αφρικανούς, ομοφυλόφιλους, κομμουνιστές, σοσιαλιστές και αναρχικούς, αντιφασίστες, Μάρτυρες του Ιεχωβά, ΑμεΑ και αυτούς που οι ναζί όριζαν ως «ψυχικά ασθενείς». Υπάρχει όμως μια διαφορά η οποία δεν πρέπει να σχετικοποιείται, γιατί με αυτόν τον τρόπο αποκρύβεται η κεντρικότητα του αντισημιτισμού στη ναζιστική ιδεολογία: μόνο για τους Εβραίους εφάρμοσαν με εμμονική γραφειοκρατική λύσσα το σχέδιο που κατ' ευφημισμό ονόμασαν Τελική Λύση, με στόχο τη μαζική τους εξόντωση και την εξαφάνισή τους από τον ανθρώπινο κόσμο δια παντός.

Από πολλές απόψεις, ο αντισημιτισμός αποτελεί νεωτερικό φαινόμενο και μάλιστα στην έσχατη μορφή του αποτελεί την πιο αποτρόπαιη έκφραση της κεντρικής φαντασιακής σημασίας του

δυτικού-καπιταλιστικού κόσμου: της βλέψης για ορθολογική κυριαρχία επί παντός επιστητού. Σε αυτή τη συζήτηση πρέπει να αποφύγουμε τους μανιχαϊσμούς και την ουσιοκρατία στους ορισμούς. Ο όρος νεωτερικότητα είναι πολύπλοκος, αποτελεί ένα μάγμα αλληλοσυγκρουόμενων πολλές φορές σημασιών και τα λεγόμενα νεωτερικά φαινόμενα εντάσσονται μέσα του με διαφορετικούς τρόπους. Ο αντισημιτισμός συγκροτείται ως μια μοντέρνα-αντιμοντέρνα κοσμοθεωρία η οποία αποτελεί ένα αμάλγαμα προνεωτερικών προλήψεων και νεωτερικών θεωριών της φυλετικής ολικής διαφοράς των Εβραίων ως τρίτων [οι Εβραίοι ως αντι-φυλή (Gegen-Rasse)], οι οποίοι αποκηρύσσονται από το ανθρώπινο γένος με «επιστημονικές αποδείξεις» ως υπονομευτικά παράσιτα που χρήζουν εξόντωσης.

Ο νεωτερισμός του σύγχρονου αντισημιτισμού εκφράζει το πέρασμα από το χριστιανικό μεσαιωνικό θρησκευτικό μίσος στο ρατσιστικό, φυλετικό μίσος και αναπτύσσεται μέσα στο πλαίσιο της εθνικιστικής ιδεολογίας του 19^{ου} αιώνα. Ρητά οι αντισημίτες, που δημιουργούν και τον όρο «αντισημιτισμός» [3] για να αυτοπροσδιοριστούν στα τέλη της δεκαετίας του 1870, θέτουν σε δεύτερη θέση τη θρησκευτική επιχειρηματολογία και επικεντρώνονται στην προσπάθεια επιστημονικής απόδειξης του αναφομοίωτου χαρακτήρα των Εβραίων και των αναλλοίωτων φυλετικών τους χαρακτηριστικών, αντλώντας την «επιχειρηματολογία» τους από τις αναδυόμενες τότε επιστήμες της ανθρωπολογίας, της βιολογίας και της γλωσσολογίας.

Ο αντισημιτισμός διακρίνεται από κάθε άλλον ρατσισμό γιατί συγκροτεί επίσης μια συνεκτική μανιχαϊκή κοσμοθεωρία με «απελευθερωτικά» χαρακτηριστικά, η οποία κυριαρχείται από το μυθικό φορτίο του φαντασιακού της δύναμης των Εβραίων. Μια κοσμοθεωρία προϊόν της αστικής κοινωνίας του 19^{ου} αιώνα ως συντηρητική αντίδραση στα δεινά της καλπάζουσας κεφαλαιοκρατικής οικονομίας. Βγαίνει από τα σπλάχνα του εθνικισμού, ο οποίος επιρρίπτει τις ευθύνες για τα αδιέξοδά του στο «αντι-έθνος» των «κοσμοπολιτών», οι οποίοι δήθεν υποσκάπτουν τα θεμέλια της κοινωνίας. Μοιάζει παράδοξο αλλά

δεν είναι: οι Εβραίοι κατηγορούνται επίσης ως υποκινητές των νεωτερικών επαναστάσεων και ιδιαίτερα της ρωσικής.

Ο συνδυαστικός κρίκος ανάμεσα στον μεσαιωνικό αντισημιτισμό και τις νέες μορφές εβραιοφοβίας είναι ο μύθος των «Πρωτοκόλλων των Σοφών της Σιών» του οποίου η λογική σκηνοθετεί όλες τις θεωρίες συνωμοσίας, αποτελώντας το πρότυπο αρχιτεκτόνημά τους. Η παγκόσμια συνωμοσία των Εβραίων ως ερμηνευτικό κλειδί της Ιστορίας. «Το ότι γίνεται πιστευτό είναι πιο σημαντικό από το ότι είναι πλαστογράφημα», λέει η Χάνα Άρεντ. Μια έσχατη επικαιροποίηση των «Πρωτοκόλλων» είναι η συνωμοσιολογική ανάγνωση των επιθέσεων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, τα παραδείγματα όμως είναι πάρα πολλά.

Ο αντισημιτισμός παραμένει δομικό στερεότυπο των σημερινών κοινωνιών, με αποτέλεσμα οι μεταμορφώσεις του να μην καταδεικνύονται κοινωνικά, αλλά να κυκλοφορούν με νέες σημαίες και να έχουν ως όχημα νέες σημασίες και «αυτονόητα». Το πιο οφθαλμοφανές παράδειγμα είναι η χρησιμοποίηση πλήθους εβραιοφοβικών στερεοτύπων στην κριτική του κράτους του Ισραήλ, από τη Δεξιά βέβαια αλλά και από ένα μεγάλο μέρος της Αριστεράς.

Μετά το '45 και τη γενική κατακραυγή ενάντια στη ναζιστική θηριωδία, ο αντισημιτισμός βρίσκει καταφύγιο σε μια μορφή ριζοσπαστικού αντισημιτισμού που δαιμονοποιεί το κράτος του Ισραήλ ως τον συνωμότη Εβραίο ανάμεσα στα Κράτη, συσκοτίζοντας τους όρους της πολιτικής κριτικής προς το κράτος του Ισραήλ. Το μοτίβο που επαναλαμβάνεται, παρά τις ιδεολογικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στη Δεξιά και την Αριστερά, είναι κοινό: μαξιμαλισμός στις εκφράσεις, χρησιμοποίηση διαφορετικών κριτηρίων στην κριτική άλλων κρατών ή απελευθερωτικών κινημάτων, ταύτιση των Εβραίων με το κράτος του Ισραήλ, ταύτιση με τον ναζισμό και συνεχής χρήση ναζιστικών συμβόλων, ταύτιση με το χρηματιστικό κεφάλαιο και το τραπεζικό σύστημα, αποδοχή ή απουσία κριτικής στο αίτημα για καταστροφή του Ισραήλ.

Η αντισημιτικής προέλευσης κριτική στο κράτος του Ισραήλ για να απολαύσει πραγματικά το μίσος της πρέπει να φτάσει στα έσχατα όρια της υπερβολής και του μαξιμαλισμού (εδώ εντοπίζεται κυρίως το ζήτημα), να ταυτίσει το Ισραήλ με τους ναζί, τον Νετανιάχου με τον Χίτλερ, το αστέρι του Δαβίδ με τη σβάστικα, να επαναδιατυπώσει τον λίβελλο του αίματος και της θυσίας παιδιών. Αυτό όμως που πραγματικά επιτυγχάνεται είναι η απόλυτη σχετικοποίηση της διαφοράς που αντιπροσωπεύει ο ναζισμός και το Ολοκαύτωμα και η επανανομιμοποίηση του στιγματισμού των Εβραίων ως εκφραστών δήθεν μιας παγκόσμιας συνωμοσίας με στόχο την παγκόσμια κυριαρχία και τη χειραγώγηση.

Καταλυτικό ρόλο στη διάδοση της εβραιοφοβίας στις τάξεις της Αριστεράς, έπαιξε ο **δαιμονοποιητικός αντισιωνισμός της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής της ΕΣΣΔ**. Από τη δεκαετία περίπου του '70 και μετά, το παλαιό στερεότυπο της «εβραϊκής συνωμοσίας» επαναδιατυπώνεται υπό τη μορφή της «παγκόσμιας (αμερικανο)σιωνιστικής συνωμοσίας», και ο σιωνισμός εξομοιώνεται εν πολλοίς με τον ναζιστικό ρατσισμό. Άμεσο επακόλουθο της δαιμονοποίησης, η επανεμφάνιση του εξοντωτικού αντισημιτισμού υπό τη ρητή θέληση να καταστραφεί το Ισραήλ.

Μέσα σε αυτό πλαίσιο, η νέα μορφή εβραιοφοβίας στον 20^ο αιώνα, μετά τους ναζί, υπήρξε ο **εξισλαμισμός του αντιεβραϊκού λόγου** (καθοριστικές φυσιογνωμίες ο Χάτζι Αμίν αλ Χουσεϊνί, ο οποίος ταυτίστηκε με τον ναζισμό, ο Σαγίντ Κούτμπ και γενικότερα οι φονταμενταλιστές ιδεολόγοι της Μουσουλμανικής Αδελφότητας). Οι Εβραίοι στοχοποιούνται ως οι νούμερο ένα εχθροί «όπου γης» και επαγγέλλεται ως αιώνιος στόχος η καταστροφή του κράτους του Ισραήλ «από το ποτάμι ως τη θάλασσα». Ρητά ολοκληρωτικό πόλεμο εναντίον των Εβραίων διακηρύσσουν η Αλ Κάιντα, η Χαμάς, Η Χεζμπολάχ, το ΙΚ, η Ισλαμική Τζιχάντ, ενώ η κυκλοφορία των «Πρωτοκόλλων των Σοφών της Σιών» αποτελεί διαρκές best seller σε πολλές χώρες του αραβικού κόσμου.

Στο συγκεκριμένο σημείο, η στάση της Αριστεράς παγκοσμίως

(εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων) ήταν νομιμοποιητική και προωθητική αυτού του λόγου, με αποτέλεσμα να εξαπλωθεί χωρίς αντιστάσεις ως δήθεν απελευθερωτικός λόγος. Εδώ υπάρχει μια λεπτή διαφορά την οποία θα πρέπει να τονίζουμε συνεχώς:

Το ζήτημα από αντιφασιστική και ελευθεριακή πλευρά δεν είναι η κριτική στο κράτος του Ισραήλ η οποία οφείλει και πρέπει να ασκηθεί χωρίς συμβιβασμούς, αλλά ότι συνήθως η κριτική χρησιμοποιεί και ανακυκλώνει ακραία εβραιοφοβικά στερεότυπα. Είναι επιτακτική ανάγκη, λοιπόν, η κριτική να απεμπλακεί από κάθε μορφή αντισημιτισμού.

Εδώ εντοπίζεται το πρόβλημα και όχι στο δίκαιο του αγώνα για αυτοπροσδιορισμό και αυτοδιάθεση των Παλαιστινίων, ο οποίος πρέπει να υποστηριχθεί από ελευθεριακή πλευρά αλλά κριτικά. Η συμμετοχή και της Αριστεράς στον συνωμοσιολογικό λόγο, φορώντας αντιιμπεριαλιστική φρασεολογία, αποδεικνύει ότι οι πύλες εισόδου στην εβραιοφοβία είναι ετερόκλητες και εντάσσονται εύκολα σε διαφορετικά ιδεολογικά περιβάλλοντα. Ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο ένα κομμάτι της Αριστεράς στηρίζει αντιδραστικές ιδεολογίες, είναι οι αριστεροπατριώτες εθνικιστές στην Ελλάδα, στους οποίους εντοπίζεται επίσης ένα μεγάλο ποσοστό εβραιοφοβίας.

Εν τέλει, κάθε κριτική στον αντισημιτισμό αντιμετωπίζει αντιστάσεις γιατί οι ίδιες οι λέξεις «Εβραίος» και «Ισραήλ» στο τρέχον ελληνικό κοινωνικό φαντασιακό εκπροσωπούν ακόμη ατομικές και κοινωνικές παραστάσεις που είναι φορείς του αντισημιτισμού. Μέχρι πριν λίγα χρόνια, στο ελληνικό σχολείο δεν υπήρχε η παραμικρή αναφορά στο Ολοκαύτωμα, ενώ η εβραϊκή ιστορία της Θεσσαλονίκης αποσιωπήθηκε και πολλά υλικά της απομεινάρια λεηλατήθηκαν ή ακόμη ποδοπατούνται. Επιθέσεις σε εβραϊκά νεκροταφεία, συναγωγές και μνημεία περνάνε απαρατήρητες. Δηλώσεις επιφανών δημόσιων προσώπων, όπως ο Μίκης Θεοδωράκης, πρωτοσέλιδα εφημερίδων, όπως αυτό της αριστερής εφημερίδας *Πριν* «οι Εβραίοι δολοφόνοι πρέπει να πληρώσουν», η δίκη του ναζιστή Πλεύρη, δεν αντιμετωπίζονται όπως τους αξίζει.

Είναι, λοιπόν, επιτακτική ανάγκη να αντιταχθούμε σε κάθε επανεμφάνιση του αντισημιτισμού, γιατί παραχαράσσει τους όρους της κατανόησης της υπάρχουσας καταπιεστικής συνθήκης, στρέφοντας εκ νέου την οργή εναντίον των γνωστών φαντασμάτων και αποδιοπομπαίων τράγων. Όποια αμφίεση και να ενδύεται αυτός ο λόγος, αριστερή ή δεξιά, θα πρέπει να μας βρίσκει απέναντι. Δεν ξεχνάμε τι έκαναν οι ναζί στο Άουσβιτς!

Σημειώσεις:

[1] Ένα σύμπλεγμα θεωριών και κοινών δοξασιών, που έχουν στον πυρήνα τους το φαντασιακό της συνωμοτικής δύναμης των Εβραίων και ερμηνεύουν τις κατευθύνσεις της ιστορίας σαν αποτέλεσμα της δράσης μυστικών δυνάμεων.

[2] Μιχαήλ Μπακούνιν, *«Φιλοσοφία, θρησκεία, ηθική»*, μτφρ. Ζ. Σαρίκας, Θεσ/νίκη: Πανοπτικόν, σ. 49.

[3] Ο όρος «αντισημιτισμός» είναι αρκετά προβληματικός γιατί σημασιοδοτείται φυλετικά. Παραδείγματος χάρη, πολλοί αντισημίτες συνήθως αμύνονται λέγοντας ότι δεν είναι τέτοιοι γιατί κι αυτοί ανήκουν στη σημιτική φυλή. Επικράτησε όμως το μίσος προς τους Εβραίους να ορίζεται ως «αντισημιτισμός» ενώ ορθότεροι είναι οι όροι «εβραιοφοβία» ή «αντιεβραϊσμός» ή «αντιιουδαϊσμός». Το ίδιο ισχύει και για τον όρο «Ολοκαύτωμα» του οποίου η αρχική σημασία συνδέεται με τη θρησκευτική τελετουργική θυσία, ενώ ορθότερος είναι ο όρος Σοά (Shoah) που χρησιμοποιούν οι Εβραίοι, ο οποίος σημαίνει ολοσχερής καταστροφή, απώλεια, συμφορά, ερημωτική θύελλα. Χρησιμοποιούμε αυτούς τους όρους όμως γιατί είναι αναγνωρίσιμοι και μάλιστα χωρίς να δημιουργούν συνήθως πρόβλημα στη συζήτηση.

* Ο Νίκος Χριστόπουλος ζει και εργάζεται στη Χαλκίδα, συμμετέχει στην ελευθεριακή πολιτική συλλογικότητα Ουλαλούμ.

** Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο τεύχος της Βαβυλωνίας #20